

flacăra

anul XXXIII
 34 (1523)
 JOI
 23 AUGUST
 1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

*Aceasta ni-i Munca! Aceasta ni-i Țara!
 Și inima noastră sub steag Tricolor.
 Aceasta ni-i Ziua, aceasta ni-i vara
 Și toți cu Eroul acestui Popor.*

23 AUGUST
 40
 1944-1984

*Iubim România, iubim Libertatea
 Și ziua de mâine prin ziua de azi.
 Frumos își declină românii etatea
 Și toți îl urmăm pe Eroul viteaz!*

23 AUGUST
40
1944-1984

Inaugurarea expoziției jubiliare

Dezvoltarea economică

Luni, 20 august, la ora 9,30 — o oră cu adânci semnificații în istoria României — la Complexul expozițional Piața Științei din Capitală, a avut loc inaugurarea expoziției jubiliare „Dezvoltarea economică și socială a României”. Mii de bucurăsteni aflați în Piața Științei au salutat cu entuziasm pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarăsa Elena Ceaușescu, pe ceilalți conducători de partid și de stat. Din mulțimea care ovaționa îndelung s-au desprins grupuri de tineri și tinere care, în semn de stimă, au oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu buchete de flori. Formații artistice au subliniat prin cîntec și dans caracterul sărbătoresc al acestui moment inaugural.

Intrarea în complexul expozițional este străjuită de un monumental arc de triumf — simbol al marilor izbînzii dobîndite în cele patru decenii de libertate. Pe fruntea arcului de triumf strălucesc stema țării și datele jubiliare 1944—1984. În acordurile solemne al Imnului de Stat al Republicii Socialiste România membrii conducerii de partid și de stat, conducători de instituții centrale, de organizații de masă și obștești, șefii misiunilor diplomatice acreditate la București, membri ai corpului diplomatic ca și trimișii speciali și corespondenții de presă acreditați la București au așteptat cu emoție inaugurarea acestei expoziții grăitoare pentru evoluția țării noastre. În cuvîntul de deschidere a expoziției primul ministru al guvernului, tovarășul Constantin Dăscălescu, s-a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu, spunînd: „Expoziția ilustrează puternic marile realizări obținute de poporul nostru în construcția economică și socială, demonstrează justetea și caracterul profund științific al politicii Partidului Comunist Român care aplică într-un spirit creator principiile generale ale socialismului în condițiile specifice României. Toate succesele obținute sînt rezultatul muncii eroice, pline de abnegație a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor celor ce muncesc din patria noastră, care, strîns uniți în jurul partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, muncesc cu avînt pentru înflorirea României socialiste. În mod deosebit în cadrul expoziției se distinge perioada deschisă de Congresul al IX-lea al partidului, care a inaugurat în România timpul de mare împlinire, epoca pe care cu mîndrie patriotică, demnitate și recunoștință o numim „Epoca Ceaușescu”.

Referitor la perioada deschisă de Congresul al IX-lea al P.C.R. trebuie menționat faptul că economia românească a cunoscut ritmuri deosebit de înalte de

dezvoltare. În această perioadă, venitul național a crescut în medie anuală de 8,4 la sută, devansînd ritmul de 7,6 la sută a produsului social, ceea ce demonstrează elocvent îmbunătățirea laturilor calitative ale activității economice. Industria s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 10 la sută iar agricultura și-a dublat producția, devenind o ramură modernă a economiei, de înaltă eficiență. Dinamismul creșterii economice din perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R. a asigurat condițiile necesare pentru ridicarea continuă a nivelului de trai și a calității vieții întregului popor. Retribuția medie netă a personalului muncitor a ajuns la 2.925 lei, de 3 ori mai mare decît în 1965. S-au dat în folosință peste 3 milioane de noi locuințe, s-a dezvoltat continuu baza materială din domeniile învățămîntului, ocrotirii sănătății, artei și culturii.

Expoziția evidențiază în modul cel mai elocvent grandioasele realizări obținute în anii socialismului și în mod deosebit în ultimele două decenii de știință și tehnică românească. Ea reflectă participarea activă a României la schimburile internaționale, volumul comerțului exterior fiind în prezent mai mare de peste 8 ori față de 1965, ceea ce ilustrează potențialul economic crescut al patriei noastre socialiste, politica sa de colaborare, de înțelegere și pace. Mărturie a politicii consecvente de colaborare internațională promovate de România, de președintele Nicolae Ceaușescu o constituie legăturile externe care s-au dezvoltat continuu, ajungînd ca în prezent România să întrețină raporturi de colaborare economică cu peste 150 de țări. În aceste patru decenii, venitul național a crescut de 32 ori, produsul social de 28 ori, au fost create peste 6 milioane noi locuri de muncă, fondurile fixe din economie au sporit de 16 ori iar producția industrială de 103 ori. În 40 de ani de viață liberă producția agricolă a României a crescut de 7 ori. Toate aceste date ale evoluției României în patru decenii de viață liberă și independentă sînt ilustrate pe deplin de expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României” — oglindă a devenirii țării în anii socialismului.

În aplauzele celor prezenți la acest moment solemn, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tăiat panglica inaugurală a expoziției „Dezvoltarea economică și socială a României”. De la intrare pînă la pavilionul central, a ceea principală este străjuită de uriașe panouri cu fotografii document în culori, reprezentînd o cro-

nică a celor mai de seamă înfăptuiri obținute sub conducerea partidului în cele patru decenii. Noua imagine a României este conturată de o hartă în relief, cu Capitala și cele 40 de județe care au cunoscut în anii construcției socialiste cele mai profunde transformări. Imaginile dominante ale acestei cronici sînt cele care înfățișează vizitele de lucru și prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în întreprinderi, unități agricole și șantiere, în institute de învățămînt și de cercetare, pretutindeni acolo unde se realizează în fapt politica partidului.

Expoziția relevă cu ajutorul imaginilor, datelor și exponatelor profunde transformări revoluționare petrecute în România, care au determinat schimbarea din temelii a societății românești. Dezvoltarea în ritm înalt a economiei, îmbunătățirea continuă a structurii producției materiale au asigurat creșterea participării României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Azi, volumul total al comerțului nostru exterior este mai mare de 39 de ori decît în 1950, în vreme ce exportul a sporit în acest interval de 50 de ori.

În pavilionul central al expoziției, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, cu ceilalți conducători de partid și de stat, cu oaspeții de peste hotare au vizitat rînd pe rînd secțiunile care înfățișează dezvoltarea patriei noastre în cele patru decenii de construcție socialistă. Fiecare secțiune scoate în evidență un adevăr de acum recunoscut de toată lumea: dezvoltarea armonioasă, echilibrată a României. Municipiul București și cele 40 de județe ale țării prezintă la ora marelui bilanț imagini semnificative din timpul întîlnirilor cu secretarul general al partidului, momente semnificative cu profunde implicații în viața tuturor localităților patriei, precum și fotografii ale celor mai importante obiective economice și social culturale: Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, Uzinele Olteț, Hidrocentrala Porțile de Fier, combinatele siderurgice de la Galați și Călărași, platformele chimice de la Pitești și Midia-Năvodari, șantierele navale din Tulcea și Mangalia, Combinatul petrochimic Azomureș și multe alte cetăți ale industriei și culturii, puternice mărturii ale permanentei preocupări a secretarului general al partidului pentru ridicarea la o viață economică socială prosperă a tuturor zonelor și localităților țării. Un panou scoate în evidență numărul comuniștilor care alcătuiesc astăzi Partidul Comunist Român. Este vorba de 3.418.600, o uriașă forță, alcătuită din cei mai buni oameni ai țării, cei mai bravi și cei mai plini de inițiativă. Ample panouri prezintă date sintetice despre democrația muncitorească, despre întrecerea socialistă, despre viața femeilor.

La majoritatea produselor expuse se poate observa inscripția „nou”, ceea ce demonstrează preocupările permanente ale muncitorilor, specialiștilor și cercetătorilor de a realiza producții din ce în ce mai mari, produse care să permită obținerea unei productivități superioare și produse care prin calitățile lor să fie competitive cu cele mai bune din lume.

Cele câteva zeci de exponate din standul rezervat automatizării și tehnicii de calcul dimensionează uriașele progrese obținute în acest domeniu de vîrf al tehnicii. Sînt calculatoare realizate în cadrul programului de dotare a economiei naționale cu mijloace de calcul, program adoptat la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Imaginea potențialului de care dispune economia românească, tehnica ei de vîrf sînt ilustrate de dezvoltarea industriei miniere, de dezvoltarea industriei constructoare de mașini, de dezvoltarea industriei românești de autovehicule, de stancurile afectate tuturor domeniilor și sectoarelor de activitate.

și socială a României

23 AUGUST
40
1944-1984

Rînd pe rînd, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu, conducerea de partid și de stat, însoțită de oaspeții de peste hotare, au trecut în revistă pavilioanele și standurile care reflectă mutațiile fundamentale petrecute în economia românească în acești patruzeci de ani. Au fost vizitate pavilioanele sectoarele rezervate transporturilor și comunicațiilor, cel destinat materialelor de construcții, precum și standurile care reflectă importante mutații care au avut loc în domeniul folosirii raționale, superioare a pădurilor. Expoziția relevă, de asemenea, succesele obținute în dezvoltarea și diversificarea producției de ceramică, de materiale izolatoare, de marmură, produse sanitare de porțelan.

Un alt domeniu îl constituie dezvoltarea industriei chimice. Complexele petrochimice de la Pitești, Borzești, Ploiești, Midia, combinatele de la Craiova, Râmnic, Năvodari, Arad, Slobozia, Bacău, etc., în total 1800 de mari unități chimice ridicate după anul 1965, stau mărturie ritmului alert în care s-a dezvoltat această ramură prioritară a economiei socialiste românești. Dintre tehnologiile aplicate în această ramură, în ultimele trei cincinale, 95 la sută își au originea în unitățile și laboratoarele Institutului central de chimie — unitate etalon a cercetării științifice și ingineriei tehnologice românești. Un loc central în expoziție îl ocupă imaginile referitoare la activitatea științifică a tovarăsei Elena Ceaușescu, contribuțiile sale la dezvoltarea cercetării în chimie.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarăsei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși cîm conducerea partidului și statului le este prezentată secțiunea din expoziție care subliniază coordonatele definitorii ale procesului instructiv-educativ al tinerei generații. Mari panouri ilustrează evoluția sistemului de învățămînt din România, un sistem încheiat, alcătuit într-o concepție unitară, științific fundamentată, capabil să asigure tineretului studios o bună pregătire, pe măsura exigențelor orînduirii noastre socialiste.

Contribuțiile la îmbogățirea fondului de valori ale culturii naționale și universale aduse în acești ani de cultură socialistă sînt găzduite de secțiunea cultură, artă, presă, radioteleviziune, în care Festivalul național „Cîntarea României” ocupă un loc de frunte.

Ilustrînd dezvoltarea impetuoasă a României socialiste în 40 de ani de libertate, standurile dedicate creșterii bunăstării materiale și spirituale a maselor, cel consacrat construcției de locuințe,

construcțiilor industriale, a construcțiilor de nave, utilaj petrolier, agriculturii, comerțului socialist, cel care reliefează politica partidului în domeniul demografic, dotările de care dispune turismul, arta

populară au oferit înalților oaspeți imaginea sintetică a prefacerilor care au avut loc în toate domeniile.

Expoziția Dezvoltarea economică și socială a României a fost inaugurată. Ea a

devenit o oglindă a prefacerilor socialiste, o mărturie a celor patru decenii de libertate convertite în valori perene.

BOGDAN NISIPOIU ■

Decît prestigiul țării nimic nu-i mai presus

Primiri

la tovarășul

Nicolae Ceaușescu

În după-amiaza zilei de luni, 20 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întâlnit cu tovarășul Li Xiannian, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, care, în fruntea unei delegații de partid și de stat, participă la festivitățile prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și face, în continuare, o vizită de stat în țara noastră. Cu acest prilej, președintele Republicii Populare Chineze a transmis din partea tovarășilor Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Deng Xiaoping, președintele Comisiei Centrale Consultative a P.C. Chinez, Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat chineză, cele mai calde și prietenești salutări, urări de sănătate și mari succese în activitate. Mulțumind pentru mesajul prietenesc adresat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să fie transmise tovarășilor din conducerea de partid și de stat chineză cele mai calde și prietenești salutări, urări de sănătate, de noi și mari succese în activitatea pe care o desfășoară. În timpul întâlnirii — desfășurată într-o atmosferă cordială, de caldă prietenie — tovarășii Nicolae Ceaușescu și Li Xiannian au ținut să-și manifeste satisfacția față de nivelul relațiilor de strînsă prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre, dintre popoarele română și chineză, apreciindu-se, totodată, importanța pe care o reprezintă vizitele reciproce la cel mai înalt nivel pentru dezvoltarea și adîncirea, pe multiple planuri, a raporturilor româno-chineze, în folosul celor două popoare, în folosul păcii, destinderii și înțelegerii internaționale.

În aceeași zi a avut loc și întâlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Samora Moises Machel, președintele Partidului „FRELIMO”, președintele Republicii Populare Mozambic, care conduce delegația de partid și de stat mozambicană la festivitățile prilejuite de sărbătoarea națională de la 23 August. Exprimîndu-și bucuria de a se reintîlni cu șeful statului român, înaltul oaspețe a transmis conducătorului partidului și statului nostru cele mai calde urări și felicitări cu prilejul mării sărbători naționale a poporului nostru, dînd o înaltă apreciere succesorilor obținute de poporul român în cele patru decenii de viață liberă. Mulțumind pentru urările transmise, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat satisfacția conducerii de partid și de stat pentru participarea președintelui Republicii Populare Mozambic la manifestările consacrate zilei de 23 August. În cadrul întâlnirii, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, cei doi președinți și-au exprimat satisfacția în legătură cu dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare româno-mozambicane, relații ce se desfășoară în spiritul înțelegerilor convenite la precedentele întâlniri la nivel înalt de la Maputo și București. A fost reafirmată, de asemenea, dorința de a se extinde și aprofunda colaborarea dintre cele două țări și popoare, în spiritul bunelor tradiții statornicite, în folosul păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni.

Presa acestor zile a consemnat de asemenea sosirea în țara noastră a unor alte delegații de partid și de stat, care, răspunzînd invitației adresate de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, de Consiliul de Stat, de guvernul țării noastre, urmează să participe la festivitățile prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

I. MAIOR ■

Solemnitatea înaintării în grad a unor generali și ofițeri superiori

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandant suprem al forțelor armate, a avut loc, marți 21 august, solemnitatea înaintării în grad a unor generali și contraamirali și acordării gradului de general și contraamiral unor coloneli și căpitani de rangul I, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

La solemnitate au luat parte tovarășii Elena Ceaușescu, tovarășii Constantin Dăscălescu, Emil Bobu, Ion Coman, Manea Mănescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Rădulescu, precum și George Homotean, ministrul de interne, Tudor Postelnicu, ministrul secretar de stat, șef al Departamentului securității statului.

Din Ministerul Apărării Naționale — la gradul de general-colonel următorii generali-locotenenți: Ion Hortopan, Mircea Mocanu, Iulian Topliceanu, Gheorghe Zărnescu; la gradul de general-locotenent următorii generali-majori: Constantin Călinoiu, Mihai Chițac, Ion Dăndăreanu; la gradul de viceamiral următorii contraamirali: Mihai Aron, Ștefan Dinu, Ioan Mușat; la gradul de general-maior următorii coloneli: Achim Alstani, Grigorie Ghiță, Ștefan Gușă, Nicolae Matei, Constantin Mereu, Nicolae Șchiopu, Dumitru Velicu, Gheorghe Voinea; la gradul de contraamiral următorii căpitani de rangul I: Constantin Iordache, George Petre.

De asemenea, prin decret prezidențial, a avut loc înaintarea în grad a unor generali, precum și acordarea gradului de general-maior unor coloneli din Ministerul de Interne: la gradul de general-colonel, generalul-locotenent Iulian Vlad; la gradul de general-locotenent următorii generali-majori: Epifanie Amohnoaie, Aristotel Stamatoiu; la gradul de general-maior următorii coloneli: Romeo Cimpeanu, Aurelian Mortoiu, Marin Neagoe, Victor Neculicioiu, Alexandru Tencu.

În numele generalilor și al cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale cărora li s-a făcut onoarea de a

fi înaintați în grad și de a li se acorda gradul de general, a luat cuvîntul general-colonel Iulian Topliceanu exprimînd sentimentele de dragoste fierbinte, de profundă stimă și nemărginită recunoștință față de eroicul Partid Comunist Român, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai ilustru al poporului nostru, conducătorul strălucit al destinelor naționale, militant neobosit pentru independența și suveranitatea patriei, pentru afirmarea prestigioasă a României socialiste în comunitatea mondială.

Datorită gândirii și activității sale novatoare și cutezătoare, dispunem de un vast și original tezaur de teze, orientări și sintetizate în doctrina militară națională pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a elaborat-o cu atîta strălucire, doctrină ce constituie fundamentul pregătirii optime, într-o îndisolubilă unitate, a armatei și celorlalte componente ale sistemului apărării naționale, a întregului popor pentru a fi în măsură să respingă orice agresiune, orice atentat la libertatea, independența, suveranitatea și integritatea României.

În cuvîntul său, general-colonel Iulian Vlad, în numele generalilor din Ministerul de Interne înaintați în grad, precum și al ofițerilor cărora li s-a conferit gradul de general, a dat glas bucuriei nețărîmurate cu care cadrele Ministerului de Interne, asemenea întregului nostru popor, au primit hotărîrea Plenarei Comitetului Central cu privire la reelegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cel de-al XIII-lea Congres, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, și a exprimat adevărată deplină în acest înălțător act politic — cheazăsigură a amplificării mărețelor înfăptuiri din anii de după cel de-al IX-lea Congres.

A exprimat totodată hotărîrea cadrelor din Ministerul de Interne de a fi permanent preocupate de sporirea fermității și intransigenței față de dușmanii țării, ai orînduirii noastre socialiste, față de toate elementele antisociale care atentează la avutul obștesc sau încalcă în orice alt mod legile țării.

A luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, felicitîndu-i în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și guvernului, precum și al său personal, pe generalii care au fost înaintați în grad, precum și pe noii generali și căpitani din cadrul forțelor noastre armate și al Ministerului de Interne, și urîndu-le succese în activitatea viitoare.

Folosînd acest prilej a adresat de asemenea, felicitări ofițerilor care, în zile, au fost înaintați în grad, precum și tuturor aceluia care au fost înălțați în gradul de ofițer, ca urmare a terminării școlilor militare. Aceste înaintări în grad și acordarea gradului la un număr important de noi ofițeri au drept scop de a înălța și continua armata noastră, precum și trupele și celelalte formațiuni din Ministerul de Interne.

Apoi, secretarul general al partidului subliniat că poporul nostru sărbătorește 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă cu rezultate remarcabile în toate domeniile, iar la toate acestea, în preună cu întregul popor, și-au adus contribuție importantă și forțele noastre armate și toate formațiunile Ministerului de Interne.

Este necesar să se acționeze, în continuare, cu toată hotărîrea, pentru ridicarea continuă a capacității de luptă, a nivelului politic al întregii noastre armate, precum și a tuturor formațiunilor din Ministerul de Interne.

O dată cu dezvoltarea generală a patriei, facem eforturi serioase pentru întărirea capacității de apărare a țării. Ținînd seama de condițiile internaționale, ne preocupăm să asigurăm armatei noastre tot ce este necesar pentru a-și putea în deplină, în orice împrejurări, înălța și apăra cuceririle revoluției, a ale poporului, independența și suveranitatea Republicii Socialiste România!

În încheierea solemnității, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat s-au întreținut într-o atmosferă cordială, cu generalii și ofițerii superiori înaintați în grad.

C. ADAM ■

Cunoscută în toate cercurile de specialitate ale globului, lucrare de referință în domeniul chimiei macromoleculare, „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului”, monografia datorată tovarășei academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, a văzut de curînd lumina tiparului la prestigioasa editură „Kobunsha” din Tokio. Volumul, publicat pentru întia oară în 1979, a mai fost tradus de atunci în U.R.S.S., Marea Britanie, Grecia, Italia și Olanda, bucurîndu-se pretutindeni de interesul și aprecierile lumii științifice. Versiunea în limba japoneză aparține profesorului Takayuki Otsu, de la Universitatea Osaka, președinte executiv al Societății japoneze de știință a Polimerilor, editarea lucrării beneficiînd deopotrivă de colaborarea reputatului specialist în domeniul polimerizării izoprenului, dr. Kioshi Endo.

În postfața ediției japoneze, apărută sub semnătura prof. Takayuki Otsu, se fac numeroase referiri la importanța de excepție a monografiei, aceasta fiind apreciată ca o lucrare fundamentală în domeniul chimiei macromoleculare, ce se recomandă deopotrivă prin bogăția și complexitatea informației ca și prin caracterul de durată al descoperirilor și observațiilor de ordin teoretic și practic. În același timp, traducătorul a ținut să-și manifeste admirația față de activitatea multilaterală a tovarășei academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate marcantă a științei mondiale, care — a ținut să precizeze profesorul Takayuki Otsu — desfășurînd o prodigioasă activitate proprie de cercetare științifică, îndeplinește concomitent înalte misiuni și responsabilități, în calitate de viceprim-ministru al guvernului român, și de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, îndrumînd totodată activitatea Institutului Central de Chimie.

Un răsunător mesaj
al științei românești:

La Tokio a apărut volumul

Elena Ceaușescu:

„Polimerizarea

stereospecifică

a izoprenului”,

lucrare de referință

a chimiei macromoleculare

Apreciat ca un veritabil eveniment editorial, volumul „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului” a fost lansat în cadrul unei ceremonii care a reunit membri ai Academiei Japoniei, conducători ai societăților academice și de specialitate din domeniul chimiei și polimerilor, membri ai Parlamentului și demnitari din Ministerul Afacerilor Externe, din Agenția pentru știință și tehnologie, profesori universitari, cercetători, conducători ai unor companii industriale, și ai

unor mari edituri și librării, redactori-șefi și ziaristi ai unor mari publicații nipone.

Cu acest prilej, reprezentanți de frunte ai vieții politice din Japonia, oameni de știință, universitari, conducători ai unor institute de cercetări, ai unor companii industriale, editori, au subliniat importanța evenimentului, reliefînd în egală măsură atât valoarea monografiei, cât și înalta personalitate a tovarășei academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, om politic și savant de renume mondial. Nu puțini din acestia au ținut să facă referiri exprese la politica generală a țării noastre, să-și exprime admirația și interesul pentru citorile României moderne, față de strategia sa economică, să distingă în acest larg context rolul determinant ce revine președintelui Nicolae Ceaușescu, creatorul și promotorul, deopotrivă, al unei politici internaționale de pace, destindere, înțelegere între popoare, politică privită cu îndreptățită admirație și speranță pe toate meridianele planetei.

Evenimentul s-a constituit într-un cald omagiu adresat savantului de renume mondial, tovarășa academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, științei românești și celor care îi făuresc destinul, și fac din descifrarea și cunoașterea lumii materiale un instrument al binelui, al prosperității și apropierii între oameni. Prin acest răsunător și înălțător mesaj al inteligenței românești a fost readusă în actualitate puternica angajare a celor ce muncesc pe tărîmul științei în programele de dezvoltare multilaterală a țării, pentru progres, pace, înțelegere și cooperare internațională, deciderate și obiective născute din gîndul și activitatea conducătorului iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

LIVIU TIMBUS ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat înalte ordine ale Republicii Socialiste România

În semn de profundă prețuire pentru ctitorul României socialiste

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, i-a fost conferită, prin Hotărîrea Consiliului de Stat, în cadrul unei solemnități care a avut loc marți dimineață, 21 august, la sediul C.C. al P.C.R., **Medalia comemorativă „A 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă”**. Au luat parte membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului. Distincția a fost înmînată de tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Cei prezenți i-au felicitat cu multă căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-au adresat urări de sănătate și fericire, multă putere de muncă în îndeplinirea misiunii de cea mai înaltă răspundere încredințate de partid și popor, în activitatea consacrată progresului multilateral al patriei noastre socialiste, creșterii prestigiului României în lume.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului

Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înmînat, în cadrul aceleiași ceremonii, **Medalia comemorativă „A 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă”**, conferită prin Decret Prezidențial pentru contribuția deosebită adusă la îndeplinirea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, tovarășei Elena Ceaușescu, tovarășilor Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinușe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdet, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Leonard Constantin, Miu Dobrescu, Petru Enache, Marin Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ana Mureșan, Elena Nae, Cornel Pacoste, Ion Radu, Ion Stoian, Iosif Szasz, Ioan Totu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu, Gheorghe Stoica.

Emil Grosu, strungar la Întreprinderea de mașini grele București, general-colonel Vasile Ionel, adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor, Severin Iriciuc, maistru la Combinatul metalurgic Tulcea, Nicolae Ivanov, comandantul Șantierului național al tineretului Poarta Albă-Midia, Cornel Pacoste, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R., Tiberiu Pascu, maistru principal la Combinatul siderurgic Hunedoara, colonel Gheorghe Popescu din Ministerul Apărării Naționale, Anghel Rumeș, muncitor specialist la Întreprinderea „Metroul” București, Victor Scorțanu, directorul Întreprinderii Laminorul de tablă subțire Galați, Richard Winter, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Ministrul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe; **Ordinul „Meritul Agricol” clasa I** tovarășilor: Dinu Daniliuc, președintele Cooperativei agricole de producție „Munca” Gurbănești, jud. Călărași, Tiberiu Mureșan, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice, Ion Drăeșan, vicepreședinte al Cooperativei agricole de producție Purani, județul Teleorman, Petre Enăchioaia, președintele Cooperativei agricole de producție Scornicești, județul Olt; **Ordinul „Meritul Științific” clasa I**, tovarășilor: Costache Chiriac Avădanei, șef de proiect al Canalului Dunăre-Marea Neagră, Poarta Albă-Midia și Canalului Dunăre-București, Constantin Sirbu, directorul Institutului de cercetări chimico-farmaceutice București, Felicia Stoenescu, cercetător științific, directorul Centrului de cercetări pentru materiale plastice București; **Ordinul „Meritul Cultural” clasa I**, tovarășei Eugenia Poescu (Ioana Radu), pensionară; **Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa a II-a**, tovarășilor: Pavel Aron, prim-secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R., general-locotenent Ilie Ceausescu, adjunct al ministrului apărării naționale și secretar al Consiliului Politic Superior al Armatei, Jozsef Meliusz, pensionar, Constantin Popescu, maistru principal la Întreprinderea Electrocentrale Portile de Fier I, județul Mehedinți; **Ordinul „23 August” clasa a II-a**, tovarășilor: Dumitru Antonescu, pensionar, Eugen Barbu, scriitor, redactor-șef al revistei „Săptămîna”, colonel Petre Cristea din Ministerul Apărării Naționale, Marin Enache, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului, Constantin Roșoga,

maistru principal la Întreprinderea Canalul Dunăre-Marea Neagră, Nicolae Tarnea, directorul Întreprinderii „Tractorul” Brașov, Rada Tănase, pensionară; **Ordinul „Tudor Vladimirescu” clasa a II-a** tovarășilor: Marin Bozdog, inginer, șef de brigadă la Șantierul național al tineretului Poarta Albă-Midia, Petre Chelcea, dulgher la Întreprinderea Canalul Dunăre-Marea Neagră, Mihail Dulică, director tehnic la Întreprinderea generală construcții hidrotehnice Constanța, Nicolae Florescu, maistru principal la Unitatea forestieră de exploatare și transport Iacobeni, județul Suceava, general-locotenent Lucian Ionescu din Ministerul Apărării Naționale, Lajos Letay, redactor-șef al revistei „Utunk” Cluj-Napoca, Mihai Lupu, excavatorist la Șantierul național al tineretului Poarta Albă-Midia, Stela Moghioros, pensionară, colonel Florea Necula din Ministerul Apărării Naționale, Virgil Oprisan, maistru la Întreprinderea de rulmenți Birlad, Adrian Păunescu, scriitor, redactor-șef al revistei „Flacăra”, Andrei Popescu, șef de secție la Întreprinderea de utilaj greu Basarabi, județul Constanța, Teodor Roman, prim-secretar al Comitetului județean Teleorman al P.C.R., Corneliu Trăileșcu, compozitor, dirijor la Opera Română București; **Ordinul „Apărarea Patriei” clasa a II-a**, tovarășilor: general-locotenent Ovidiu Diaconescu din Ministerul de Interne, general-locotenent Constantin Nuță, adjunct al ministrului de Interne, șef al Inspectoratului General al Mișcării, Ilie David, pensionar; **Ordinul Muncii clasa a II-a**, tovarășilor: Ion Balu, director tehnic la Întreprinderea de aluminiu Slatina, județul Olt, Radu Bălan, prim-secretar al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R., Ioan Bărbulescu, directorul Întreprinderii „Electrocentrale” Craiova, Vasile Beldean, maistru minier, șef de brigadă la Întreprinderea minieră Comănești, județul Bacău, Nicolae Bercea, directorul Întreprinderii miniere Rovinari, județul Gorj, Vlad Bilbiie, profesor universitar, directorul Institutului „Dr. I. Cantacuzino” București, Vasile Bortea, șef secție la Întreprinderea de vagoane Arad, Nicolae Buzea, maistru principal la Combinatul de lămpi și azbociment Fieni, județul Dimbovița, Ecaterina Chelaru, maistru la Combinatul de fire și fibre sintetice Săvinești, județul Neamț, Ion Cherbeleață, mecanizator la Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii Miroși, județul Argeș, Leonard Constantin, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R., Mihail Petre Georgescu, directorul Combinatului petrochimic Pitești, Isidor Ghioca, directorul Întreprinderii „1 Mai” Ploiești, Alexandru Herescu, directorul Schelei de foraj Bălăria, județul Giurgiu, Ion M. Nicolae, viceprim-ministru al guvernului, Stelian Ionescu, maistru la Întreprinderea mecanică Mirșea, județul Sibiu, Irina Laszlo, maistru la Întreprinderea ILEFOR Tg. Mureș, Anton Lungu, prim-secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R., Gheorghe Matei, director tehnic la Întreprinderea agricolă de stat Ostrov, județul Constanța, Frasina Merișef, maistru la Întreprinderea de tricotaje și perdele Pașcani, județul Iași, Andrei Mițiu, inginer șef la Întreprinderea „Electrotimis”, Timișoara, Eugen Nagy, maistru la Întreprinderea de producție industrială pentru construcții căi ferate Miercurea Ciuc, județul Harghita, Ion Nicuță, directorul Asociației economice intercooperatiste Uricani, județul Iași, Constantin Niță, secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Ștefan Rab, prim-secretar al Comitetului județean Covasna al P.C.R., Ilie Sitar, maistru minier la Exploatarea minieră Căvnic, județul Maramureș, Costică Stăicu, șef de secție la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul” Brăila, Ion Tomița, strungar la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, județul Caraș-Severin; **Ordinul „Meritul Agricol” clasa a II-a** tovarășilor: Remus Ioan Laza, brigadier la Cooperativa agricolă de producție Sălonța, județul Bihor, Ioan Marian, vicepreședinte al Cooperativei agricole de producție Topolovațu Mare, județul Timiș, Maria Mermezan, președintele Cooperativei agricole de producție Vințu de Jos, județul Alba, Ion Mihai, șef de fermă la

Cooperativa agricolă de producție Tudor Vladimirescu, județul Brăila, Rozalia Maria Szabo, șef de echipă la Cooperativa agricolă de producție „Ogorul” Pécica, județul Arad; **Ordinul „Meritul Științific” clasa a II-a** tovarășilor: Valerian Ciofu, director adjunct științific la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică București, Constantin Ionescu, director general adjunct la Institutul central de cercetări metalurgice București, Gheorghe Prodan, cercetător, șef de secție la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini București, Ilie Văduva, rectorul Academiei de Studii Economice București, Rodica Paraschiva Cornelia Vilcu, prorector al Institutului Politehnic București; **Ordinul „Meritul Cultural” clasa a II-a** tovarășilor: Teodor Bratu, compozitor, Marius Traian Butunoiu, sculptor, pensionar, Gheorghe Cozorici, actor la Teatrul Național „I.L. Caragiale”, București, Eugenia Moldoveanu, artistă lirică la Opera Română București.

Prin Decret Prezidențial au mai fost conferite, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, 3296 ordine, 3890 medalii ale Republicii Socialiste România, precum și 101 500 medalii comemorative „A 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă” unor membri de partid cu stagiu din ilegalitate, activiști de partid, de stat, ai organizațiilor de masă, muncitori, ingineri, tehnicieni, țărani cooperatori, oameni de știință, artă și cultură.

După înmînarea ordinelor, în numele celor distinși au luat cuvîntul Nicodim Roșca, Cornel Pacoste, Virgil Teodorescu, Felicia Stoenescu, Emil Grosu, Letay Lajos, Petre A. Enăchioaia care au exprimat întreaga lor grațitudine și vibrante sentimente de mulțumire, de nemărginită și profundă recunoștință pentru înalte distincții conferite, precum și hotărîrea fermă de a acționa și în viitor, cu toată pasiunea și abnegația pentru îndeplinirea politicii partidului, a orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a sluji cu cinste și devotament marea cauză a gloriei noastre patrii.

În continuare solemnității, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare prin care a adresat, în numele Comitetului Central al Partidului, al Consiliului de Stat și al Guvernului, precum și al său personal, calde felicitări celor decorați cu înaltele ordine ale Republicii Socialiste România. Folosind acest prilej, a adresat calde felicitări și tuturor celor care vor fi distinși, în aceste zile, cu alte ordine și medalii ale Republicii Socialiste România, precum și tuturor tovarășilor cărora li se va conferi Medalia „A 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă”. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat că înmînarea înaltei distincții constituie o apreciere deosebită dată celor cărora li s-au conferit pentru activitatea depusă în îndeplinirea programului partidului, a politicii interne și externe a statului nostru. Totodată a relevat că avem rezultate minunate în toate domeniile, s-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul, cultura, a crescut nivelul de trai material și spiritual al poporului nostru, sint incomparabile condițiile de viață de astăzi ale poporului nostru cu cele de acum 40 de ani, mai avem însă multe de făcut pentru a realiza programul partidului pentru edificarea celei mai drepte societăți din lume — societatea comunistă. Congresul al XIII-lea al partidului va trasa noi obiective pentru îndeplinirea acestui program iar în perspectivă, pînă în anii 1990 și 2000, patria noastră va deveni o țară puternic dezvoltată, din toate punctele de vedere, în care poporul român, liber și stăpîn pe destinele sale, își va făuri o viață nouă, comunistă. În mînarea înaltei distincții fiind în același timp un îndemn de a munci mai bine, în toate domeniile, de a servi în toate împrejurările poporul, partidul, cauza comunismului, independența și suveranitatea țării, de a lupta pentru pace și colaborare internațională.

Marile împliniri ale libertății, „Istoria-ntreagă, cu lupte și jertfe,

Revoluție după revoluție

În toate vremurile și în toate locurile răscoalele și revoluțiile au fost pirghia permanentă a luptei pentru libertate și progres. Spiritul și flacăra lor n-au încetat niciodată. Istoria, aproape a tuturor popoarelor, a fost adinec fecundată de geniul revoluției. Popoarele care n-au cunoscut focul revoluțiilor, n-au cunoscut combustivitatea care dă naștere marilor forțe transformatoare. Ele vegetează, nu trăiesc, și nu cunosc fiorii și rezultatele marilor încordări.

Revoluția implică în sine progresul, saltul social și național, viitorul vieții. A trăi revoluționar, individ sau popor, înseamnă a trăi activ, crează, gata a te depăși la tot pasul. Trăiesc acei ce vor să lupte — spune unul din marii noștri poeți — iar cei fricoși se pling și mor.

Dintre stilurile de viață, stilul revoluționar este cel mai fecund, mai demn. Un asemenea stil, chiar în timpurile cele mai vitrege, a fost întotdeauna stilul de viață al poporului român. Am fost de-a lungul istoriei un popor care am știut să trăim revoluționar, apărându-ne pământul, libertatea, limba, cultura, dreptul la existență și la viitor.

Amenințați din toate părțile, marii noștri voievozi — Ștefan cel Mare, Vlad Tepeș, Petru Rareș, Ioan Vodă, Mihai Viteazul — revoltându-se împotriva unor invadatori dornici de dominație, și-au putut salva țările numai prin mijloace revoluționare, bătăliile lor victorioase nefiind altceva decât adevărate revoluții naționale pentru apărarea gliei strămoșești.

În timp ce toate țările din Peninsula Balcanică și din apusul nostru au fost transformate în pasăricuri turecești, pierzându-și orice drept la administrație, armată și finanțe proprii, Țările române și-au păstrat autonomia și toate instituțiile lăuntrice.

Revoluționarii au fost și voievozii cari, întrecând tot ce se făcuse până la ei, au creat marile noastre așezăminte culturale și artistice ce pot sta cu mindrie alături de numeroase din monumentele Renașterii.

Revoluțiile se săvârșeau atunci cu sabia și cu mistria, ele relevind dragostea de independență și de cultură a poporului român.

Alte răscoale-revoluții se produceau în acest timp în Transilvania, ele fiind determinate de aspirarea socială și națională a țărănimii: răscoala de la Bobilna din 1437, răscoala din 1514, pentru a culmina, după altele altele, cu răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan de la 1784, care a incendiat toți Munții Apuseni.

Veac după veac pământul românesc, și de o parte și de alta a Carpaților, a cunoscut astfel revoluție după revoluție, prin aceasta păstrându-se intactă și ființa și limba poporului român.

La începutul secolului al XIX-lea, cînd Țările Române gemeau sub jugul otoman, prin Tudor Vladimirescu și pandurii săi, începe seria de revoluții politice românești, cu influență concențiată asupra tuturor provinciilor și ridicarea la rang de program a unor principii care aveau să-și păstreze valabilitatea și actualitatea până în zilele noastre. Prin proclamația lui Tudor Vladimirescu de la 1821, adresată tuturor locuitorilor Țării românești, „veri de ce neam veți fi”, se îndemna norodul a nu mai suferi robia căpeteniilor politicești și bisericicești, „că ne ajunge fraților atita vreme de cînd lacrimile noastre nu s-au mai uscat”. Craicnici și comentarii mișcării anunțau că Tudor a proclamat „libertatea, egalitatea și totodată desființarea privilegiilor boierescii”.

În urma revoluției lui Tudor Vladimirescu a fost înlăturat regimul fanariot, în locul lui reintroducându-se domniile pămîntene.

Tudor a fost răpus miselește, dar ideile sale revoluționare și-au continuat drumul spre lumină și libertate.

Concomitent cu revoluția lui, și mai ales după ea, a luat avînt o mare mișcare culturală românească. S-a dezvoltat școala întemeiată de Gheorghe Lazăr, în 1829 s-au înființat atît la București cît și la Iași primele periodice românești — *Curierul românesc* și *Albina românească*. Prin Heliade Rădulescu, Iancu Văcărescu, Vasile Cîrlova, Grigore Alexandrescu s.a., s-a întetit o mișcare literară care, prin Gh. Asachi și C. Negruzzi, a avut un puternic ecou și în Moldova. În curînd apar în arena publică și istoricii și scriitorii M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Alecu Russo, Ion Ghica, N. Bălcescu, D. Bolintineanu, Ce-

zar Bolliac, iar în Transilvania — pe urmele lui Samuil Micu, George Sincai, Petru Maior, George Barițiu, Simion Bărnuțiu, Timotei Cipariu, Andrei Mureșianu — ale căror scrieri vor pregăti o nouă revoluție care va continua revoluția lui Tudor Vladimirescu.

Din rîndurile acestor scriitori se vor ridica ideologii și conducătorii revoluției de la 1848.

V. Alecsandri și Andrei Mureșianu au scris atunci acele două mari „Marsillieze” românești, *Deșteptarea României și Deșteaptă-te române*, care, ca marșuri revoluționare, au răsunat pe întreg pămîntul românesc.

La toate adunările revoluționare de la Iași, Blaj și București s-a cerut, ca și la 1821, libertate și egalitate, desființarea iobăgiei, improprietărea clăcașilor, stobozenia presei, libertatea comerțului, și totodată unirea celor două principate, Țara Românească și Moldova. Transilvania, din partea ei, cerea și ea unirea cu Țara Românească. „Noi vrem să ne unim cu țara”, s-a strigat de către zeci de mii de români ardeleni pe Cîmpia Libertății de la Blaj.

Moțiunea votată pe Cîmpia Libertății, precedată de marele discurs revoluționar al lui Simion Bărnuțiu, a fost manifestul libertății și independenței naționale al Transilvaniei, al egalității tuturor naționalităților de aici și al apropiatei sale uniri cu frații de peste Carpați. Principiile revoluției ardeleni proclamate pe Cîmpia Libertății, aveau să fie apoi apărute cu armele de către Avram Iancu pe culmile Munților Apuseni.

Proclamația revoluționară din Țara Românească enunțată la Islaz cerea în primul rînd, o dată cu independența țării, administrație legislativă proprie, neamestecul nici unei puteri din afară în treburile dinăuntru ale țării, egalitatea locuitorilor, contribuție generală, domn responsabil, ales pe cinci ani din toate straturile țării, emanciparea clăcașilor, emanciparea instrucției pentru ambele sexe, desființarea pedepselor cu bătaia, desființarea rangurilor, drepturi politice pentru toți cei de altă credință, ș.a.

Rezultatele revoluției de la 1848 au fost, pe lângă unele înlesniri de ordin social-economic, Unirea Principatelor, realizată la 1859, care, prin voința maselor populare, s-a înlăturat prin mijloace revoluționare. Alexandru Ioan Cuza, Domnul Unirii, conducîndu-se după principiile revoluției, a înlăturat o bună parte din reformele preconizate la 1848.

Spiritul revoluției a prezidat și proclama independentenței de stat de la 1877, prin mijloace revoluționare înlăturîndu-se dominația otomană. România a fost ridicată la rangul de stat independent prin spiritul său revoluționar și prin voința de neînfînt a locuitorilor săi.

Odată cu înființarea Partidului social-democrat muncitoresc (1893), ideile revoluționare au devenit idei politice ale clasei muncitoare, ele avînd să se impună ca idei forte ale societății moderne românești. Vechiul program de la 1848, urmîrind unirea tuturor românilor, avea să se înlătură prin aceeași acțiuni revoluționare la Alba Iulia, în 1918, la 1 decembrie. Aceasta a fost realizată prin voința tuturor fiilor țării. O dată cu unirea națională s-a decretat și o reformă agrară radicală, s-au recunoscut drepturile cuvenite clasei muncitorești, s-a acordat libertatea tuturor naționalităților.

În 1921 steagul revendicării muncitorești și țărănești a fost înălțat de către Partidul Comunist Român.

În 1940 România a primit însă o cumpănită lovitură din partea puterilor fasciste (Germania și Italia), care i-au răpit, pentru a o acorda Ungariei horthyste, prin Dictatul de la Viena (30 august), partea de nord-vest a Transilvaniei cu o populație de peste 2.500.000 locuitori și o suprafață de aproape 43.500 km², cuprinzînd marile orase Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Sighetul, Dej, Clujul, Năsăudul, Bistrița, Tirgu Mureșul, Miercurea Ciucului, Sf. Gheorghe.

Aceleași puteri au impus României un regim dictatorial militar-fascist, obligînd-o, totodată, să intre în războiul hitlerist. Timp de 4 ani țara a fost scătuită de principalele sale avuții și supusă la un regim de dictatură.

Pentru a o elibera și pentru a-i reda teritoriile răpite, a fost pregătită și desfășurată o nouă revoluție — revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă — care s-a produs la 23 August 1944. Prin această, precum se știe, Transilvania de Nord a revenit la patria mamă, iar țara întreagă a dobîndit ceea ce prin veacuri poporul a năzuit, transformînd-o radical din punct de vedere politic, economic, social și cultural. În toate programele partidului, mai ales după Congresul al IX-lea, întîlnim inscripție, dar și înlăturite, la rang de politică de stat, toate istoricele aspirații ale tuturor revoluțiilor anterioare. Să fim liberi, suverani, independenți, demni, construind o civilizație a noastră între civilizațiile la zi ale lumii. Prin revoluție după revoluție, una continuîndu-se și completîndu-se pe alta, România socialistă a devenit o forță mondială al cărei glas se aude pretutindeni.

VASILE NETEA ■

Călugărenii

Înseamnă izbînda

În cîmpul istoriei adevărate și întregi a poporului român, lupta lui Mihai Viteazul și biruința lui în „pohta ce-am pohtit” de a uni toate cele trei țări române într-un singur stat ne apare azi ca primul urias virtej revoluționar ce a dezlănțuit energi și speranțe pentru libertatea tuturor românilor. Victoria unui asemenea proiect a fost fulgerătoare. La Poartă s-a produs în acei cîțiva ani cea mai cumplită înfiorare pe care au provocat-o vreodată românii temutei împărății a semilunii. Dar un stat puternic românesc, reunind ca-ntindere și forță focală moent al visului unui nou regat al Daciei nu era acceptat, în fond, nici în cancelaria lui Rudolf al doilea, pentru că, deși o asemenea forță ar fi stăvilit pe turci în tendința lor de a-și întinde stăpînire spre centrul Europei, ar fi însemnat, mai ales în miinile unui diplomat și comandant strălucit ca Mihai, prin strategia întrevăzută a viteazului domn, desprinderea de sub vasalitate, de fapt, înrobitoră a împăratului creștin a pămînturilor românești, cu populație majoritară de români, ce fuseseră pînă atunci țînute în interiorul imperiului său.

Ajuns mare vizir pentru a patra oară, prin intrigi, piră și țechini, Sinan Pașa cel Bătrîn, cum îi ziceau turcii, „se duse dinaintea sultanului de jură și cheazău pe capul său că va supune pe revoluția români, va robi și va pustii țărilor, iar pe Mihai-Vodă îl va prinde și îl va aduce viu.” Am citat din „Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul” de Nicolae Bălcescu, București 1878, în care ilustrează istoric și revoluționar mai menționează că „De la 1462, de cînd cuceritorul Constantinopolului, Mahomet II, în capul unei armate de două sute cîmăzeci de mii oameni, năvăli în țara noastră, nici o altă oștire mai mare, nici cumpănă de piere mai grea decît cea de acum nu o amenințase”. Sinan era la Ruscui, iar Sigismund Bathori, care se legase să-l ajute pe Mihai, sărbătorea nunta sa cu arhiducesa Maria-Cristina. La acea nunta, hotărîtă pentru 7 august 1595, l-a invitat și pe Mihai care se străduia de o lună de zile să-i stînjească pe turci în alcătuirea podului de pe Dunăre. El a trimis în locul său pe boierii Stroeie Buzescu și Radu Calomfirescu cu daruri de nunta și cu însărcinarea de a-l ruga din nou pe Sigismund să se zorească a-și veni în ajutor, cum promisese. După ce i-a hărțuit pînă nu i-a mai putut împiedica să treacă Dunărea la Giurgiu, Mihai i-a așteptat pe turci, pe drumul către București, la Vadul Călugărenilor, în acea strîmtoare pe care o alege cu dibăcie „spre a sluji de Thermopile românilor”. Înfruntarea celebră a țînut 16 ore.

Sinan, înfrînt atunci, la 23 august 1595, s-a retras, dar Mihai, care nu primise promisul ajutor al lui Sigismund Bathori nu-l putea urmări. Biruise în acea strălucită bătălie, dar câștigarea războiului trebuia s-o amine. Invincibilitatea pe care se bizuiera turcii era însă spulberată. În august 1595 Mihai Vodă intra definitiv în legendele gloriei românești și își desfacea aripi de vultur în zborul destinului său de fulger taminos.

Duhul istoriei marilor fapte românești a ales parcă anume acea zi pentru înfiorarea veacurilor la vîntul de libertate sub care revoluțiile poporului nostru se vor repeta mereu pînă la un alt 23 august, cel Mare, al anului 1944. Cu 349 de ani înainte, Mihai Viteazul dezlănțuia lumina libertății noastre devenită curînd, pentru prima oară, soarele unirii în libertate a tuturor românilor. La Călugăreni, catalizate de fantasticele domn, s-au dezlănțuit toate energiile din subordinea lui, cu o forță închinată dorului de libertate care i-a cutremurat pînă la groază pe turcii bătrînului Sinan. Moment sublim în șirul lung al revoluțiilor românești pentru libertate, 23 august 1595 rămîne prin bătălia de la Călugăreni, așa cum zicea Bălcescu, un veritabil Thermopile al românilor. Magma incandescentă a acelei erupții de eliberare e comparabilă, oricum, cu cele mai înalte momente din istoria altor popoare, momente a căror strălucire s-a înveșnicit prin creații ale unor genii artistice. Dramatismul și vitejia care au născut Călugărenii în istoria noastră nu sînt mai prejos. Pentru a sugera fascinația unui singur fir din țesătura aceluia moment, Nicolae Bălcescu — după ce povestește, așa cum o știa, întreaga viața a lui Radu Calomfirescu, unul din temuții căpitani ai lui Mihai, care habar n-avea că i-ar fi fost tată tocmai Mihnea Turcitul ce se afla în oastea lui Sinan — încheie digresiunea scriind: „poate fiul și tata și-au încrucișat paloșele la Călugăreni, fără a se cunoaște”.

Abia în octombrie, trecu și Sigismund

ale epocii Ceaușescu

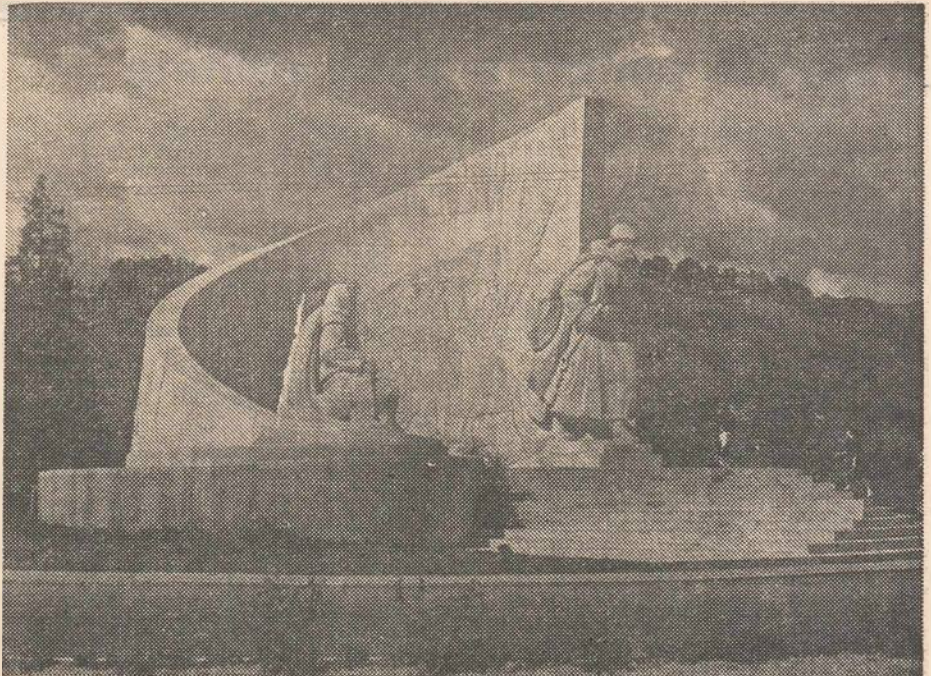
Trăiește-n Unirea de azi."

Carpații ca să-l ajute pe Mihai, care fusese Bucureștii și Tirgoviștea la îndemna turcilor în așteptarea acestui ajutor. Credincioșii Profetului robeau și luau prăzi. Recolta nu s-a mai strins. Turmele trecute peste Dunăre îl făceau pe Diego Galán să creadă „că jumătate din Europa își trimisese acolo vitele”. Dar măturile vremii spun că pentru turci, în acea vară în Țara Românească, o piine valora mai mult decât o vacă. Fără piine, carnea cerea apă. Și erau niște călduri care au contribuit și ele ca să le cadă greu la stomac osmanliilor gloria lui Sinan care tot întirzia. Mulți au murit „de boli de stomac și de febră”. Campania reinceptută se încheie la Giurgiu, la 20 octombrie, când este eliberată și cetatea. Expediția de pedepsire a ghiaurului, poruncită de padișah, eșua amefitor. „O asemenea retragere dezastruoasă și înfrângere n-a mai fost cunoscută în istorie”, scria, impresionat, cronicarul turc Natima. Sinan, în loc de glorie, se alesese cu destituirea. El, care se jurase că îl va aduce viu pe Mihai sultanului, fugise și îl lăsase mai triumfător ca până atunci, abandonând în miinile creștinilor, la Giurgiu, și o parte a prăzii, evaluată la „peste 2 milioane aur”.

Rosturile țării trebuiau reasezate. În „Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi” de Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu e lămurită și o chestiune care mult amar de vreme a umbrit memoria marelui voievod: „Mihai luă măsuri de refacere: între altele, făcu un nou recensământ fiscal și hotărî ca rumânii sau vecinii adică țărani neberii să rămână pe moșiile pe care se așezaseră după retragerea turcilor, să nu mai poată fi, cu alte cuvinte, reclamați de foștii lor stăpîni. Acesta e rostul vestitei «legături» a lui Mihai Viteazul în care unii istorici au văzut, în mod greșit, o legare a țărănilor de

pământ, un act de asupraire”. De altfel, într-o vreme, i se punea în seamă lui Mihai Viteazul, prin această eroare, un fel de mărginire care nu numai că trebuia să-l ducă, printr-o sugerată lege obiectivă, la pierire, dar îl încărea, în plus, cu o și mai neagră apăcare, aceea de a nu fi înțeles în ce chip trebuia să-și asigure o bază de masă a luptelor sale de eliberare și de unificare a țării române. Dar să ne înțelegem: chiar expresia bază de masă, aplicată evenimentelor din jurul lui 1600, exoressie în modă după sute de ani și izvorită din limbajul unor realități sociale fundamentale deosebite, este o simplă chestiune... de tic verbal. La 1595 sau la 1600, nimeni n-a știut mai bine ca Mihai Viteazul să-și asigure sprijinul maxim care era posibil să fie atunci focalizat în folosul actelor sale. La o privire onestă asupra împrejurărilor, intrigilor, intereselor, concepțiilor și fatalităților acelei vremi, Mihai se vede că a făcut chiar mai mult decât li se părea posibil diplomaților și generalilor contemporani cu el. De aici și fascinația pe care a exercitat-o chiar asupra neprietenilor ori a unora care îi zîmbeau în față dar, în spate, erau în stare să-l ucidă. Unuia dintre aceștia, unui fel de paranoic al fastului gloriei cu orice preț i-a și căzut victimă Viteazul care a luptat victorios cu turcii, cu polonii, s-a bătut cu viclenia și cu fierul, s-a ridicat chiar deasupra propriului său nenoroc, dar cu demența care sfida și legile firii, nu numai pe ale războiului nici măcar n-a luptat. El, primul „voievod și domn al Țării Românești și al Ardealului și a toată Țara Moldovei” a fost răsplătit de destinul său sublim și tragic: a rămas în veșnicie Unificatorul, întiul, și a rămas de fapt nebiruit. El a putut fi ucis, dar nu biruit. Viața sa fulgerătoare nu i-a ajuns nici pentru decădere. A trăit atât cât să fie genial și mare. A rămas simbolul neatîrnării și pentru totdeauna al Unirii.

Nicolae Bălcescu rămîne chinuitul nostru mare istoric și marele spirit revoluționar, un martir al ideii de libertate și de unire a românilor așa cum a admirat-o în cea dintii înfăptuire a ei la lumina fulgerului lui Mihai Viteazul. Dar Avram Iancu este sublima și cutremurătoare jertfă a Ardealului etern românesc.

„Fie că indruma linia de conduită a tovarășilor săi din comitetul național — scrie Octavian Goga —, sau primea emisarii guvernului de la Dobrița, fie că urmărea planurile Curții de la Olmütz, Iancu concentra atunci destinele neamului în miinile lui. Sub ocrotirea munților neînvinși, la lumina unui foc, țaranul din Vidra și generosul boier muntean Bălcescu urzeau pentru iniția oară pe urmele mortului de la Turda visul unirii futurora. Pînă tirziu (...) el a fost un factor activ al echilibrului politic, chibzuit și desfăcut de prejudecăți, neavînd

alt punct fix în cugetarea lui decît soarta integrală a neamului.”

El era tînărul frumos și limpede la vorbă care, pe Cimpia Libertății stăpînea magnetic privirile ațintite asupra-i și era bărbatul de acțiune care într-o ședință a comitetului de la Sibiu a întreprins discuțiile ce băteau apa în piua cu celebrele cuvinte: „Domnilor, vorbiți înainte: eu plec în munți și fac revoluție!”

Cea mai mare mulțime care l-a ascultat pe Avram Iancu a fost cea din marea adunare de la Blaj. Dacă e adevărat că mulțimea trupelor de sub comandă face rangul unui general, atunci cei 40 000 de români de pe Cimpia Libertății l-au consacrat în adevăr Craiul Munților. Așa cum a rămas în veșnicia de piatră a Apusenilor și în eternitatea sufletului românesc.

In eternitatea sufletului românesc

Alături de locurile de glorie ale altor mai vechi momente revoluționare, anul 1848 a înscris în istoria noastră acest toponim nepieritor — Islaz. În Muntenia, acțiunea propriu-zisă a început la 9 iunie, aici. S-a citit proclamația în 22 de articole, alcătuită, în ce privește fondul, de Nicolae Bălcescu. Articolul 13 prevedea improprietățile țărănilor, articolul despre care Bălcescu avea să scrie mai tirziu: „Revoluția de la 1848 se cuprinde pe de-a-ntregul în acest articol al 13-lea: „Celelalte puncte doar mai dezvoltate sînt reproducerea programului din 1821”.

Tot ce a urmat în mersul revoluției a început de aici. Amestecul țarist provoca la București un gest simbolic: arderea, la 18 septembrie, pe dealul Mitropoliei — după ce mulțimea revoluționară îl purtase în alai și bocete — a exemplarului oficial al Regulamentului organic, alături de acela al Arhondologiei — cartea cu numele tuturor boierilor. În legătură cu amestecul puterilor străine în treburile interne ale țării române, George Barițiu scria: „Rusia țariste, care vrea să țină la pământ orice încercare de reformă în Principatele danubiene, românii trebuie să-i arate că, de fapt, ei simpatizează din tot sufletul și tot cugetul lor ideile adevăratei libertăți... Românii nu urască pe ruși, nici pe turci, urască din fundul sufletului orice sistem absolutist. Românii vor suveranitatea deplină, vor pacea cu toții vecinii, vor libertate și fraternitate înlăuntru și în afară și ei nu se vor odihni pînă nu le vor cîștiga”.

Simți că aceste cuvinte nu erau scrise doar pentru atunci. Ele se adresau deopotrivă generațiilor următoare care aveau să crească și să lupte în spiritul acestei lecții care îi învăța ce au de făcut și le spunea limpede că drumul duce sigur la izbîndă.

Lumina speranței fusese amețitor de frumoasă. Mai ales pentru țărani. Mirajul Islazului nu se rupea de inima lor. La începutul lui octombrie, țărani răsculați adunați la Islaz (din nou Islaz!) jurau că nu se vor supune îndatoririlor către proprietari. Imperiile țarist și turcesc și-au trimis armatele care și-au împărțit Bucureștii, odată cu sosirea, din Ardeal, a generalului Lüders, la 14 octombrie. Așa a fost atunci. În 1848. Dar previziunea lui Barițiu avea să se împlinească. Simburele de lumină de la Islaz avea să devină stea.

Alt loc de lumină. Cimpia Libertății. Se numește așa cimpia de la Blaj de cînd, în 1848, în zilele de 15—17 mai s-a ținut marea adunare a românilor pe care evenimentele vremii îi obligau să nu-și lase soarta în miinile opresorilor. În Tran-

silvania, revoluția românească, în afară de caracterul ei social a avut și unul național. Revoluționarii maghiari conduși de Lajos Kossuth proclamară Ungaria independentă, dar totodată hotărîseră anexarea Transilvaniei la noul

Ochii păsărilor din August

Rondul din stele menire ciudată
aprinde intinericul
înainte de-a începe piinsul

așteptînd să vîină frunzele stirpei
umbrele inghit trecutul
și se retrag în crăpăturile singelui

genele mele genialogie păstrează
în ochii păsărilor din august
rotunjesc bolțile cerului
deasupra patriei
și sufletul pavat cu bazalt
îmi aduce aminte întemeierea

fără să-i aduc nici o laudă
pămîntul își cunoaște gestația
din pîntecul somnului
și gloria adormită în ochii străbunilor
rămîne închinată înălțării la cer

numai eu port în palmă
adevărată hartă a inimii
sau trecutul trecut dincolo de hotar
de unde pornesc rizomii singelui
care-mi străpung pămîntul istoric

ION SOFIA MANOLESCU ■

stat maghiar. La Blaj, 40 000 de români veniți din toate părțile Ardealului, în frunte cu cărturarii lor votează o rezoluție prin care „nația română se declară și se proclamă... de sine stătătoare și... parte întregitoare a Transilvaniei, pe temeiul libertății egale” și „depune jurămîntul de credință către împărat și către patrie”. Din nou iluzia sprijinului împărațesc împotriva opresorilor directi. Asemănîndu-i pe Horea și Avram Iancu, Octavian Goga va scrie mai tirziu: „Concepția politică de care s-au călăuzit și care a determinat prăbușirea lor tragică a fost aceeași iluzie deșartă a împăratului de la Viena, cea mai tristă și cea mai scump plătită erezie a ideologiei noastre de veacuri”.

Pe Cimpia Libertății, unde mulțimea striga „Noi vrem să ne unim cu țara!” a fost și cițiva tineri din Principate, între care Alexandru Ioan Cuza și Alecu Russo. Avram Iancu venise „în fruntea moșilor organizați militărește, gata să înfrîngă orice val inoportun de cuminfenie iobăgească”, zice Goga. „Radia tînerete, nervi și optimism.” „Prin el a primit mișcarea noastră nota vitejiei și romantismul de epopea”.

Alba Iulia — leaganul întregirii noastre

La 1 decembrie 1918 se încheia procesul de desăvîrșire a statului național român. În același an, reveniseră pe rînd în granițele firești ale singurei țări latine din sud-estul Europei celelalte părți ale trupului său. La 12 octombrie 1918, Comitetul executiv al Partidului Național Român din Transilvania întrunit la Oradea, formulează într-o declarație, ce avea să fie citită peste șase zile în Camera deputaților din Budapesta, dreptul națiunii române „la deplină libertate națională”. După ce, în noaptea de 30 spre 31 octombrie, din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și șase ai socialiștilor români s-a constituit Consiliul Național Român, la 10 noiembrie acesta hotărîște să-și asume, de îndată „puterea deplină de guvernare asupra teritoriilor locuite de români în Transilvania”. Transilvania întreagă devenea Țara Românească în care puterea aparținea poporului român. Cincizeci de mii de militari români din Ardeal, Banat și Bucovina se strîng la Viena și pînă la sfîrșitul lui noiembrie sînt transportați în țară, la dispoziția C.N.R. Tot în noiembrie ajung în țară și regimentele române din Praga, după ce ajutaseră noua putere cehoslovacă în curs de constituire. C.N.R. convoacă pentru 1 decembrie, la Alba Iulia „Adunarea Națională a națiunii române” a reprezentanților tuturor categoriilor sociale și tuturor profesiunilor din toate circumscriptiile electorale ale Transilvaniei, Maramureșului, Crișanei și Banatului.

În afară de 1 228 de delegați ai secțiilor de votare și ai diferitelor asociații profesionale și culturale, s-au adunat peste 100 000 de țărani și orașeni pe cimpia unde avusese lor martiriul lui Cloșca urmat de al lui Horea, în marginea acelei Alba Iulia care văzuse triumful lui Mihai Viteazul. Primul punct al „Hotărîrii” adoptate prevede unirea cu România. Entuziasmul mulțimii e fără margini. Sentimentul că trăiesc ziua cea mare a dreptății le aduce lacrimi în ochi tuturor. Lacrimi de bucurie în ziua cea mai mare din istoria neamului nostru de două mii de ani pe aceste meleaguri. Trăiesc și azi oameni care au fost la marea adunare de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918. Ei lăcrimează și acum povestind despre acea imensă bucurie a poporului care

plînsese destul în asupraire și de jalea eroilor lui ucisii mișelește ca Mihai Viteazul Unificatorul, ucisii bestial de judecători cu legea imperială în mină ca Horea și Cloșca, ori înșelați și ucisii prin umilirea lor și a neamului pe care au visat să-l vadă liber așa cum sfîrșise — pentru a rămîne nemuriri în Panteonul spiritual al României eterne — fascinantul Crai al Munților.

La Alba Iulia fusese încununat Mihai Viteazul cu gloria unirii tuturor românilor la 1600 și tot aici se împlinea, după mai bine de trei sute de ani, desăvîrșirea statului național român, într-o epocă în care din cele trei imperii ce se luptaseră să ne împartă țara și s-o robească nu mai era decît amintirea de jale și opresiune în casele românilor iar pe hărțile vechi desenul unei vremi apuse pentru totdeauna. Ziua de 1 decembrie 1918 consacra în eternitate Alba Iulia ca leagan și templu al Unirii. Așezat în inima hărții României, orașul acesta închide astfel definitiv sacralitatea simbolului acestui vis hrănit cu jertfe și iubire.

Si dacă în prezent Alba Iulia nu este doar reședință de raion anonim ci municipiu, centru de județ, unul din cele mai frumoase municipii ale României, centru al unui județ de frunte, aceasta o datorează și o datorăm ctitorului României de azi, garantului libertății noastre, președintelui nostru, secretarului general al partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Poporul român și-a ivit eroii în toate epocile în care a avut nevoie de ei. Eroul de azi îi trebuia acestui popor pentru desăvîrșirea independenței sale și l-a ivit și l-a făcut bărbat nebiruit pentru ca seara, lîngă copiii care adorm citind despre Mihai Viteazul, părinții să adoarmă la rîndul lor în liniște. Această tihnă a înserărilor și a somnului în pace al unui întreg popor e poate lucrul cel mai tainic și mai indestructibil care îi leagă pe toți românii de președintele lor pentru că e liniștea pe care neamul nostru o visa de două mii de ani și simțise că poate fi atînsă, atunci, la anul una mie șase sute. Odată cu pămîntul Daciei străbune în care s-au retras, strămoșii ne-au lăsat mereu moștenire și pohta de-a atinge această stare.

Ce bine e cînd copiii noștri citesc seara despre Mihai Viteazul și pot visa un oraș frumos-frumos care se numește Alba... Alba... Alba Iulia...

23 AUGUST
40
1944-1984

România — o industrie modernă,

Marile împliniri ale libertății,

Bătălia pentru o nouă calitate

Sărbătorim 40 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă cu mari și importante realizări în toate domeniile. Între sectoarele care exprimă fidel saltul fără precedent, de domeniul visului, marcat de România în cele 4 decenii care au trecut de la Eliberare se află, la loc de frunte, industria. Față de 1945, producția industrială e, azi, de peste 100 de ori mai mare. Sunt ramuri în care creșterile sînt și mai semnificative și totodată, prin sensurile lor, tulburătoare: chimia a crescut de peste 1 000 de ori, industria construcțiilor de mașini de peste 400 și așa mai departe, înfățișarea prosperă a României anului 1984 datorindu-se, într-o măsură decisivă, procesului de creare a unei industrii puternice, moderne.

Ne-ar fi foarte ușor să alegem, am avea de unde, exemple spre a ilustra detenta industriei românești în anii de după Eliberare și, îndeosebi, în cei de după cel de al IX-lea Congres al P.C.R., cînd la cirna partidului și a țării a fost ales, expresie a voinței unanime a poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel ce, acționînd ca mare patriot și luminat strateg, a adus o contribuție fundamentală la dezvoltarea și adîncirea, la așezarea pe o treaptă nouă, superior calitativă, a procesului industrializării. Încă de la începutul activității sale, partidul comunist a văzut în industrializare singura cale de urmat pentru scoaterea țării din starea de înapoiere și dependență în care o adusese regimul burghezo-moșieresc. Dar cadrul, cu o economie pusă, în bună măsură, la dispoziția monopolurilor străine, cu inegalitatea și inechitatea politică, economică și socială a anilor de pînă la Eliberare, n-a permis aplicarea tezei respective. Abia după actul istoric de la 23 August 1944 s-au creat premisele politice pentru trecerea la industrializarea țării, ale cărei principale obiective s-au conturat, în linii mari, la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945. Actul imediat următor cuceririi politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii, lichidarea proprietății capitaliste asupra principalelor mijloace de producție, a permis declanșarea vastului proces de industrializare. Drept consecință, principalele mijloace financiare și materiale ale țării au fost orientate cu prioritate spre industrie, ca ramură capabilă să asigure creșterea forțelor de producție la scara întregii societăți, să conducă la dezvoltarea celorlalte ramuri, a agriculturii în primul rînd.

Un moment de cotitură în orientarea politicii de industrializare a țării spre o nouă calitate, spre modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale, spre valorificarea cu maximum de eficiență a potențialului material și uman al țării, spre creșterea competitivității produselor industriale românești pe piața internațională, l-a constituit alegerea în fruntea partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Secretarul general al partidului și-a adus o contribuție excepțională la definirea strategiei industrializării. Ținînd cont că procesul se înfăptuia într-o țară în curs de dezvoltare, concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu a aplicat, în chip magistral, legile generale ale revoluției socialiste la condițiile concrete ale țării noastre, stabilind orientări precise, cu bătăie lungă. Urmare a acestei strategii, care a situat și situează în centrul politicii economice dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale, s-au înregistrat, într-un interval istoric relativ scurt, progrese remarcabile. Astfel, în perioada 1950—1980, producția industrială globală a crescut de 33 de ori, putîndu-se aprecia că, la sfîrșitul cincinalului 1976—1980, s-a încheiat o etapă importantă a procesului de industrializare socialistă a țării. Perioadă în care România s-a apropiat, din punct de vedere cantitativ, de producția pe cap de locuitor a țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, la unele produse industriale chiar depășind-o.

În deceniul al optulea, România a intrat în etapa decisivă a industrializării, cînd pe prim plan se pun laturile calitative, ea aflîndu-se în plin proces de transformare în țară cu dezvoltare industrială medie. Și acest proces, a demonstrat-o și o demonstrează practica, trebuie să acorde o atenție deosebită industriei, care rămîne elementul hotărîtor al făuririi unei economii moderne, de înaltă eficiență, al valorificării superioare a întregului potențial material și uman al societății românești. Un element nou al evoluției industriale în etapa actuală, intuit și subliniat, în repetate rînduri, de secretarul general al partidului, îl reprezintă faptul că resursele creșterii extensive au fost, în bună măsură, epuizate, urmînd ca întreaga dezvoltare să se bazeze pe factori intensivi.

N-au trecut de la Eliberare decît 40 de ani. O perioadă, repetăm, relativ scurtă, dar cu un bilanț emoționant, ținînd parcă de incredibil. Dar toate aceste realizări există, se pot vedea cu ochiul liber. În anul 40 al libertății sale, în anul Congresului al XIII-lea al partidului, România socialistă înfățișează lumii imaginea unei țări în plină dezvoltare, cu o industrie solid clădită, pe temelia căreia s-au obținut, prin munca și atașamentul poporului, nemăsurate izbînzii. Azi, cînd sîntem producători de utilaje energetice de mare complexitate, cînd autoturismele, mașinile de teren și camioanele made in România cîntărește șoselele și drumurile lumii, cînd realizăm petroliere gigant de 150 000 tdw, cînd instalațiile petroliere de extracție, în privința cărora deținem, ca exportatori, locul 3 pe glob, sînt tot mai solicitate, ca și excavatoarele românești, ca și produsele chimice, electrotehnice etc., ne e limpede că drumul pe care ne-am angajat, cel al dezvoltării economice prin industrializare, ca opțiune fundamentală, este cel drept și că el duce, prin efortul nostru, al tuturor, spre bunăstare și fericire. Nimeni și nimic nu ne-ar putea împiedica să-l continuăm, sub conducerea înțeleaptă și generoasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

OVIDIU IOANIȚOIA

Date dintr-o expoziție

Fondurile alocate activității geologice au sporit în ultimii 40 de ani de 38 de ori. În anul 1984 se realizează o producție de 2,8 ori mai mare decît în anul 1945. În prezent producția de cărbune a României a ajuns la 65,1 milioane tone. Producția de lignit a sporit de la un milion de tone în 1965, la 37,4 milioane tone în acest an. În ultimii 40 de ani puterea instalată în centrale electrice a crescut de 30 de ori. Producția de energie electrică a anului 1945 este realizată în acest an numai în 7 zile. Marile termocentrale pe bază de cărbune produc anual 33 miliarde de kwh energie electrică. Producția industriei de mașini unelte, electrotehnică și electronică este de 446 de ori mai mare decît în anul 1945 și de circa 11 ori superioară anului 1965. Exportul — indicator important pentru aprecierea nivelului de competitivitate — a sporit în acest domeniu între 1950 și 1984 de peste 360 de ori, în timp ce numai în 1965 era de numai 10 ori mai mare decît în 1950. Din 1950 pînă astăzi producția de mașini unelte a sporit de peste 1 200 ori. În timp ce în 1965 aproape 98 la sută din producție era reprezentată de mașini unelte de complexitate redusă și numai 2% de mașini speciale, astăzi 65% sînt mașini complexe și 35% mașini speciale. Sectorul de componente și electronică industrială are astăzi o producție de 1 000 de ori mai mare decît în 1945. În acest domeniu, în perioada 1965—1984 numărul invențiilor brevetate a crescut de aproape 12 ori, sporindu-se substanțial producția de elemente de concepție proprie. Din 1945 și pînă în prezent producția industriei constructoare de mașini a sporit de peste 420 ori. În 1965 produceam numai două tipuri de tractoare. În acest an producem peste 30 de tipuri. În 1965 cea mai mare navă maritimă de transport era cargoul de 4 500. La ora actuală România fabrică vase de 15 000 tdw, mineraliere de 55 000 și 65 000 tdw, petroliere de 35 000, 85 000 și 150 000 tdw. Cu producția de mobilă a României pe o zi din 1984 pot fi mobilate peste 150 de apartamente.

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

O patrie lipsită de independență nu poate spune adevărul despre sine. Din adevărul despre sine al unei țări se naște adevărul ei reală la cele mai mari adevăruri ale omenirii și, de aici, la cele mai înalte idealuri umane.

La 23 August 1944, ne-am cîștigat dreptul de a vorbi în numele României, apoi, cu timpul, și știința de a o face. Dimensiunea unei patrii este dimensiunea ei pe verticala spiritului, zborul vulturului dă dimensiunea pe verticală a unei țări. Eu știu că orice subiectivitate este limitată și că tot ce este obiectiv este infinit, dar numai prin cele mai înalte spirite ale sale se poate autocunoaște un popor: patria începe din suflet.

Funcționalitatea democrației a adus cu sine o liniște și un trecut. Realizările înfăptuite între 23 August 1944 — 23 August 1984 par, prin valoare, înfăptuite într-o sută de ani. Diferența de timp dintre real și iluzie este donația generațiilor trecute care, cu o jertfă de sine poate nerecuperată în totalitate de cei ce trăiesc, au rămas prin roadele muncii lor în concretul patriei, cu construcțiile ce ne acordă densitate istorică. Conștiința de sine a poporului român îi conservă în anonimatul lor cum, genetic, copiii își conservă părinții. Pe linia dintre determinarea lor materială și dimensiunea în spirit a țării, presa i-a consemnat pe cîțiva în individualitatea lor, pe toți în concretul construcției, în consecințele monumentale ale faptelor. Iată eșantionat, după cum a arătat Flacăra de-a lungul vremii, semnele specifice, identitatea acestor generații, ca societate și individ.

Asumîndu-și o tradiție, în urma Congresului din 18 octombrie 1947 al Uniunii sindi-

catelor de artiști, scriitori, ziariști, la 4 ianuarie 1948, apare la București săptămînalul de

artă și cultură Flacăra. În „Argument”, articolul program al acestei serii a revistei, Eugen Jebeleanu face elogiul întregului popor, al clasei muncitoare în folosul căreia artiștii au hotărît să depună întreaga activitate, reluînd ideea că, numită atît de direct, Flacăra trebuie să fie o flacăra în sprijinul revoluției. Entuziasmul este extraordinar. Iată un fragment din reportajul care apare în revista de primul 1 Mai al Republicii Populare Române:

CU PUMNUL RIDICAT, DEFILEAZĂ ARTIȘTII

(...)Cu pumnul sting ridicat în sus, artiștii defilează cot la cot cu tovarășii lor de muncă de alte unelte.

Deasupra lor, o lozincă domină: „Arta în slujba poporului!”. La apariția coloanei artiștilor și la trecerea ei, mulțimea ovaționează. Se simte dragoste, simpatie profundă, încredere, în cuvintele și gesturile spontane adresate artiștilor de către cei înșiruiți de-a lun-

gul traseului. Pe șoseaua Kis-seleff, unde se scurg coloanele, sînt rînduri compacte de oameni. Toți aceștia aplaudă frenetic apariția artiștilor și îi aclamă. (...)

Andrei Sandu, Flacăra anul I, nr. 15.

Apar în paginile revistei unele dintre cele mai prestigioase semnături ale epocii: Mihail Sadoveanu, Zaharia Stancu, Geo Dumitrescu, Eugen Jebeleanu, N.D. Cocea, Nina Casasian. Se susține cu mare încredere orice inițiativă a Partidului Muncitoresc Român, atîndu-se intelectualității este clar prosocialistă.

CONSTITUTIA R.P.R. DESCHIDE ARTEI ȘI ȘTIINȚEI URIAȘE PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

Zaharia Stancu:

(...)Oamenii scrisului și ai tuturor celorlalte arte din R.P.R., acești oameni, care în trecut, sub forța monarhiei și sub fostele partide „istorice” și dictaturi au suferit lagăre și închisori, au trăit și au creat neluati în seamă, ținîți de puternicii

zilei ca niște paria, la periferia societății, — au rămas adînc impresionati de atitudinea regimului nostru, și în primul rînd a clasei muncitoare, în frunte cu Partidul Muncitoresc Român, care a mers atît de departe cu grija pentru dezvoltarea artelor și științelor, încît a prevăzut aceasta în proiectul de Constituție al Republicii Populare Române.

Scriitorii, artiștii, ziaristii candidează pe listele Frontului Democrației Populare în alegerile din 28 martie 1948. Se fac primele vizite de documentare pe șantier. Victor Tulbure anunță deschiderea Cenaclului Flacăra. Se militază pentru o atitudine comunistă față de soarta femeilor în societate („Femeile creatoare și 8 Martie” Celia Rudășcu), pentru întîlnirile deschise cu cititorii, pentru naționalizarea industriei (Hortensia Papadat-Bengescu consideră naționalizarea drept „un succes durabil și folositor”). Cele mai puternice rubrici ale revistei sînt Reconsiderarea maestrilor, unde se încearcă să se pună bazele unei viziuni marxiste asupra cultu-

ale epocii Ceaușescu

puternic dezvoltată

Rodul unei gândiri
îndrăznețe

Ioan Conțiu este în primul rând un om amabil. Amabil și săritor. Cumsecădenia asta îi stă bine și mărturiseste că fără ea n-avea atîția prieteni într-un județ în care a poposit pentru prima oară în urmă cu exact cinci ani. A fost un drum temeinic cel făcut de la Riciu la Cluj-Napoca, de vreme ce azi e statornic în casă, nevastă, copil și buletin pe malurile Someșului. Senza lui, ca și a multor alora, s-a numit C.U.G.—Combinatul de utilaj greu.

Ioan Conțiu s-a născut la Riciu, în județul Mureș, a încercat să rămână „definitiv” la Azomureș, dar a priceput la timp că în viață nu poți pierde multe trenuri. L-a prins pe cel de Cluj-Napoca. În 1979, adică atunci cînd colosul împlinise șapte ani de la prima sa cărămidă. A învățat, a ajuns maistru.

„În 1979, se destăinuie el, eram al șaselea angajat în secția mecano-sudură a Fabricii de mașini grele. Numărul, la vremea aceea, în secție circumscrie muncitori cu categoriile 4 și 6 și cam 150 de absolvenți de școală profesională. Aici mi se pare că se află în primul rând marea noastră performanță. Să fii mai lîmpede. Oricine vâ va spune că forța de muncă de înaltă calificare a fost problema numărul 1. Un asemenea combinat se naște cu muncă și sacrificii, dar dacă nu ai oamenii în stare să-l stăpînească cînd l-ai pus pe picioare, n-ai făcut mare lucru”. Dar ciudat, îi spun, că orașul de pe Someș, oraș renumit pentru instituțiile sale de cultură, pentru cele de cercetare, pentru industria sa dezvoltată mai ales în ultimele două decenii, și-a pus astfel de probleme. „Pare ciudat și nu prea, răspunde el, fiindcă un combinat de utilaj greu este un lucru deosebit și, după cîte știu, nu sînt prea multe țările cărora le-au stat la îndemînă asemenea investiții. Iată, începem construcția de presă și vom realiza o linie completă de asemenea utilaje pentru constructorii mașinilor de la Dacia Pitești, 80 la sută din actualele lor prese fiind din import. Le-am și livrat iar performanțele sînt la nivelul celor făcute în străinătate”.

În 1976, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a inaugurat lucrările unei investiții care avea să transforme o fabrică importantă, întreprinderea de cazane mici și arzătoare, în gigantul de azi. Întreprinderea de cazane mici și arzătoare a pășit timid, fabricînd un cazan de încălzire de tip „manolehnică”, utilaj scos din fabricație cîțiva ani mai tîrziu și înlocuit cu cazanul tip bloc-abur 0,2 de 4 tone. Anii aceia au fost anii de formare a unui nucleu calificat. Printre ei, printre primii veniți, s-a aflat și inginerul Mihai Tâlpeanu, directorul de azi al Fabricii de mașini termoelectrice. În 1972 numără doar 28 de ani. Era al treizecelea angajat și, își amintește foarte bine, marea bătaie de cap erau specialiștii, „oamenii pe proții”.

Ca și Combinatul de utilaj greu de la Iași, combinatul clujean s-a construit „singur”, și-a fabricat într-un procent însemnat utilajele de care avea nevoie, spune Mihai Tâlpeanu. Erau multe sudurii de executat și noi, la Cluj-Napoca, am fost mereu deficitari în această privință. Au venit oameni de peste tot, dar cei mai mulți au fost de la „16 Februarie”, din orașul nostru. Oamenii înimoși, care

făcuseră de cînd se știau numai reparații. Eu is maistru de 20 de ani și vine un mucos să-mi spună ce să fac! Asta auzeam frecvent. Cîrpele erau una și ceea ce urma să facem noi, cu totul și cu totul altceva. Noi, oamenii muncii de la C.U.G. am văzut în gestul de întemeiere a combinatului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu mai mult decît începutul unei investiții. Încrederea pe care a avut-o domnia sa în forțele noastre, felicitările pe care ni le-a adus pentru munca de pînă atunci, îndreptările precise privind viitorul combinatului ne-au bucurat și ne-au dat curaj”.

C.U.G.-ul a fost gândit să fabrice utilaje de mare tehnicitate și în domeniul termoelectric. S-a plecat de la acel cazan primitiv și s-au asmatat de curînd turbine pînă la 50 Megawați. S-au construit utilaje specializate pentru toate turnătorile din țară. S-a construit o hală de utilaj tehnologic și prese, acestea din urmă fiind deja contractate pentru următorii doi ani. Timpul a fost scurt. În domeniul utilajelor termoelectrice, un sfert din producție este destinată exportului. Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca reprezintă deocamdată 15 la sută din construcția de mașini a județului și 3 la sută din cea a întregii țări. Urmează să fie dată în folosință turnătoria de oțel, în acest an, iar în 1985, va intra în funcțiune „montajul general”. Iar media de vîrstă a celor care au reușit în numai cîțiva ani „să se pună la punct cu tradiția”, cum spunea Liviu Cuibuș, președintele de sindicat, este sub 25 de ani. De aici încolo se așteaptă ca această medie să coboare. Să coboare, fiindcă, în 1986, combinatul va număra peste zece mii de oameni ai muncii, o forță ce va fi recrutată din școlile Clujului, școli care au fost întotdeauna o garanție a competenței.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Un combinat
de cursă lungă

O față tînără, o puștoaică, puțin timidă sau doar cu atenția încordată, își plimbă degetele pe claviatura unui tablou de comandă. De sub cascheta de protecție care o face cam băicoasă se revărsă un păr lung, aurii, așa cum au fetele abia trecute de adolescență. E operatorul la cuprător, o cheamă Rărița Anghel și e numai ochi la metalul topit care curge suvoi, ca un foc lichid. Acolo, unde se vede cea pată luminoasă, e o temperatură fabuloasă, peste 1600 de grade, care-ți arde privirea, făcîndu-te să te uiți în pămînt. Acest mastodont industrial n-o înspăimîntă însă. Acum cinci ani, cînd s-a pus în funcțiune prima șarjă de oțel la Combinatul siderurgic din Călărași, tot o puștoaică a apăsat pe buton, ceea ce însemnă că degetul fragil al femeii a ajuns să rivalizeze cu brațul vinjos al bărbatului.

Ceea ce se poate observa acum în oțelăria electrică a combinatului e floare la ureche față de ce va fi în viitor. Directorul general, Corneliu Velincov, vorbește despre această construcție uriașă ca despre un proiect de durată, căruia nu-i poartă urmări viitorul decît pe machetă. În Călărași lucrează de patru ani și va mai sta, mezinul n-a ajuns încă stăpîn pe picioarele lui, așa că mai trebuie să-l oblojească, să-l dădăcească, și face asta cu dragoste, fiindcă se teme ca brînză bună să nu ajungă în burduf de ciine.

Ziua Mare

In lungile-mi visări autumnale
e scrisă Ziua Mare ca un apel etern,
e ca un pat pe care mi-l astern
ca să visez livezi de portocale.

Am fost demult în ea cuprins și eu,
ca un poet și ca un tînăr frate, —
voiam ca muncitorii să sadă în palate,
și în Partid credeam ca într-un zeu.

Mă-nusufleșa dorința de-a fi pârtaș schimbării
de-a se ivi în lumea piezișe-o lume dreaptă,
voiam să țiu pârtaș la marea Faptă
care-nunună fluxul pornit din largul mării.

Și-asa cum sînt am fost de trebuință,
am fost în marea plină de arsură
un val minuscul, sau o picătură,
pentru-a păzi a țării și-a neamului ființă.

În noua formă ce-a urmat genezii,
și cînd s-au netezit cărări de muniie,
un Om vizionar se află-n frunte,
ca soarele în cumpăna amiezii.

Și cum la cuibu-i pasărea se-ntoarce,
mereu în jurul său iubirea noastră,
planează ca o pasăre albastră :
să-i fie veșnic firul țesut de blinde Parce.

VIRGIL TEODORESCU ■

Corneliu Velincov nu seamănă deloc a director. Pare mai degrabă un savant distrat, puțin amuzat de ce se întîmplă în jurul lui, mereu preocupat de chestiuni fundamentale. Soarta combinatului îi ocupă zilele și nopțile. În biroul său, e înconjurat de o sumedenie de cărți, în raft stau alături opuri de specialitate și de beletristică. Bazele laminării face casă bună cu La Galerie Trétiakov, lingă Matrîșarea la cald a metalelor și aliajelor se află Devenirea într-o ființă a lui Noica iar mai încolo Respirările lui Nichita Stănescu. Din cînd în cînd, răspunde la telefon, bună ziua tovarășu' ministru, sigur că da, se rezolvă, mai semnează o hirtie și-si aprinde o țigară cu același zîmbet ironic și concesiv. Asta este, parcă vrea să spună chipul său hărțuit de greutate.

Combinatul siderurgic din Călărași este ultimul din galeria noastră industrială. A fost gândit la capacitatea de un milion de tone oțel pe an, ca și cel de la Galați, însă proiectul a luat-o înaintea investițiilor, în siderurgie contează mult evoluția comerțului internațional. Oricum, important e că, în clipa în care combinatul va putea funcționa la întreaga lui capacitate, nu va mai fi nevoie, ca în alte părți, de regîndirea planului, aici totul a fost calculat dinainte, pînă și locul gol unde urmează să se construiască, peste ani, desigur, ultima parte a hardughiei. Deocamdată ne uităm la machetă. Faptul că acest combinat ocupă în proiect numai 700 ha, față de 1250 ha, pe cîte se întinde cel de la Galați, se datorează faptului că tehnologia e superioară. Agregatele de mare capacitate, de pildă bateriile, turnarea continuă, față de cea clasică în lingouri, reprezintă un punct cîștigat aici. Din 1976, cînd s-a turnat prima șarjă, în prețiu unui mare eveniment, și pînă acum, funcționează doar prima etapă, cea de 0,4 milioane tone. Oțelăria electrică e o premieră la noi. Sigur, e vorba de o prelucrare metalur-

gică, oțelul se obține deocamdată din fier vechi pe care trebuie să-l prelucereze, ceea ce sporește durata de lucru, însă la sfîrșitul cincinalului următor va fi gata cea de-a doua etapă, de 3,6 milioane tone, și abia atunci vom putea vorbi de o prelucrare cu adevărat siderurgică. Deocamdată, se vor da în funcție două baterii de cocsificare, acestora urmîndu-le două furnale, o oțelărie cu convertizoare, două laminoare. Între timp, întreprinderea de antrepriză generală pentru construcții și montaje siderurgice, sora combinatului care a înălțat aceste edificii urlașe, își continuă lucrul, pentru a ridica macheta la dimensiunile realității. Aici își bate capul un alt director general, Nicolae Bircă, cel care trebuie să meargă cu un pas mai înainte, pentru ca visul să prindă contur. Cea de-a treia etapă, și ultima, proiectată la o capacitate de 6 milioane tone, e încă o căsuță albă, ca în tabelul lui Mendeleev, însă va veni o vreme cînd degetul nu va mai arăta un loc gol, ci o construcție de excepție. Atunci combinatul va privi cu trufie spre cîmpia nesfîrșită lar spicul de griu va trebui să-și recapele orgoliul în fața blumurilor de oțel, sortite unei vieți veșnice.

În curînd, oțelul de la Călărași va fi transportat pe apă. Un nou canal, care va pune în legătură orașul cu Dunărea, e deja excavat și așteaptă, să fie plăcut pentru ca șlepurile să plece grele și pîntecoase spre alte părți. Atunci urbea se va trezi din somnolență iar oamenii vor trebui să se obișnuiească cu gîndul că a trecut vremea patriarhală, cînd pe strada se plimbau agale fete cochete, purtate la braț de domnil ofițeri, că tirgul somnolenț și liniștit de odinioară va trăi la o altă tensiune iar în locul tropotului sacadat al călărășilor se vor auzi tot mai des sirenele, cu sunetul lor strident, care vor trezi-o din somn chiar și pe cea mai visătoare domnișoară.

RADU G. ȚEPOSU ■

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂȚII

rii, și Baricada, unde se iau atitudine față de dușmanii patriei și ai noii orînduirii, miliindu-se pentru progresul conștinu. Iată un fragment din „Călătorie de la cifra la cifră”, articol de Geo Dumitrescu, publicat la Baricada: „Mare lucru, domnule! Te uiți și te minunezi: 50 la sută, 80 la sută, 100 la sută, 150 la sută, 250 la sută... Plesnesc normele ca niște impetuozitate sulite în văzduh! Dar prețurile! Ați văzut ce rostogol teribil? 10 la sută, 20 la sută, 30 la sută, 50 la sută... — o incintă, nu altceva, o splendoare, un poem!” Flacăra 1948 — 1951 arată o intelectualitate dornică să se integreze în procesul revoluționar, să-și riște destinul alături de destinul poporului său.

După încheierea cooperativizării agriculturii și a planului cincinal 1951—1955, planurile cincinale 1955—1960 și 1961—1965 vin să asigure crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste în industrie și agricultură. Nicolae Ceaușescu, comunistul care a fost ales în fruntea partidului, reprezintă

în acest moment gloria clasei muncitoare și speranța ei. Viziile de lucru ale secretarului general al P.C.R. au început atunci și au ajuns azi la cifra de 595. Cabinetul de lucru al Președintelui devine țara.

LA UZUN, ACUM 20 DE ANI
ȘI AZI

Acum, în zilele din urmă, cînd am fost la Uzun, l-am vizitat și pe Marin P. Roșu, unul din veteranii care au luptat în '45, pentru ca pămîntul să fie al

celor ce-l muncesc. Azi omul acesta a pornit spre bătrînețe. Este membru al cooperativei agricole de producție. În ziua cînd am fost oaspeții dumisale, veneau spre Uzun, în coloană, tractoarele. Gazda a vrut să ne dea o informație precisă: „E brigada a 17-a de la S.M.T. Călărași. Toți băieții din brigadă sînt de la Uzun. Fiindcă s-de-ai noștri, avem pretenții. Le cerem numai lucrări de-a-ntîia. Sînt băieți buni; am auzit eu pe președintele cooperativei noastre, astă-toamnă, la arăturile adînc, cum le-a spus: „Bravo băieți. Ați arat minunat. Din partea mea v-am dat calificativul foarte bine. Am și eu un nepot la S.M.T. Călărași. Mă deservește, cum se zice. I-am spus: dacă nu mă deservește cum scrie la carte, pun vorbă pe lingă președinte să-ți scadă cu două puncte calificativul. Vreau să-l văd cum mă deservește acu”, la însămintările de primăvară. Că avem toate condițiile: și tractoare puternice, și mașini bune, și sîmîntă aleasă. Nu mai sîntem în 1945. Anul trecut cooperativa noastră a obținut de pe intruca-

ga suprafață cultivată cu porumb 2940 kg boabe de pe fiecare hectar. Zicem ca nici în acest an să nu scoatem mai puțin”.

GEORGE CIUDAN
Flacăra, 23 martie 1965

Congresul al IX-lea

Există cuvinte, cum sînt cuvîntul mamă sau tată, invocate la durere, în singurătate sau nu, pentru a alina sau pentru a absolvi de răspunderea propriei morți sau a propriei nasteri.

Un popor plin de istorie, dacă nu are din cînd în cînd momente de demnitate.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a însemnat cea sigurată, cea certitudine care a permis degolirea tezaurului de secrete al țării, înseamnă acel zid dincolo de care se lucrează în interior în liniște și pace. El a dezlegat și a vindecat vulturii, el a permis formarea unor individualități puternice.

Întelegînd confuz democrația,

micile individualități își propun o autonomie iluzorie, trecînd toate erorile asupra unui social presupus exterior. Aceasta nu arată, însă, decît că nu se dovedesc demne de încrederea ce li s-a acordat, încercînd să se sustragă controlului propriului popor și al propriului sistem politic. Numai durată, numai forța de a răzbate în timp a Congresului al IX-lea ajung să dovedească trînicia, consistența și demnitatea unei gândiri geniale.

Dintr-un instinct de conservare rău înțeles, ființa egoistă exclude din prezent atributul de genial, care s-ar părea că îi anulează propria viață. Dar ei nu anulează decît viețile ne-integrate într-un destin comun. Acela care își știe destinul de pus în tezaurul destinului patriei, singurul care e imposibil de instrăinat, nu poate fi decît liniștit și fericit, nu se poate socoti decît realizat, împlinit. Congresul al IX-lea a deschis porțile acestui tezaur, a dat posibilitatea împlinirii individului, muncitor sau intelectual, în destinul unic al țării conștiente de sine. El se înscrie în lînia

Agricultura — o ramură economică

Pe masa țării, tot mai multă pâine!

La bilanțul celor 40 de ani de libertate, agricultura noastră se prezintă ca o ramură înfloritoare, în plină dezvoltare intensivă, capabilă să asigure în condiții tot mai bune aprovizionarea cetățenilor, nevoile economiei naționale. Ca rezultat al unui lung și fructuos proces de transformare, care a vizat toate aspectele agriculturii, sintem în măsură să producem azi de 7,2 ori mai mult decât acum 4 decenii, creșterea fiind deopotrivă cantitativă și, mai ales, calitativă. Într-un răstimp istoric relativ scurt, ca urmare a cooperativizării și a transformării socialiste, a repunerii în drepturi a acestei tradiționale indeletniciri, agricultura a devenit o ramură de bază a economiei naționale.

Un moment important, de adevărată cotitură, pe acest drum l-a reprezentat, alături de industrializarea socialistă a țării, cooperativizarea agriculturii. Reorganizarea pe baze noi a agriculturii, atragerea țărănimii pe făgașul socialismului, s-a înscris ca un obiectiv strategic esențial în politica Partidului Comunist Român de edificare a unei orinduirii a egalității și echității. Acțiunea de cooperativizare, pornită pe baza Rezoluției Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 martie 1949, a reprezentat o necesitate obiectivă, impusă de mersul revoluției, de țelurile acesteia, fiind singura soluție capabilă să asigure cadrul necesar renașterii unui sector de activitate pe care vechiul regim îl condamnase la inapoiere și stagnare. Procesul, cu implicații profunde în întreaga viață social-politică a țării, n-a fost lin, dar el s-a desfășurat fără convulsii, partidul comunist declanșând o amplă și argumentată campanie de convingere a unei clase inițial temătoare tocmai pentru că fusese de atâtea ori mințită și înșelată în istorie. Adevărurile n-au însă nevoie de prea multe vorbe, ci de fapte, iar rezultatul acestora n-a întârziat. Înțelegând ea însăși care îi sînt interesele, țărănimii a aderat, pe baza liberului consimțământ, la actul cooperativizării, acțiunea avînd loc în timp și în paralel cu crearea, dezvoltarea și permanenta modernizare a bazei tehnico-materiale pe care industria noastră socialistă a pus-o la dispoziția agriculturii.

A fost primul succes de anvergură dintr-un șir întreg de alte succese care au schimbat destinul și rostul țărănimii. Toate aceste izbînzii înregistrate în anii de după Eliberare și, cu precădere, după cel de-al IX-lea Congres al partidului au subliniat și subliniază temeinicia și realismul politicii agrare a partidului, a concepției clarvăzătoare, profund științifice și novatoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care a redat agriculturii rolul cuvenit, de ramură fundamentală a economiei.

Dotat cu un excepțional simț al realității, secretarul general al partidului a arătat, în repetele rînduri, că făurirea unei agriculturi moderne, eficiente, de mare randament, constituie o necesitate obiectivă a construcției socialismului și comunismului, o condiție esențială pentru progresul rapid al întregii economii și pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului. Drept urmare, efortul financiar al statului pentru mecanizare și chimizare, pentru introducerea unor tehnologii noi în sectorul vegetal și zootehnic, pentru extinderea irigațiilor, a celorlalte lucrări de îmbunătățiri funciare etc., a fost urias, fără precedent. Fiecare leu a fost cheltuit cu grijă, drămuț, dar toate aceste investiții, ca și rivna oamenilor muncii de la sate, mai uniți ca oricînd în jurul partidului, au dat roadele așteptate. Producțiile au crescut vertiginos. Mii, zeci de mii de hectare s-au reinors în circuitul productiv. Pe baza unui amplu program de dezvoltare a zootehniei, au fost construite ferme și complexe moderne.

Azi, cînd dispunem de o agricultură înfloritoare, în plină dezvoltare, contribuind plener la mersul înainte al societății românești, putem afirma, fără teama de a exagera, că această minunată devenire, transformarea ei într-o ramură de bază a economiei naționale, într-un sector cu înaltă productivitate, se datorează clarviziunii și neodihnei tovarășului Nicolae Ceaușescu. Fiecare proces, fiecare etapă poartă amprenta gândirii revoluționare, de largă perspectivă a secretarului general al partidului. La îndemnul său, concomitent cu creșterea fără precedent a bazei tehnico-materiale, a avut loc un larg proces de perfecționare a organizării și conducerii democratice a întregii activități din agricultură. Au fost constituite Uniunea Națională și uniunile județene ale cooperativei agricole de producție, a luat ființă Congresul consi-

liilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimii, ca for suprem de conducere a treburilor din agricultură, au apărut Consiliul Național și consiliile județene ale agriculturii, Comisia centrală și cele locale ale producătorilor agricoli din zonele necooperativizate, au fost instituționalizate organe reprezentative de conducere colectivă în toate verigile organizatorice ale acestui sector, într-un cuvînt, țărănul român, altădată obidit și ignorat, participă direct la viața societății, cuvîntul său fiind respectat și prețuit.

O altă caracteristică a acestor ani de uriașe transformări revoluționare, inițiate și duse la împlinire prin strădania și devotamentul oamenilor muncii conduși de partid, o reprezintă, în industrie, în agricultură, în celelalte domenii, analizarea periodică, profundă, realistă, a fenomenelor noi ce apar. Fiecare pas înainte e o urmare a celui precedent. Nimic nu e intimplător, totul este studiat, gîndit, calculat. În acest context, considerînd marile succese înregistrate, dar și anticipînd nevoile economiei naționale pe baza lor și a unor neîmpliniri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat teza necesității de a se înfăptui o nouă revoluție agrară, concept de însemnătate capitală pentru viața satului românesc la sfîrșitul mileniului doi. Acest moment, care marchează trecerea într-o nouă etapă, superior calitativă, a dezvoltării forțelor de producție, a perfecționării relațiilor de producție din agricultură, implică abordarea într-o lumină nouă a tuturor problemelor.

În aceste zile, cînd rememorăm cu îndreptățită satisfacție drumul de luptă și izbînzii parcurs în cei 40 de ani care s-au scurs de la Eliberare, agricultura are ce înfățișa. Dezvoltarea ei fără precedent, creșterea neîntreruptă a producțiilor vegetale și animale, a rolului și locului agriculturii în angrenajul vieții social-economice a țării, ceilalți factori de progres au condus la ridicarea continuă a nivelului de trai al țărănimii, a gradului de confort și civilizație a unei populații sătești tot mai conștientă de misiunea ei, de obligațiile ce îi revin.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Date dintr-o expoziție

Eforturile financiare pentru dezvoltarea agriculturii românești se concretizează în investiții de mari proporții. Baza tehnico-materială a agriculturii s-a schimbat fundamental. În 1945 s-a alocat modesta sumă de 0,1 miliarde lei pentru investiții în agricultură. În 1965 s-a ajuns la 9,2 miliarde lei iar în anul 1984 volumul investițiilor în agricultură se ridică la 40,8 miliarde lei. În anul 1945 agricultura românească beneficia de 9.600 de tractoare iar la ora actuală dispune de 170.000. La capitolul combinelor autoproplusate, în anul 1984 agricultura românească este dotată cu 58.000 de asemenea utilaje, față de 3.000 cîte existau în 1965.

În 1945 în toată țara erau 20.000 de hectare irigate. În 1965 amenajările cuprîneau 230 mii hectare iar astăzi sistemele de irigații împingesc o suprafață de 3,3 milioane hectare. În perioada 1979-1984 s-a obținut o producție medie anuală de aproape 22 milioane tone de cereale, față de 10,7 milioane tone ce se realizau între anii 1960-1965 și de modesta cantitate de 4,4 milioane tone cîtă s-a înregistrat în perioada 1945-1965. Creșterea producției agricole a creat o puternică bază de materii prime pentru dezvoltarea industriei alimentare. Acestei industrii i s-au alocat numai în perioada 1966-1984 fonduri de investiții totalizînd peste 92 miliarde lei, față de numai 10,9 miliarde în perioada 1951-1966.

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

marilor evenimente istorice ale românilor, concurînd în frumusețe și măreție cu intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia. Generator de energie și libertate, deschizătorul unei epoci, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român ne uimește încă și ne reprezintă.

DUPĂ UN AN ACOLO UNDE FIERBE OȚELUL ȘI FONTA

La Hunedoara, oamenii care veghează ca furnalele, cuploarele și laminoarele lor să îndeplinească economia țării cu oțel și fontă, își cîntăresc acum roadele obținute la un an de cînd cel de-al IX-lea Congres al partidului le-a arătat obiectivele lor pe răstimp de cinci ani.

„În anul următor — se spune în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congres — se va intensifica procesul de modernizare a siderurgiei, vor fi introduse și existinse procedee tehnologice noi, va spori producția oțelurilor de calitate”.

A trecut doar un an de cînd

siderurgiștii hunedoreni, în frunte cu comunistii, și-au unit eforturile pentru a da viață îndicațiilor Congresului. În acest an, primul al cincinalului, la Hunedoara s-au făcut pași serioși în direcția principală dată de partid: modernizarea siderurgiei.

Nu va trece multă vreme și pe cerul hunedorean se va răsfira fumul celui de-al 8-lea furnal, vlăstar al actualului cincinal. El intruchipează tehnica modernă în materie de furnale nu numai prin capacitatea sporită — de 1.000 mc — ci și prin caracteristici superioare: presiune înaltă, folosirea gazului metan, temperatura a aerului insuflat de peste 1.000 grade. Toate acestea îi conferă indici ridicai de productivitate, economicitate etc. O cifră, comparativă sugestivă: la vechile furnale consumul de cocs metalurgic este de 870 kg pe tona de fontă; la furnalul nr. 8 este previzibilă obținerea unei tone de fontă cu numai 540 kg cocs. Este de asemenea previzibilă ridicarea indicelui de utilizare a noului furnal cu 19 la sută.

Furnalul nr. 8 este doar unul — e drept, cel mai important — dintre noile obiective ale cincinalului din cetatea de foc a Hunedoarei.

E. DASCĂLU
Flacăra, 8 iulie 1966

SONDE PRINTRE LANURI

Aparent explicația este simplă. În ultimii șase ani la Videle au fost investite 630 mi-

lioane lei pentru extinderea parcurilor de sonde și inzeștrările tehnice necesare exploatarea zăcămintelor petrolifere. Dar nu numai volumul investițiilor contează, ci și priceperea celor care le realizează.

Ion Petru, prim-secretar al comitetului raional de partid, este un bărbat în floarea vîrstei. Știe tot și îl interesează tot. Mai ales dezvoltarea economică a raionului. Terenul, podzol brun-roșcat, explică în oarecare măsură de ce în trecut nu se obținea o recoltă de cereale prea bună, mai ales cu mijloace de lucru învechite. Cooperativizarea, utilajele agricole moderne, îngrășămintele și irigațiile au schimbat rezultatele. Anul acesta producția medie de grîu depășește 2.000 kg la hectar. Pînă în 1970 vor fi irigate mai multe mii de hectare, în consecință rezultatele vor fi net superioare.

Industria petrolieră, care se dezvoltă aici cu rezultate mai bune decît în multe alte locuri, este în esență un exemplu al politicii consecvente de industrializare socialistă. Schelele au fost de la început organizate

mai bine, mai rațional. Au fost pregătiți oameni din partea locului, asigurîndu-se astfel o mai mare stabilitate a cadrelor. Muncitorii au fost calificați în două sau chiar trei meserii înrudite, fapt care a permis o eficiență economică mai ridicată. Atenția cea mai mare se acordă organizării științifice a producției și a muncii. Comisia care a lucrat la Videle a făcut pînă acum 28 de studii, iar din cele 70 măsuri propuse, jumătate au și fost aplicate.

Crearea și dezvoltarea unei industrii petroliere au determinat și creșterea nivelului de trai al populației din raionul nostru și raioanele învecinate. Mii de țărani s-au calificat în diferite meserii și lucrează la sonde. Ei primesc un salariu bun. Chiar dacă unii nu și-au construit încă case noi, interiorul locuinței s-a schimbat: și-au cumpărat radiouri și televizoare, mobilă; familiile lor mîncă și se îmbracă mai bine. Viața pe aceste locuri s-a schimbat și este în continuă înnoire.

MIHAI MİRZA
Flacăra, 19 august 1967

ale epocii Ceaușescu

o sursă de progres și bunăstare

Ai lui Budu sau despre frumusețea unei vieți

Stăm în pridvorul bucătăriei vechi, singura care mai amintește cum cum fusese pe vremuri gospodăria lui Vasile Budu, așteptându-ne parcă să ascultăm o misterioasă destăinuire din vremea războiului pe care el, Vasile Budu, l-a făcut „cu două dușuri”. Tace însă privind nu înspre casa cea nouă — casă cu etaj frumoasă, solidă, prima casă cu etaj ridicată în Amara — ci spre grădina încărcată de rodul acestei veri. Nu grădina și-o privește, ci amintirile care, iată, nici acum, după patruzeci și ceva de ani, nu s-au sters răminind limpezi ca apa izvorului. Când l-a prins vestea războiului în 1941 era în armată. I s-a dat o permisie scurtă înainte de a porni să infrunte focul. Femeia lui, Smaranda, aștepta să nască. Atunci, în acea noapte de 21 iulie — ține minte ca acum — s-a născut feciorul. A plecat deci pe front când băiatul avea o zi. L-a revăzut abia peste 5 ani, ani grei de prizonierat și lupte — fusese luat prizonier în Uniunea Sovietică, apoi, se înrolase în divizia Tudor Vladimirescu cu care a străbătut țara fără să poată să le dea un semn de viață alor lui. Era în munții Tatra când s-a anunțat pacea. „Mulți de-ai noștri și-au vărsat sîngele acolo. M-am întors în țară și am rămas un an la Sibiu. Le-am scris atunci celor dragi din sat prima scrisoare. A venit Smaranda singură, încă mergeau cu tremururile, nu era vreme să porți un copil după tine. Abia în '46 m-am întors în sat. Văzusem în fața porții un copil mărunț, plin de noroi. Mi s-a strins inima dar nu l-am întrebat al cui e. Am întrebat-o pe femeie. Ce credeți că mi-a răspuns? „Cum nu l-ai recunoscut?! E al nostru!”

Nu-și recunoscuse feciorul pe care-l lăsa de o zi și l-a găsit de 5 ani, dar a avut o stringere de inimă când a trecut pe lângă el, precum a avut o stringere de inimă când a călcat iarăși pământul Amarei, comună saracă a Bărăganului, cu pământ ce se lăsa greu în stăpânirea oamenilor, cu oameni ce se încăpăținau să scoată din el piineea! În sfârșit, multă vreme a luptat cu sărăcia. În '59 se afla printre cei 29 de țărani săraci care-si uneau forțele în gospodăria colectivă. De atunci încocoară a fost șeful fermei zootehnice. Pe chip îi înflorăște un zîmbet. Rid și ochii albaștri a aducece aminte. Porniseră cu o zestre de 17 vaci, 25 de porci și 30 de oi. Azi au 1.700 vaci, 5.000 oi, 15.000 păsări plus alți 40 de mii pui de carne la serie. „Precum și-a luat zborul C.A.P.-ul în ani, așa și-au luat și amărăni. Priviți casa asta mare, frumoasă, cu etaj, în care stau eu cu nevasta jos, la parter adică, iar sus, la etaj, stă ginerele meu cu fata și cei doi nepoți. Mai are alți doi la București, după bătaie! În locul ei aveam o căsuță mică, prăpădită, cum erau mai toate din Amara — învelită pe scindură, cu două odăi, o sală și prisă. Acum avem fiecare familie câte 4 camere. Și dacă eu am ridicat această primă casă cu etaj a Amarei, că așa ne învăța legea sistematizării, apoi au apărut mereu altele, de ție mai mare dragul să le privești!”

N-a fost ușor să ajungă aici. Bătălia muncii a fost neîncetată. Nu mai departe decît în '82 i-a prins iarna — și încă ce iarnă! — descoperiți la furaje. Cele 300 tone de furaje adunate de ei pentru

iarna lui '82 n-au ajuns nici pînă-n miezul iernii. Acum au deja insulozate 1.000 tone, mai avînd încă de pus de-o parte coasa a treia, efectivul de animale răminind acloși ca și în '82!

Aveam să aflăm că cea de-a doua fermă zootehnică a C.A.P. Amara este condusă tot de un Budu — verișor bun al lui nea Vasile — Ștefan Budu, care are în primire ferma de vaci cu lapte. Timp de 11 ani de la înființarea C.A.P.-ului a fost brigadier. Alți 11 — președinte de C.A.P. iar de 3 ani încoace, din cauza bolii, șef de fermă. În '82, cînd o prelua, pe cap de vacă se obțineau 1.118 litri lapte deci cam 4 litri pe zi. Azi obțin 13-14 litri pe zi. „Ați nimerit la un eveniment deosebit al fermei noastre: azi (n.n. — 13 august) am încheiat producția globală la lapte pentru întreg anul! 2.800 kg/cap vacă. Producția marfă s-a încheiat pe 21 iulie a.c. predînd către fondul statului, pînă la acea dată, 1.500 hectolitri. Pînă la sfîrșitul anului vrem să batem recordul în zootehnia noastră. Ne-am angajat să obținem 4.000 litri/vacă furajată. Retineți deci, nu-s alte vaci care dau această producție, ci tot alca din '82!”. Modestia, între niște cifre atît de certe, nu-și are rostul!

Aceeași ochi albaștri, precum ai vărului Vasile (oare toți ai lui Budu or fi avînd ochi albaștri? Că dacă este să-l aduni după rudenie, se string vreo sută de capi de familie de-ai lui Budu!), răscolesc de această dată, amintirile muncii pe brînci. Zice Ștefan Budu: „pe vremea bătrînilor noștri oamenii coborau trepte în bordeiele de pămînt. Azi urcăm trepte, ne-am învățat cu acest urcuș și e greu, după ce ai prins gustul acestui mers în sus să mai cobori tu, ca om, niște trepte pe care le-al cîștigat cu sudoare!”. Au fost 11 copii la părinți, dintre care 9 au trăit — 6 fete și 3 băieți. Oțtează. Ca o lespede pe suflet e amintirea tristă. În locul casei mari de azi, prin care te pierzi, plimbîndu-te dintr-o cameră în alta, era cea părintească, alcătuită din două corpuri: o odaie și o sală cu prelungire, grajd de animale și o altă odaie cu sală — una învelită cu stuf, cealaltă cu coceni de porumb. Toți 3 băieții s-au întors teferi din războiul bătut de la cap la cap — războiul „cu două dușuri” cum îi zicea vărul Vasile. Fratele Cristea este pensionar a fost ani în șir șef de echipă în C.A.P.; celălalt, Mihai s-a pensionat și el dar de la Depozitul 12 Slobozia. Cînd se adună laolaltă își deapănă amintirile, cum au pornit-o în război avînd în ranită opincile țărănești, schimbînd, la drum greu, bocancii grei cu opinea, precum în munții Tatra. Mai are puțin și se pensionează, Lasă locul celor tineri „care-s ca focul”. Sînt în ferma lui 3 fetișcane în practică. Le-a pus la probă, într-un fel al lui, zicîndu-le să desfacă mașinile de mulș să vadă dacă sînt curate cum trebuie, după care le-a zis că el nu mai știe să le așeze la loc. Nu numai că au știut să le înșurubeze la loc dar s-a ales de la ele cu o lecție de mai mare dragul. Are și el două fete, pe la casele lor (una a rămas cu el în casă). Deocamdată, doar 3 nepoți dar mai e vreme — zice înveselindu-se. Mai reținem de la acest plăcut interlocutor cîteva spuse: „Griul e ca dragostea omenească, îi trebuie 9 luni pentru a ajunge piine, precum dragostei să plămădescă omul. Și omul și griul au nevoie de pace!”. Vorbe așezate în el, precum amintirile războiului, în cîmpul Amarei, cîmp darnic de acum, supus omului!

Sigur, sînt mulți de-ai lui Budu în Amara! toți oameni de ispravă și ca ei, amărăni. Te minunezi cînd afli că Amara de azi rămîne, în continuare, cu statut de

comună! În nici 20 de ani satul de odinioară — născut dintr-un cătun în urmă cu o sută de ani — este de nerecunoscut. 85 la sută din case au fost reconstruite — multe dintre ele cu etaj. Baia, televizorul, drumurile asfaltate au intrat de mult în cotidianul vieții amărănilor. Iar Stațiunea Amara, pornită din pragul satului lor — loc în care se întîlnește țara — nu face altceva decît să sublinieze întrebarea pe care ție-o pui: de ce Amara, o comună care se înalță pe verticală, nu-i socotită oraș, cînd viața oamenilor de aici nu se deosebește cu nimic, prin confortul creat, de oraș?

La lumina lunii de vară, cînd părăsim așezarea, întrebarea ție pare și mai firăcască...

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Producții constante de lapte la nivel ridicat

— Tovarășe doctor Mihai Petcu, și în anul care a trecut ați obținut primul loc pe țară în ceea ce privește producția pe cap de vacă furajată. Clasamentul se referă, dacă am înțeles bine, atît pe fermele I.A.S., cit și pe C.A.P.-uri. La cit s-a ridicat producția?

— Într-adevăr, așa stau lucrurile. Este al treilea an consecutiv cînd am obținut acest loc. Cantitatea a fost de 5.000 de litri de lapte pe cap de vacă furajată.

— Să nu uităm că ferma despre care este vorba se află chiar lângă Capitală și se numește Pantelimon și aparține de I.A.S. Mogoșoaia. Deci, altfel spus, se pot obține astfel de rezultate chiar și lângă București.

— Desigur. Cine a spus că nu se poate? Să nu uităm, și asta nu miroase a laudă, că pe adresa noastră, în ultimii ani, n-a sosit nici un fel de transport de fin. Altfel spus, noi ne producem tot ce este necesar pentru cele 500 de vaci cu lapte și pentru un număr de 600 de tineret bovin care reprezintă zestrea multor ferme din țară.

— Cît a dat ferma dumneavoastră, în timp, altor unități zootehnice?

— Peste 1.500 de vitele și 400 de taurasi. Și, ca o paranteză, știți cît costă un exemplar? Cît o mașină.

— Tovarășe doctor Mihai Petcu, dacă vă amintiți, cu ani în urmă, ferma pe care o conduceți a fost vizitată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Asta s-a întîmplat, am să țin minte toată viața data, pe 6 iunie 1981. O zi frumoasă de vară...

— Ne puteți spune ce a remarcat, cu acel prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ce recomandări a dat?

— Desigur. În primul rînd a remarcat și a apreciat bunele noastre producții de lapte care, cum de altfel a și subliniat la multe dintre întîlnirile cu specialiștii din zootehnie, trebuie să fie constante la nivel ridicat. Am primit laude și felicitări. De asemenea, tovarășul secretar general a indicat, pe bună dreptate, lucru care s-a și realizat în cel mai scurt timp, ca ferma să se modernizeze în totalitate. Fiindcă, se știe, o unitate agricolă de acest gen nu poate să aibă rezultate bune dacă nu este în pas cu toate cuceririle științifice și tehnice. Concret, s-au mecanizat procedeele de mulș și de creștere a tineretului păstrîndu-se totodată și elementele specifice zonei noastre. De asemenea, au început să se valorifice în totalitate dejecțiile pe care le folosim în îngrășarea terenurilor destinate bazel furajere. Și, ca o noutate de ultima oră, putem spune că s-a terminat proiectarea unei mari stații de biogaz pe care sperăm s-o punem în funcțiune la începutul anului viitor.

— Tovarășe doctor Mihai Petcu, dorește de foarte mult timp să vă pun o întrebare mai delicată. În multe drumuri pe care le-am făcut prin țară, cînd a venit vorba despre dumneavoastră, mulți specialiști spunea: Mihai Petcu, din Pantelimon, are rezultate fiindcă are foarte multe relații. Chiar așa stau lucrurile?

— Am auzit și eu vorbindu-se astfel. La început mă mîhneau. Acum nu mă mai interesează. Singura mea pilă, să spun așa, este munca. Sînt zile cînd am introdus în șoproane peste 115 tone de fin. Cîți se pot lăuda cu astfel de cifre? Și, apoi, v-am mai spus: pe adresa noastră n-a sosit niciodată nici un fel de cantitate de fin. Noi pregăim terenul, tot noi întretinem cururile. N-am cumpărat fin — în schimb am vîndut altor unități. Cred că așa-i secretul reușitei. În ciuda multor prejudecăți, chiar lângă un mare oraș care este chiar Bucureștiul, într-o zonă fără tradiție în ceea ce privește creșterea animalelor se pot obține rezultate...

— De ce anume depinde?

— De ceea ce v-am spus pînă acum, la care se mai adaugă și colectivul. Muncitorii trebuie să fie conștiincioși, cu mare dragoste pentru creșterea animalelor. Fără să-i laud, toți oamenii cu care lucrez sînt de mare ispravă. O spun fiindcă, în timp, am mai întîlnit muncitori care strîmbă din nas cînd vîd o vacă și la televizor.

— Ce vă mai mulțumește?

— Faptul că pe lângă producțiile mari de lapte ferma noastră și-a atins și scopul de a produce material de reproducție și pentru alte unități din țară. Mă mai mulțumește și faptul că atunci cînd vin pe la noi tot felul de delegații străine, multe dintre ele chiar din patria rasei Holstein, au cuvinte de laudă și chiar se interesează de felul cum sînt crescute aici animalele, la numai cîteva minute de oraș.

— Cîți ani aveți?

— Sînt născut în aprilie 1944. Deci, am împlinit 40 de ani.

— Mulți înainte...

SORIN POSTOLACHE ■

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂȚII

duminica de la

POPAS IN VALEA CU CARBUNI ȘI OAMENI

1830—1840. Mai mult legendă decît fapt istoric, o întîmplare spulberă taina cărbunelui, aruncînd asupra Văii Jiului o rază de lumină favorabilă industrializării. Un geolog, venit la vîntoare, descoperă aflorimentele de la Petrila și Dilja. Încep primele exploatări la suprafață, apar primele permise de

exploatare emise de inspectoratele miniere de la Zlatna și Cluj. În 1868 Societatea brașoveană de mine și cuptoare extrage de la Petroșeni și Petrila 852 tone de cărbuni. E începutul. În 1872, 250.000 tone de combustibil formează încărcătura predominantă a trenurilor care circula pe noua cale ferată Simeria-Petroșeni.

E anul unei mari explozii, al unui mare incendiu subteran și al unei epidemii de holeră. În 1874 are loc prima grevă. Producția stagnează. Prin 1893 începe redresarea, și valea este populată cu mineri de la Brad, Zlatna, Roșia Montană, Baia Mare, Ghelar, Rusca Montană. Vin mineri din Boemia (înființînd colonia Praga, existentă și azi), din Tirol, Slovenia și Galizia.

În 1910 extracția a totalizat 1.813.000 tone cărbune. Cea mai ridicată producție înainte de primul război mondial a însemnat 2.230.000 tone. Apoi, anul marilor lupte ale clasei muncitoare, în care minerii se situauză în primele rînduri — anul 1929. În 1933, 1.261.000 tone. Iată și cea mai ridicată producție

dinainte de naționalizare: 2.755.000 tone în 1943.

După 23 August 1944 se succed anii marilor creșteri: 1951 — 2.926.000 tone, depășirea celei mai ridicate producții din întreaga istorie capitalistă a Văii Jiului. 1952 — peste 3.000.000, 8 ani mai tîrziu, peste 4.000.000 tone, după 3 ani — 5.000.000, după alți 4 ani — 6.000.000. În august 1968 e planificată atingerea cifrei de 7.000.000 tone cărbune.

Întreaga existență a văii stă sub semnul acestei dinamici industriale. Dar cit de îndepărtată ne apare lumea cuprinsă în cartea lui Geo Bogza de la a cărei apariție n-a trecut nici un sfert de veac...

NICOLAE RĂDULESCU Flacăra, 10 august 1968

EPOPEEA METALULUI ALB „România a început să obțină produse „ALRO” în clipa în care a avut la ea acasă toate cele trebuincioase. Pe cerul Olteniei converg cinci magistrale electrice, totalizînd un potențial de energie egal cu

consumul orașului București, iar uzinele clorosodice și industria petrochimică, durate în anii puterii populare, se bucură încă de pe acum de o bogată și fructuoasă tradiție. Țara noastră a devenit, exact la ora prescristă, nici mai devreme și nici mai tîrziu, una dintre cele mai mari producătoare de aluminiu, așa cum s-a stabilit în planurile anuale și de perspectivă concepute cu realism și rigurozitate matematică prin înțeleapta politică a Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUȘ Flacăra, 15 februarie 1969

Începe să se pună accent pe problemele perspectivei, ale omului ca individ, ca beneficiar și creator al democrației. Schimbări importante se petrec și în profilul revistei Flacăra. Dacă de la apariția noii serii a revistei, în 1948, a trebuit să treacă șase ani și două luni pînă la primul reportaj despre România, acum, revista se consacră în totalitate problemelor țării sau, cum spune un poet, „își lubeste cu părtinire poporul”.

NAVETIȘTII

(...) Au apărut zonele urbane formate din orașele propriu-zise și din „hinterland”-uri, zone cu care orașul are strînse legături reciproce. În aceste orașe regiune (city-region, cité-region, città-regione) du-te-vino-ul oamenilor — naveta deci — capătă o serioasă amploare (...)

- 1) libertate, independență, niște, viață în aer liber, contactul cu natura.
- 2) Atașamentul față de ocupația pe care o au.
- 3) Atașamentul față de locul natal.
- 4) Relațiile sociale mai strînse în sat.
- 5) Independența locuinței, casa cu curte, cu grădină.
- 6) Resemnare și obișnuință. Naveta domiciliu — loc de muncă s-a făcut, se face și se va mai face încă. Doar navetismul va fi altul.

NELU IONESCU Flacăra, 14 iunie, 1978

Marile împliniri ale libertății, ale epocii Ceaușescu

Dezvoltare în armonie și echilibru

Cadru favorabil pentru înflorirea localităților

Perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului se înscrie și în istoria dezvoltării și consolidării unităților administrativ-teritoriale, ca fiind cea mai fertilă etapă a construcției socialiste, în care tezele și ideile revoluționare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, privind organizarea noastră de stat s-au materializat într-un ansamblu de măsuri de importanță majoră pentru realizarea apropierii factorilor de decizie, a organelor de stat, de oamenii muncii și asigurarea exercitării unei conduceri suplă, directe, fără verigi intermediare, cu consecințe deosebit de favorabile pentru dezvoltarea multilaterală a tuturor localităților patriei.

În acest moment de bilanț, când țara întreagă se pregătește să întâmpine marea noastră sărbătoare națională de la 23 August, sublinierea unora din aceste măsuri va fi edificatoare pentru a ilustra cursul nou, ascendent, pe care întreaga noastră organizare de stat l-a cunoscut, după Congresul al IX-lea al P.C.R., de când în fruntea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui puternică personalitate, concepție profund științifică și gândire vie, ceteazătoare, exercită un rol hotărâtor în întreaga operă de construcție a noii orinduri în patria noastră.

Pentru administrația locală de stat, momentul de referință al aplicării ideilor de o inestimabilă valoare ale secretarului general al partidului nostru îl constituie hotărârile istorice adoptate de Marea Adunare Națională din februarie 1968, pe baza principiilor aprobate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1967, privind reorganizarea administrativ-teritorială a țării, prin crearea județelor ca unică treaptă administrativ-teritorială, între organele centrale și unitățile de bază — comuna și orașul.

Este meritul strălucit al conducerii partidului și statului nostru de a fi sesizat că după încheierea procesului de cooperativizare se pune o a doua mare problemă — ridicarea vieții satului la nivelul dezvoltării urbane, prin înlăturarea treptată a deosebirilor dintre sat și oraș.

Un asemenea proces, de amploare deosebită, cu profunde implicații sociale, nu putea fi realizat în condițiile existenței a numeroase comune mici, peste 4.250, cu multe sate împrăștiate, în număr de circa 14.200, dintre care aproape 50 la sută cu mai puțin de 500 de locuitori. Era deci necesară o redimensionare a comunelor pentru ca ele să reunească forțele umane și materiale capabile să contribuie la asigurarea rezolvării acestei probleme de importanță deosebită. O asemenea restructurare a comunelor impunea în mod necesar îmbunătățirea substanțială a organizării administrativ-teritoriale. Totodată, practica a demonstrat că regiunile reprezentau unități teritoriale prea întinse care îngreunau rezolvarea operativă a problemelor tot mai complexe ale dezvoltării economice și vieții social-culturale.

Pe de altă parte, orașe care în trecut au fost centre administrative cu un pronunțat grad de dezvoltare, care nu

erau reședințe de regiuni, înregistrau un ritm de creștere redus, intrucit cea mai mare parte a atenției, a fondurilor de investiții erau alocate cu prioritate pentru dezvoltarea orașelor de reședință. Este suficient să ne gândim la situația pe care o prezentau în 1968 orașe ca: Arad, Turnu Severin, Brăila, Buzău, Tirgoviste, Făgăraș, Sibiu, Zalău, Vaslui, Focșani, Botoșani etc., pentru a ne da seama de acest decalaj și în consecință de necesitatea creării echilibrului necesar.

Deficiențe existau și în repartizarea obiectivelor industriale în cadrul fostelor regiuni, unele raioane fiind avantajate în dauna altora, pe baza unor criterii subiective locale, ceea ce a influențat negativ asupra vieții economice și sociale a unor localități.

O altă cauză care a condus la necesitatea reorganizării administrativ-teritoriale a fost existența celor două verigi intermediare, regiunea și raionul, care creau suprapuneri și paralelisme, cu consecințe negative asupra rezolvării operative a problemelor de interes public și cetățenesc. Sarcinile transmise de organele centrale ajungeau mai greu la unitățile de bază și uneori deformate, trecând prin două verigi intermediare. De asemenea, vechea organizare administrativă afecta inițiativa unităților de bază, ducea la diminuarea răspunderii organelor acestora și la menținerea unui aparat administrativ supradimensionat.

Ținând seama de aceste cauze, temeinic analizate cu prilejul Conferinței Naționale din 1967, s-au aprobat principiile de bază ale îmbunătățirii administrativ-teritoriale, concretizate în: apropierea conducerii centrale de unitățile de bază; crearea de unități administrativ-teritoriale capabile să rezolve operativ proble-

mele și să contribuie la dezvoltarea economică, social-culturală și edilitar-gospodărească a localităților; întărirea comunelor ca unități puternice, în măsură să valorifice mai bine posibilitățile locuitorilor din mediul rural. De asemenea, prin eliminarea verigilor intermediare a apărut județul, singura treaptă de legătură între unitățile de bază și cele centrale.

Legea nr. 2/1968 care a dat expresie juridică noii organizări administrative a teritoriului Republicii Socialiste România a definit cu claritate noile structuri și criteriile după care acestea se organizează.

Potrivit legii, comuna ca unitate administrativ-teritorială de bază cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, fiind alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, geografice, social-culturale și demografice.

Orașul este centrul de populație mai dezvoltat din punct de vedere economic, social-cultural și edilitar-gospodăresc. El beneficiază de un potențial economic sporit; este o așezare sistematizată sub aspect edilitar, dispunând de o rețea de instituții social-culturale.

Orașele mai importante eu un număr mai mare de locuitori și o însemnată deosebită în viața economică și social-culturală a țării sau cele care au perspectiva dezvoltării în aceste direcții au fost organizate ca municipii.

Județul este unitatea administrativ-teritorială complexă din punct de vedere economic și social, alcătuit din orașe și comune, având legături nemijlocite cu organele centrale de partid și de stat.

În alcătuirea județelor s-a ținut seama de condițiile geografice, economice, so-

cial-culturale și etnice, precum și de tradițiile existente în țara noastră. Este de menționat că județul este regăsit și mult înainte în istoria țării noastre. Noțiunea vine de la latinescul „Judicium”, care înseamnă scaun de judecată. În hrisoavele lui Constantin Brincoveanu se vorbește de județe, iar mai târziu domnitorul Alexandru Ioan Cuza, prin legea din 1864, a stabilit organizarea administrativ-teritorială a țării pe județe, care au existat până în anul 1950, cind au fost înlocuite cu regiunile.

În ce privește denumirea județelor, s-au avut în vedere tradițiile istorice și importanța actuală a unor zone geografice sau denumirea unor orașe. Exemplu: județul Suceava, cunoscut ca denumire din timpul lui Ștefan cel Mare și chiar înainte, sau județele Brașov, Cluj, Brăila etc., cunoscute, de asemenea, din timpuri străvechi.

La dimensionarea județelor, în calitatea lor de unități complexe teritoriale, demografice, economice și social-culturale, s-a ținut seama de o serie de criterii obiective ca: suprafața, numărul populației, tradițiile istorice locale, nivelul de dezvoltare economică, relațiile staționice în anii construcției socialiste.

În prezent, potrivit Legii nr. 2/1968 de organizare administrativ-teritorială, cu modificările ulterioare, sint organizate 2.705 comune, 181 orașe, 55 municipii, 7 sectoare ale municipiului București, 40 județe și municipiul București.

Ampla acțiune de reorganizare administrativ-teritorială a creat cadrul dezvoltării echilibrate a tuturor zonelor, a condus la omogenizarea nivelului de dezvoltare economică-socială pe întreg cuprinsul țării, la reducerea diferențelor dintre județe, la realizarea unor baze de producție judiciale repartizate în teritoriu, în concordanță directă cu profilul economic caracteristic fiecărei zone, la formarea și dezvoltarea sistemului energetic național, sistematizarea și regularea cursurilor de apă pe zone și bazine hidrografice, la realizarea unei moderne rețele de comunicații și de transport.

Pentru a ilustra puternica dezvoltare a județelor patriei noastre după reorganizarea administrativ-teritorială, menționăm că dacă în 1968 un număr de 22 județe realizau o producție de pină la 5 miliarde lei și un singur județ avea o producție de peste 20 miliarde lei, în 1982, nici un județ nu mai avea o producție inferioară volumului de 5 miliarde lei, iar 19 județe realizau o producție de peste 20 miliarde lei.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, în cuvântarea la Consfătuirea pe țară a președinților consiliilor populare, din februarie 1983, „viața, realitățile demonstrează cu putere justetea reorganizării teritoriale și formării județelor care au asigurat dezvoltarea armonioasă a teritoriului, a tuturor zonelor patriei noastre, creind condiții egale de muncă și viață pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, constituind un factor important în afirmarea principiilor socialiste, de echitate și dreptate socială.”

Putem afirma cu deplină mândrie că astăzi orașele și comunele, toate localitățile patriei noastre au devenit mai înfloritoare și asigură condiții tot mai bune de muncă și de viață pentru toți cetățenii țării, în deplină concordanță cu țelul fundamental al politicii partidului și statului nostru — creșterea nivelului general de bunăstare a tuturor oamenilor muncii.

CONSTANTIN D. VOINESCU ■
director, Comitetul pentru problemele consiliilor populare

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

INTOARCEREA LA ROSTURILE FUNDAMENTALE

Spuneam de la început că într-un minister nu se vine la cere. Am exagerat. Iată ce povestește tovarășa Nicolau, locțiitorul secretarului de partid de la Ministerul Industriei Chimice. Ne-am pomenit într-o zi cu un băiat venit de pe stradă, adică nu l-a adus și nu l-a chemat nimeni. Foarte grav și tot pe atât de timid: „Sint chimist, ne-a zis, și vreau să lucrez într-o uzină chimică”. Părea foarte serios și decis. Mai târziu am aflat că fusese muncitor tipograf. În tipografie și-a terminat liceul. Și tot tipografia l-a trimis la facultate. La finele facultății s-a simțit obligat moral față de tovarășii de muncă și s-a întors la tipografie. Cind a considerat conturile încheiate, s-a întors la noi. L-am înțeles, mă rog, nu chiar imediat. S-a ținut de capul nostru. Susținea morțic că vrea să lucreze într-o uzină chimică. Ne-am gândit să-l probăm un timp în cadrul ministerului. S-a făcut indispensabil. Noi am uitat că îl luasem de probă, dar n-a uitat el. Sil-

viu Petrescu: Toată viața am visat să ajung chimist. La repartizare am avut remușcări. Nu mă obliga nimeni, dar m-am întors lângă foștii mei colegi de tipografie. N-am uitat nici un moment că totuși pasiunea mea este chimia. Cum n-aveam pe nimeni, m-am prezentat direct la minister. Măsurile adoptate recent la Plenara partidului, pe mine m-au ajutat; și i-au ajutat și pe alți colegi de-ai mei, care deși trăiau cu nostalgia producției sau a proiectării, nu ajungeau să se hotărască, oscilau, și fiindcă oscilau se lăsau duși de val...

Din ancheta realizată de
NICOLAE CRISTACHE,
Flacăra, 24 martie 1973

DUMNEAVOASTRĂ VEȚI TRAI ÎN 1990

(...) Gabriel Dăscălescu: „Mărturisesc că sintem tentați să excludem tot mai mult din calcule neprevăzutul, eroarea pe care Heinrich Boel (laureat al premiului Nobel pentru literatură) o numea odată ficțiune sau... rațiune a poeziei. Aș vrea ca în 1990 să trăiesc într-o țară fru-

moasă, puternică, mândră prin harul ei și prin innobilarea pe care i-o oferă munca. România va fi cu siguranță o țară înaintată. Înaintată din punct de vedere economic, cultural, înaintată prin organizare socială și prin nivel de conștiință. Sigur că atunci societatea socialistă multilateral dezvoltată va fi desăvârșită. Aceasta înseamnă pentru mine că societatea românească a anului 1990 nu va fi decit intruchioarea idealurilor

pentru care luptăm noi astăzi. Vom trăi deci într-o societate care ne este de pe acum familiară. Tehnica va triumfa. Automatizarea va pătrunde adinc în procesele muncii atât în industrie cât și în agricultură. Va fi o lume practică, utilă, modernă, confortabilă, în care diferențele dintre oameni nu vor mai avea nici un fel de importanță.

M-aș bucura mult să știu că în 1990 România, continuându-și actualele acțiuni de cooperare internațională, acționează ca să grăbească dezvoltarea popoarelor vitregite de istorie, pentru eliminarea injustiției arbitrare care mai dănuie astăzi pe pământ.

(Fragment din cadrul mesei rotunde realizate de Adrian Dohotaru cu nouă elevi ai Liceului „Gheorghe Lazăr”

Flacăra, 10 septembrie 1974

ÎN CURÎND, LOCUTORII COMUNEI OLTENI DIN TELEORMAN SE VOR NUMI ORĂȘENI

Noul nu va pleca la Olteni de la zero. Canalizarea se în-

ține astăzi pe mai bine de doi kilometri, iar încălzirea centrală a pătruns de mult în casele celorva cetățeni din centrul așezării. Ulițele, care nu peste mult timp vor avea nume și se vor numi străzi sint drepte și, în consecință, mai ușor de asfaltat. De câțiva ani, s-a trecut la construirea de case cu etaj, numărul acestora este încă mic, el se poate reda cu degetele miinilor unui om, dar țărani din Olteni au prins de-acum gustul caselor înalte, dovadă pentru această afirmație constituind-o cifra sporită de cereri pentru avize, familiile Avram Tănase, Gheorghe Ion și Constantin Pescaru adresându-se primăriei chiar în zilele vizitei noastre. Urmind schimbărilor radicale din România socialistă și înaltului ritm de industrializare a țării, destinul comunei teleormănene Olteni se va schimba curind. În viitorul apropiat comuna va deveni oraș, alegerea oprindu-se judicious asupra unei așezări care, fără să fie cea mai mare din zonă, are de parte ei cele mai solide argu-

Continuare în pagina 22

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

„In activitatea de formare a omului nou, a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a tuturor tinerilor, o contribuție importantă sint chemate să aducă arta și literatura. Operele de artă trebuie să dea expresie activității tumultuoase a poporului in toate domeniile vieții sociale, oglindind, in limbajul lor propriu, marile realizări, entuziasmul, optimismul și hotărîrea națiunii noastre de a merge neabătut înainte.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Orizontul de așteptare

Data de 23 August 1944 nu a fost numai un moment politic esențial care a decis eliberarea României, continuarea luptei alături de aliați pînă la nimicirea totală a nazismului și așezarea bazelor pentru dezvoltarea ulterioară a noului democrației din țara noastră. Putem spune că această măreață zi a corespuns unui orizont de așteptare unanim evident, spiritelor reprezentative ale culturii și literaturii care între cele două războaie ridicase la cea mai înaltă cotă puterea de creație a poporului român. Cu numai un an înainte, Arghezi publicase cea de-a treia editie a versurilor sale, operă fundamentală a poeziei noastre contemporane. Alți trei poeți de întâia mărime, George Bacovia, Ion Pillat și V. Voiculescu făc să apară chiar in 1944 editii definitive din opera lor. La care trebuie să adăugăm Anii de fum de Zaharia Stancu și acea promisiune a poeziei noi asupra căreia atrăsese atenția E. Lovinescu Ora fantastică de Dimitrie Stelaru. După Nebănuitele trepte din 1943, volum ce încheie creația sa lirică interbelică, Lucian Blaga venea in 1944 cu Trilogia culturii, reunind partea cea mai pozitivă a filozofiei sale, compusă din Orizont și stil, Spațiul mioritic și Geneza metaforei și sensul culturii. După încheierea in 1942 a romanului istoric Frații Jderi prin Oame-

nii Măriei Sale, adevărată epopee a luptelor pentru independență a poporului român. Mihail Sadoveanu își rememora in 1944 Anii de ucenicie cu demnitatea și seninătatea goetheană a vârstei de 64 de ani. Același an aducea cele mai bune cărți de proză ale unor autori puțin revelați ca atare pînă atunci. Sfîrșit de veac in București de Ion Marin Sadoveanu și Prințul de Teodor Teodorescu-Braniste. La teatru se reprezenta Arca lui Noe de Lucian Blaga, Iată femeia pe care o iubesc de Camil Petrescu și Steaua fără nume de Mihail Sebastian, iar in critică unde D. Caracostea blocase libertatea de opinie, reveneau Tudor Vianu, Șerban Cioculescu și Vladimir Streinu cu Istoria literaturii române moderne, I. al cărei scop principal era de a restitui prin elogiul marilor valori clasice și îndeosebi a criticii lui Maiorescu punctul de vedere estetic in examenul literar. Aparent polemică, lucrarea era convergență marilor capitole din monumentala Istorie a literaturii române de la origini pînă in prezent (1941) de G. Călinescu operă supusă la apariție unor incredibile azi atacuri, desi era cea mai impresionantă demonstrație a spiritului de creație românesc pe plan universal. Ca și miticul Șun din piesa de teatru publicată in 1945 de G. Călinescu, scriitorii români mergeau in preajma lui 23 August 1944 pe o cale netulburată, așteptînd reluarea operei de edificare a patrimoniului nostru spiritual.

AL. PIRU ■

Iubirea de frumos

Generației mele

Fac parte din generația născută in anii războiului, copilăria noastră este legată de acea vreme de ani imediați și suntem, iată, o mulțime de intelectuali implinind in jur de chiar patru decenii, mulți dintre noi piecați la învățătura de la sate. La un moment dat, o parte bună dintre noi, vreo treizeci eram la studii humboldtici fizicienii biologi, ingineri medici și un poet printre ei, dar acolo la studii om de știință și el.

Unii au nume de prestigiu in țară și in afară prin operele lor de știință sau artă. Suntem la vîrsta deplinătății intelectuale și destinul științific spiritual al țării depinde in mare parte de fapta noastră, de opera și viața noastră acum și in deceniile ce urmează.

In literatura generația mea, cei ce debutam cu două decenii in urmă, este una ce a pătruns in conștiința națională prin opere care vor rămîne. S-a muncit in acești ani, inezestrări neobisnuite și-au supus geniul unei lucrări de durată născătoare de opere.

Cărți ale lui Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Cezar Baltag, ca să mă refer la cîțiva ai generației mele de poeți in zeci și sute de mii de exemplare au pătruns in conștiința națiunii noastre, unele traduse in diferite țări și apreciate. Avem încă multe de făcut, dar ne știm pe drumul cel bun al exprimării sufletului poporului și istoriei noastre între celelalte neamuri și spiritualități.

Heidegger avea obiceiul, cînd îl căutau elevi de ai săi, înainte de toate să întindă mina după cartea care ei au scris-o. Nu veneai cu o carte nouă la el, nu aveai ce discuta. Cărțile noastre, cărțile ajunse in mîinile cititorilor care le sorb din librării să ne fie cartea de vizită cînd ne îndemnăm unii cu alții cînd sărbătorim țara sau pe unul dintre noi.

Acum patruzeci de ani, in satul meu din Transilvania de nord era sărbătoare, cu adevărat, așteptam eliberarea, așteptam armatele române mai mult decît străjerii zorile, cum spune celebrul psalm, nu pentru a ne răzbuna pe cineva, ci pentru a fi mai buni și mai de omenie, pentru a ne implini lucrarea de cultură și bunătate a inimii pentru că adevărul și pămîntul, zilele și nopțile fi-vor mereu ale celor ce iubesc mai mult.

IOAN ALEXANDRU ■

Intre victoriile nepieritorului August, de la a cărui lumină de-necupuri sărbătorim 40 de ani de continuă implinire, se inscrie, fără doar și poate, și acea zidire ce se lasă mai greu de văzut, mai greu de sesizat: făurirea omului nou, a omului care a trăit, a înțeles și s-a devotat trup și suflet timpului său, epocii care l-a consacrat, epocii in care personalitatea sa s-a afirmat plener.

Au trudit, alături de alții, fără de preget la temelia acestui om nou și artiștii. Mai cu seamă după 1965, creația lor, expresie nemijlocită a marilor prefaceri ce-au transformat țara intr-o grădină a luminii lui August, continuînd tradițiile umanitariste ale artei și culturii românești, dar și îmbogățindu-le, încercîndu-le cu sensul major al prezentului, poate fi cîntărită in felul de-a fi, de-a gîndi și de-a acționa al mai tuturor oamenilor din zilele noastre.

Dar, in acest atît de complex proces al edificării unei noi conștiințe, proces in care arta și cultura au avut și au, in continuare, un foarte important cuvînt de spus, constatăm că artiștii înșiși, dăruindu-se timpului, s-au format pe măsura înălțătoarelor idealuri pe care le-au slujit și le slujesc in continuare. Dialectic vorbind, nici nu se putea altfel. Mărturie sint, iată, propriile lor cuvinte care, într-un anume fel, aparte fiecare, refac drumul lor spre implinire, drumul lor spre afirmare.

ION BRAD:

„Mirabila sămînță“ a gîndirii artistice a înaintașilor a izbucnit in spice pline“

— Ion Brad, sinteți, de cîtiva vreme, directorul Teatrului „Nottara“ din București. Dar legăturile dumneavoastră cu teatrul sint anterioare acestui eveniment. Ați avut mulți ani și o muncă de răspundere in ierarhia noastră culturală. O piesă vi s-a jucat la „Nottara“ și la Televiziune, alta vi se joacă la Teatrul Mic iar o a treia ați publicat-o in revista Teatrul. De aceea vă propun ca mai întâi să discutăm fenomenul teatral in ansamblul lui. Cum vi se pare teatrul românesc in anul 1984?

— Ca și celelalte domenii ale artei și culturii naționale: foarte variat, substanțial, bogat in manifestări, in talente, in posibilități. Teatrul nostru, avînd vechi și strălucite tradiții, s-a dovedit un fenomen

viu, rezistent in timp, capabil de mari innoiri, o înaltă școală civică și artistică, inezestrată cu maeștri și ucenici care se iau mereu la întrecere și ies și unii și alții biruitori. O școală fără hiatusuri, fără rupturi dureroase, in care spiritul politic și filozofic nou și innoitor al ultimilor 40 de ani s-a instalat firesc pe dinăuntru, ca o necesitate spirituală, nu ca un simplu act administrativ. Mai ales anii de după Congresul al IX-lea al partidului ne-au deschis orizonturi de gîndire artistică necunoscute înainte. La lumina lor, un vast repertoriu național și universal (de la marii clasici pînă la scriitorii de teatru cei mai moderni) a stat la îndemîna excelenților regizori și actori care au știut să dea viață scenică unor opere dramatice esențiale, să dea strălucire, culoare, vivacitate și putere de convingere ideilor generoase, de profunzime, de durată... Sint mindru că pot afirma un adevăr ce nu scapă astăzi decît revoluționarilor: avem o dramaturgie și o artă a spectacolului de nivel mondial! Talente multe, o structură instituțională bine gîndită și permanent susținută de partidul și statul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Fac această afirmație in deplină cunoștință de cauză, fiindcă

(Continuare in pag. 18)

GEORGE ARION ■

Ion Brad

Octav Grigorescu

Mircea Mureșan

Horvath Imre

OCTAV GRIGORESCU:

„Sintem beneficiarii direcți ai acestui timp“

— Ce altceva să vă propunem, stimat Octav Grigorescu, decît ca dialogul nostru să înceapă chiar cu începutul...

— Adică ?

— Adică o succintă prezentare a picturii, graficianului și a profesorului Octav Grigorescu pe care să o facă însuși Octav Grigorescu.

— Aș fi de acord cu o astfel de invitație, numai că, de curind, urmind să apară la Editura Meridiane o monografie a tot ceea ce am făcut eu pînă acum în domeniul artelor plastice, m-am angajat ca textul despre mine însumi să-l scriu chiar eu. M-am așezat metodic la scris, mi-am dat drumul, ca să zic așa, și, cînd să bat textul la mașină, pentru a-l preda editurii, am constatat cu stupeoare că totul era, cum să vă spun, cumplit de bătrînicios. Firește, am abandonat ideea de-a mă aut prezenta.

— Înțelegînd că veți renunța și de-această dată, vom face noi respectiva prezentare : v-ați născut în București, ați implinit de curind vîrsta de 51 de ani, ați absolvit în 1958 Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu“, secția grafică, aveți o activitate expozițională impresionantă, dar prima personală a avut loc abia în 1967. Pînă la această dată, numeroase participări la expozițiile din țară și străinătate ale tinerilor artiști plastici români. Erați, pe-atunci, foarte tînăr și, din surse absolut sigure, una din ele fiind chiar mărturisirile dumneavoastră, în scris, sinteți în continuare foarte tînăr, adică vă simțiți permanent ca la început de drum. Asupra acestei mărturisiri vom reveni. Ați expus la Paris, Lugano, Veneția, Torino, Roma, Bologna, Milano, Padova, Dortmund, Hamburg. Dar cea mai importantă din zecile de expoziții este după părerea noastră recenta expoziție cu caracter retrospectiv din acest an, expoziție găzduită de prestigioasele spații ale Muzeului de Artă al R.S.R.

— Folosindu-mă de-o frumoasă butadă care circula în lumea scriitorilor, rostită fiind de poetul Ion Bănuță, dacă nu mă-nșel, voi spune același lucru în numai trei cuvinte : suficient, destul, ajunge.

— De-acord, dar nu-i răpiți cititorului nostru plăcerea de-a mai afla că în anul 1964 ați obținut Premiul al II-lea al Secției de grafică a U.A.P., că în 1966 obțineți premiul „Ion Andreescu“ al Academiei R.S.R., că în 1968 ați fost distins cu Ordinul „Meritul Cultural“ clasa a III-a, că în 1969 ați primit Premiul U.A.P., iar în 1983 vi s-a decernat Ordinul „Cavaliere al Merito della Repubblica Italiana“, distincție acordată și altor merituosi artiști plastici din țara noastră. Este, trebuie să o recunoaștem în pofida modestiei dumneavoastră, o carte de vizită impresionantă și, într-o anume măsură, adică în primul rînd, această carte de vizită ne-a determinat să vă solicităm acest interviu. În al doilea rînd acest interviu a fost determinat, o mărturisim cu plăcere, și de interesul și bucuria pe care arta dumneavoastră le-au stîrnit în noi.

— Vă ascult și nu știu cum să fac să vă opresc. Mult prea multe lucruri despre mine. Și-apoi, în lumea noastră, a artiștilor, toate aceste merite, vă rog să puneți cuvîntul în ghilimele, sint cunoscute. Aproape toți colegii mei de generație s-au implinit, în linii mari, cam la fel, cucerind, în ceea ce-i privește, laurii cuvenii, pe măsura muncii și talentului lor. Vă propun să abatem discuția spre acest domeniu.

— Prezentîndu-vă, nu neapărat ca pe un exponent al unei generații, ci ca pe un membru al ei, al unei generații care s-a afirmat și s-a implinit de-a lungul a 40 de ani, perioadă pe care poporul nostru o sărbătorește în acest an eu o justifică mîndrie, ne gîndeam să ne vorbim în continuare despre cele mai importante momente și evenimente din viața dumneavoastră, a generației dumneavoastră.

— Așa mai da. Iată, nu știu cum se face, dar în acest an, la expoziția cu caracter retrospectiv de la Muzeul R.S.R., am avut pornirea să-mi scrutez mai cu de-amănuntul viața și arta. Ce-a fost, de-a lungul acestor minunați 40 de ani, mai important și mai important în viața și arta mea, în viața și arta generației mele ?! Foarte greu de spus, mai ales foarte greu de selectat. Am ajuns la concluzia că totul, dar absolut totul a fost extrem de important. Fiecare clipă, fiecare întîmplare au concurat, prin fiericărîtatea lor aparte, la acel complex și niciodată încheiat proces al devenirii. Totul este o devenire continuă, împlinirea însăși este o devenire continuă, motiv pentru care îmi vine greu să cred că, pentru mine sau pentru vreunul din colegii mei de generație, împlinirea s-a încheiat. Important este, dacă privesc evoluția mea, faptul că la vîrsta de numai șase ani am auzit primele împușcături. Stăteam în casă, pe burtă, pe dusema, pentru că pe stradă se trăgeau cu puștile și pistoalele. Împlinisem 11 ani și trăiam marele eveniment al zilei de 23 August 1944. Am trăit, în acele zile, un teribil bombardament și mi-au rămas întipărite pe-o retină a memoriei vîietul groaznic al avioanelor și-al exploziilor. Acum, în zile de pace, dacă văd și aud un avion, pe cer, mi se face, vă rog să mă cre-

deți, frică. Nu pot scăpa de-acea sinistră, clipă trăită de copilul de 11 ani. Da, eram copil, dar știam tot ce se-ntîmplă. Știam că au loc, la Băneasa, lupte între armata română și trupele germane. Știam că în preajma Ploieștilui se duc lupte aprige pentru petrolul românesc. Știam și trăiam acele clipe, dar de înțeles aveam să le înțeleg mult mai tîrziu. În orice caz, în casa noastră, casă de oameni săraci, se vorbea cu lux de amănunte despre toate evenimentele. Cîțiva ani mai tîrziu, elev de liceu fiind, am văzut marile manifestații, marile mitinguri ale Bucureștilui. Nu pot uita o anume imagine, un muncitor care, aflat la marginea unei coloane de demonstrații, fusese smuls din coloană și, sub ochii tovarășilor săi, a fost lovit și tîrit pe trotuar. Firește, tovarășii săi au sărit și l-au smuls din mina acelor nelegiuiri, dar coloana mergea și nu prea era timp de răfuială. Adică răufăcătorii fugiseră și n-avea nimeni timp să se ia după ei. Am trăit apoi momentul abolirii monarhiei. Dar cite alte mari evenimente istorice n-au marcat, fiecare în felul său, apropierea ultrarapidă de politică a generației mele ?! Începusem să scriu poezii și credeam că voi urma facultatea de filologie. Mă preocupau ideile politice, marxiste, și credeam că voi urma facultatea de filozofie. Tot atunci începusem să cochetez și cu desenul, dar nu mi-a trecut niciodată prin cap că voi urma un institut de profil. Mă aflui, deci, cam prin anii 50—51 și cred că, în bună parte, sint cam același om de-atunci, un pictor și-un grafician în continuă devenire, dar totodată și-un pic de poet și-un pic de filozof, curios să-nțeleg lumea în care trăiesc, să mi-o explic, să o exprim, să mă exprim. Totul pare, ca să zic așa, foarte simplu și chiar cred că este foarte simplu, dar, totodată, e și foarte complicat, ideile sint idei, sentimentele sint sentimente, cultura e cultură, arta e artă, iar exprimarea de sine, rostirea aceluiași ceva pe care l-ai înțeles și l-ai desprins din propria ta viață, care este, în fond, viața timpului tău, este și foarte simplu și foarte complicat, totodată. Eu, și cînd spun eu mă gîndesc la absolut toți colegii mei de generație și de artă, am avut teribila șansă de-a fi trăit în miezul unor evenimente și-al unor întîmplări care ne-au format, care și-au pus amprenta asupra personalității noastre. Sintem astfel spus, beneficiarii acestui timp, dar totodată avem și responsabilitatea de a-l exprima prin mijloacele specifice ale artei noastre, mijloace care, într-un mod inevitabil, continuă, sub cele mai diverse aspecte, școala românească de pictură, dar se și racordează la cele mai noi expresii plastice internaționale. Poate că problema asta, a specificului național, aflat, dincolo de voința noastră, în cel mai intim substrat al creației noastre, și racordarea artei noastre la acel așa-zis limbaj plastic internațional, nu am exprimat-o prea limpede și-ar trebui să vorbesc cîteva ore pentru a o lămuri, dar, chiar și așa, doar enunțată, ea ar putea ilustra intrucivta crezul profesional al generației mele, convingerea noastră deplină că sintem ai acestui timp, ai acestui pămînt. Dar n-am vorbit, oare, prea mult sau prea încercînt ?

— Dimpotrivă, cred că am putea insista încă asupra afirmației că generația dumneavoastră este beneficiara directă a acestui timp.

— Chiar voiam să precizez că drumul nostru spre afirmare, ieșirea noastră în lume a avut loc într-o epocă marcată de profunde prefaceri de ordin politic și ideologic, epocă al cărei vînt proaspăt și curat, cu adevărat primăvărat, a început să bată o dată cu lucrările Congresului al IX-lea. Nu este un secret pentru nimeni că aidoma altor arte, și arta plastică a avut momentul ei de descumpănire. O inchistare într-un realism îngust, de natură viața însăși, o îndepărtare de la adevărul zilnic și profund al vieții, o pictură palidă și lipsită de trăire, o artă festivă, lozincară, total ruptă de marea școală românească de pictură, acestea erau tarele, în aparență de neclintit, ale artelor plastice din anii uceniciei mele. Și dintr-o dată ceea fantastică deschidere spre lume, dintr-o dată acel dialog liber și demn cu arta adevărată a lumii. Și, în acest moment, în care bucuria orizonturilor deschise aproape că ne ametea, am apărut noi, tinerii, de-atunci cu elanul și entuziasmul tînarului care vrea să știe totul, să-și măsoare puterile, să se exprime pe sine. Aș face chiar o remarcă mai ciudată : deschiderea spre lume a însemnat, mai exact, curajul de-a privi mai adînc în interiorul nostru, descoperindu-ne istoria, descoperindu-ne ființa, descoperindu-ne patria. Cuceririle acelor ani, cînd, ca să zic așa, am intrat în rînd cu lumea, sint astăzi mai vii ca niciodată și ele hrănesc, în continuare, prin noi, generații și generații de studenți. Flacăra curată a acelor ani nu s-a stins și nu se va stinge.

— De altfel, în sprijinul afirmațiilor dumneavoastră de pînă acum, aș transcrie din catalogul tipărit pentru recenta expoziție de la Muzeul de Artă al R.S.R. : „Consider astăzi că acei factori ai subiectivității mele care se găseau în mod

constant solicitați la realizarea lucrărilor dinții au căpătat o mai mare certitudine de cînd m-am simțit atras de tematica istoriei și cînd, preluînd cu firească bucurie comanda socială, am încercat să evoc în imagini fapte și oameni de mare semnificație pentru destinul poporului nostru“. Ce a însemnat pentru dumneavoastră această expoziție cu caracter retrospectiv, ce v-a determinat să o alcătuiți ?

— Împlinisem anul trecut vîrsta de 50 de ani și mă simțeam dator să arăt lumii, dar să-mi arăt și mie însumi, ce am făcut în tot acest timp. Cu alte cuvinte toată lumea aștepta această expoziție, dar eu o așteptam și mai mult, cu o febrilitate greu de explicat. Aveam la dispoziție, prin gestul generos al muzeului, cea mai bună și mai prestigioasă sală din țară. Nu mai vorbesc despre spațiul foarte mare care te ajută să etalezi cit mai multe lucrări. Mi s-a oferit astfel prilejul de-a privi înapoi. E dureros să privești înapoi. Am realizat, prin această expoziție, cite alte lucruri puteam face, cite drumuri am abandonat. În orice caz, mult curaj mi-a trebuit — și-abia pe urmă mi-am dat seama — ca să fac o astfel de expoziție. Au fost, firește, importante reacția publicului, sau reacția specialiștilor, a criticilor și a colegilor, dar mai importantă a fost, din punctul meu de vedere, reacția mea, cea conștientizare a ceea ce s-a întîmplat între timp cu mine. Am constatat, de exemplu că anumite lucrări la care credeam că țin, care mi se păreau importante și decisive pentru evoluția demersului meu artistic, nu mai aveau această calitate. Abia după ce le-am pus pe pânouri mi-am dat seama de acest lucru și, desigur, le-am abandonat. Am mai constatat, în altă ordine de idei, că eram un nume cunoscut publicului, că iubitorii de artă plastică știau că exist, că sint, dar nu prea știau ce fac. Cred că, de acum încolo, iubitorul de artă va ști ceva mai mult despre mine, despre felul meu de a fi, de-a lucra. M-aș bucura dacă va sesiza că marea mea strădanie este să fac pînă să vorbească despre frîntăturile mele, despre descoperirile mele din timpul lucrului efectuat asupra pinzei. Artă mea începe exact în clipa în care mă încumet să infrunt albul imaculat al pinzei și, din punctul meu de vedere, încetează exact în clipa în care am terminat acea lucrare. De cele mai multe ori eu însumi nu știu cum va arăta lucrarea. Încep cu cîteva linii, cu cîteva forme, care se transformă în figuri geometrice, apoi figurile geometrice revin la forme, și iar mă-ntorc la geometrism. Culoarele vin și se adaugă de la sine. Este o muncă foarte grea, încordată, o luptă între omul aparent indiferent, care sint, și

omul pornirilor entuziaste. Dacă marea public va sesiza acest travaliu, această, hai să-i spunem, viață a muncii, atunci expoziția mea, într-un anume fel, și-a atins scopul. Dacă nu, nu-i nimic, o voi lua de la început, adică voi face ceea ce am făcut și pînă acum, mă voi așeza în fața pinzei cu sentimentul că sint abia la început de drum. În altă ordine de idei, expoziția asta mi-a dat un curaj și o încredere pe care, sincer să fiu, le așteptam, le doream. Adeseori mi s-a reproșat că lucrările mele sint prea puțin colorate, că sint, nu știu cum, prea cenușii, intrucivta gri. Ajunsesem eu însumi să cred așa ceva, mai ales cînd participam la cite o expoziție colectivă, unde lucrările mele nu prea intrau în dialog cromatic cu ale colegilor mei. Ei bine, o imensă bucurie mi-a produs faptul că a fost apreciată mai ales culoarea expoziției, unitatea de ansamblu a culorii. Tot timpul m-a păscut teama de-a nu fi prea cenușiu. Eram, o spun cu toată sinceritatea, inhibat de această teamă. Și iată, expoziția, după cum a remarcat publicul și după cum s-au exprimat specialiștii, a fost foarte colorată, echilibrat colorată.

— Sinteți, totodată, și profesor la institut. Ce părere aveți despre studenții dumneavoastră, despre tînăra generație în general ?

— Cred, nu numai în studenții mei, ci în absolut toți tinerii. Deși durata lor de studiu este mai mică decît cea din timpul meu, ei cresc într-un climat proptic studiului temeinic, creației. Cei care încă de pe băncile institutului au reușit să se impună, fac dovada, în continuare, a unei mari puteri de muncă. Alții, din motive încă necunoscute nouă, se pierd, aproape că dispar. Poate că și noi sintem de vină, dar, de-adevăratalea, fiecare își asumă arta pe cont propriu. Ai ceva de spus, spui. Ai ceva de arătat lumii, arăți. Școala doar te formează. Destinul tău de artist ti-l fărești singur, prin muncă, prin veșnică vie curiozitate, prin înțelegerea tot mai profundă a lumii în care trăiești. Drumul artei este foarte lung și trebuie să-l parcurgi, de cele mai multe ori, singur. O clipă de fericire înseamnă, despre oricare altă artă am vorbi, zile și nopți de chin, de trudă. Dar cit de luminoasă este, din cînd în cînd, acea clipă de izbîndă, acea clipă în care lumea s-a îmbogățit prin truda ta, prin chinul tău. Acesta este prețul artei, al împlinirii care, cum spuneam noi la începutul acestui dialog, este în continuare, devenire. Cred în tinerii care, mai mult decît noi, cei în vîrstă, sint, atît de evident, într-o continuă devenire.

VICTOR NIȚA ■

MIRCEA MUREȘAN:

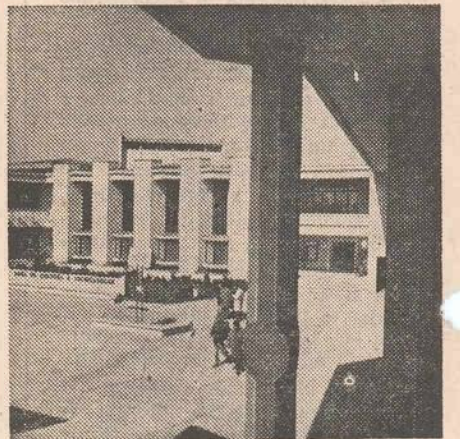
„Facem parte integrantă din destinul țării“

— Mircea Mureșan, sinteți unul dintre cineasții noștri care, datorită experienței lor, datorită prestigiului dobîndit, aveți o viziune amplă asupra cinematografiei românești. Care credeți că ar fi cîteva dintre caracteristicile ei esențiale ?

— Cinematografia românească, așa cum arată azi, este fără îndoială o creație socialistă a acestor patru decenii postbelice. S-a mai spus dar nu ezit să o repet acum, la sărbătorirea celor 40 de ani de la actual istoric din august 1944. De fapt, cinematografia noastră împlinește 35 de ani de existență și poate fi considerată, pentru o țară de dimensiuni medii, destul de pu-ternică, din moment ce produce anual cam 30 de filme de lung metraj, în jur de 250 de scurt metraje, documentare științifice, etnografice etc. și, de asemenea, vreo 40 de filme de animație. Potrivit proiectelor Congresului al XII-lea al partidului cifrele acestea ar urma să crească substanțial. Aș adăuga că nu foarte multe țări ale lumii au o producție stabilă și consecventă de filme. Anul trecut, la Madeira, a avut loc o primă întîlnire a regizorilor de film din istoria de 89 de ani a cinematografului. Erau reprezentate numai 47 de țări din cele peste 150 înscrise la O.N.U., și dintre acestea destul de puține nu deplîngeau soarta penibilă a cinematografului lor, ca posibilități materiale și tehnice, ca sprijin din partea statului, ca regularitate etc.

— Care ar fi situația cinematografiei noastre ?

— Cinematografia noastră dispune de structuri organizatorice, de o bază tehnică, bune. N-aș vrea să spun că nu performabile, dar pe ceea ce există se poate conta și se poate merge mai departe. Însă ce mi se pare cel mai important la această oră din august 1984 este că cinematografia noastră dispune de cadre — cum se numesc — de mare valoare : regizori, operatori, scenografi, monteurii, sunetiști etc.,

cadre medii, nici nu pot să enumăr toate profesiile care concurează la realizarea unui film. Nu uit „colaboratorii“ : actorii, scenariștii, muzicienii... Nu luați în considerare ordinea ; să mai observăm că mulți, poate majoritatea, sint tineri și foarte tineri. Talentul lor evident nu așteaptă decît să fie cit mai mult exploatat. Desigur, într-o astfel de conversație cam generalizez dar nu cred că exagerez. Aș mai afirma că cinematografia noastră ar putea produce orice gen de film, de orice proporții ca „montare“, cum spun spectatorii, dacă i s-ar cere, cum de altfel a și făcut-o cu filme ca Mihai Viteazul sau ca filmul la care lucrez acum eu : Horea.

— Există, indiscutabil, cîteva repere ale cinematografiei românești, cîteva filme-etalon, pe care și-ar face plăcere oricînd să le revezi. Care ar fi acestea din punctul dumneavoastră de vedere ?

— Mai înainte aveam sentimentul că eram nedrept cu ceva, cu trecutul cinematografic al României, de care sintem legați mai mult sentimental, melancolic, decît material. Și totuși unul din jaloarele creației cinematografice se află în această vreme : filmul lui Jean Georgescu O noapte furtunoasă, viziunea pe ecran a operei lui Caragiale, pentru că rămîne după atîția ani un model de constituire a unei lumi, adică tocmai una din meniriile cinematografului.

— Îmi pare bine că amintiți acest film.

— Nu sint critic de cinema, deci criteriile mele funcționează personal, poate potrivit deformațiilor mele. Poate că răspunsul meu să nu fie cel mai obiectiv din lume, nici al doilea... Eu sint, mă consider cel puțin, un epic. Mă bazez pe convingerea că omului, de cînd există, i-a plăcut să i se povestească : Ghilgames, O mie și una de nopți, Odiseea..., sau vînturile din Altamira, frizele Parthenonului, Columna lui Traian... Totdeauna se

povestește. Deci, valorile cinematografiei noastre le regăsim printre filmele epice, unele istorice, altele ecranizări după mari scriitori... Dar sînt filme bune și printre cele cu subiecte închegate din actualitate. Mi se pare că un regizor trebuie să știe mai întâi să povestească coerent, abia după aceea să se lanseze în exerciții sofisticate de stil.

— **Aveți dreptate: răspunsul dumneavoastră nu e cel mai obiectiv din lume. Dar m-ar interesa acum să aflu de la dumneavoastră în ce măsură filmul românesc reflectă problemele omului de azi, ale omului din toată lumea, ale celui de aici, ale celui din altă parte?**

— Bănuiesc că vă referiți la ceea ce se denuiește „eternul uman“...

— **Exact.**

— E o teză estetică falsă; cel puțin eu nu cred în așa-zisul arsenal al eternului uman. Nu există nimic, în condiția omului, valabil acum cinci milenii și valabil identic azi. În afara actelor biologice: și poate că nici acestea: facem copiii azi ca și acum cinci sute de ani; dar îi naștem altfel. Ne hrănim ca și-acum o sută de ani dar azi mincăm altceva, conservăm de stăvîr... Sentimentele par numai a fi eterne, să spunem dragostea pentru perechea noastră pare a fi azi la fel ca în toată lumea. În realitate omul, cu structura lui, intelectuală, morală, sufletească, așa adăuga chiar și fizică, este complet și absolut condiționat de epoca, de sistemul social-politic în care trăiește, de geografia locului unde viețuiește, de originea sa... Nimeni nu se poate sustrage de la această condiționare. Nici chiar cei care nu trec o astfel de iluzie, ca hippy, punk și alții. Ei sînt robii propriei lor condiții de mizerie a anarhismului, asta admitînd că societatea nu-i îngrădește. Există iubire pură? Poate, pentru o clipă. În clipa următoare intervine condiționarea. Este adevărat, unele arte pot face — tot pentru o clipă — abstracție de sistemul acesta condițional. O poezie de dragoste, muzica unei, un tablou cu o floare... Dar acestea eu le-aș numi genuri nedialectice. Filmul, ca și romanul, nu o poate face decât — ca să nu fiu intolerant — prin excepție. De altminteri, dacă filmul ar reflecta problemele omului de azi, de aici, sincer, cinstit, profund, nuanțat, adevărat, minunea ar fi săvîrșită. Problemele celor din alte părți le-am putea lăsa lor să le aflăm de la ei...

— **Mărturisesc că eu cred în eternul uman: altfel Ghilgameș, O mie și una de nopți, Odissea nu ne-ar mai spune nimic. Am și un aliat de nădejde: Al. Philippide. Iată ce scria marele poet: „Pretenția lor (a modernistilor, n.n.) e să descopere date sufletești noi. Ei sînt căutătorii de Atlantide și de tinuturi inexplorate. Așadar, căutătorii de simțire nouă, simțire modernă, care e cu totul altceva decît simțirea epocilor precedente și a contemporanilor care nu sînt modernisti. Ar fi ca și cum la un moment dat sufletul omenesc s-ar fi schimbat în întregime sau ar fi fost înlocuit cu altceva, care nu mai e suflet omenesc cum toată lumea știe, ci o plasmă psihică nouă — adusă de unde, din Marte sau din petele solare?“ Discuția însă ar fi prea lungă. Vă propun să trecem la altceva. Anume, la sarcinile care revin factorilor de răspundere din cinematografie în urma constatării de anul trecut de la Mangalia.**

— Factorii de răspundere numiți de tovarășii Nicolae Ceaușescu la Mangalia: Comisia ideologică, Secția de propagandă ale Comitetului Central, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, au sarcini precise în ceea ce privește producția cinematografică. Ele sînt binecunoscute, nu este cazul să le repet și eu. Dar, ca să fie puse în aplicare, aparatul cinematografic ar trebui să funcționeze mai ritmic mai exact, în nici un caz în salturi. Se știe, sistemul de producere a filmelor este cuprins într-o industrie complicată, pretențioasă, condiționată de o multitudine de factori: oameni, materiale, tehnică, transporturi, anolimpuri, vreme etc. Dacă un anumit film nu intră la momentul potrivit în lucru apar perturbații în întregul sistem. Cînd cazurile se multiplică, situația devine sufocantă. Ar mai fi de adăugat că pentru planul tematic propus, să se facă din partea caselor de filme eforturi mult mai mari pentru obținerea unor scenariilor mai valoroase. Calitatea scenariilor continuă să rămînă un punct nevralgic al cinematografiei. Sînt și excepții dar cu excepțiile nu se realizează 30 de filme anual. Cred că se persistă în greșeala de a se crede că planul tematic se poate suprapune calchiat pe planul de producție. E o rigiditate care inhibă mai ales pe scriitorii de scenarii care nici nu sînt prea stimulați material.

— **Publicul nostru așteaptă cu mare interes filmul românesc. Uneori, acesta îl dezamăgește. Din ce pricină?**

— Filmele românești sînt vizionate numai în cinematografele din rețeaua Centralei Româniatfilm de peste 70 milioane de spectatori anual. Este o cifră învidiată în multe părți ale lumii. Desigur, există filme de succes mare, altele cu mai mică audiență la public, ceea ce ar merita un studiu cu învățăminte interesante. Dar marea majoritate a filmelor noastre intru-nese peste un milion de spectatori. Repet, este o cifră foarte bună, prin raport cu populația activă a țării, cu întinderea și calitatea rețelei de cinematografe, (numărul sălilor echipate standard este relativ mic), și comparativ cu situația altor cinematografii naționale. Că unele filme dezamăgesc este de asemenea o realitate. Să căutăm o explicație unică în calitatea slabă a filmelor ar fi cam simplist. Deși nu trebuie trecut peste asta. După părerea mea nu atît temele sînt modeste, neadevărate, nesincere deși se mai întîmplă, ci tratarea lor dramatică (mai rar tratatarea cinematografică), prin insistența plictisitoare asupra unor aspecte, existențe în realitate dar artistice nesemnificative, care nu antrenează destine umane, nu mo-

difică conștiințe, nu vizează stări sufletești, cum ar fi problemele de producție care s-ar rezolva direct și exact prin calcul matematic, nu prin fals conflict intelectual. Nu este mai puțin adevărat că desule filme bune nu fac priză la public, nu sînt căutate sau nu plac. Nu este un fenomen specific românesc. Gustul publicului de cinema, în lumea întreaga este mai special. Nu este ca gustul pentru poezie. Filmul este artă — spectacol de larg consum, astfel că spectrul publicului este și el extrem de larg și pestriț, motiv pentru care atîtea cinematografi au eșuat în comercialitate pură.

— **Cred că și excesul de explicații, didacticismul filmelor noastre îndepărtează publicul.**

— De acord, ar fi și dădăceala din filme o cauză a îndepărtării publicului. E o poveste mai veche. Mulți din cinematografe, producători mai ales, în trecut, dar nu mult mai puțin azi, nu au încredere în public, îl consideră incapabil să priceapă o subtilitate, o sugestie, o metaforă, cînd de fapt ei înșiși sînt la mentalitatea educatoarelor de prescolari, sau vin în cinematografie la acest nivel și pe măsură ce învață cite ceva sînt schimbați... Poate, cu timpul, ne vom convinge că profesia cinematografică, inclusiv cea de producător, nu sînt întîmplătoare, ci de cea mai înaltă calificare.

— **Nu vi se pare uneori că drumul unui film pînă la premieră e prea lung?**

— Ba da, uneori este o golgote. S-a militat întotdeauna pentru înlăturarea „treptelor intermediare“; unele au și fost eliminate, dar există încă multă moșeală la casele de filme, uneori se bate pasul pe loc, nu se dau răspunsuri la proiecte luni și luni de zile. Și poate că drumul n-ar părea atît de lung și de extenuant dacă la fiecare ușă la care bați ar răspunde o competență, o politețe, o ecologia.

— **Ce șanse are cinematograful românesc în confruntări internaționale?**

— Se participă anual la numeroase festivaluri internaționale, cu filme de toate genurile și speciile: de ficțiune, documentare, de animație... Se obțin și premii. Poate se face prea puțină publicitate pe seama acestor premii și semnificația lor. Este adevărat, multe din aceste festivaluri sînt periferice, prin orașele turistice în căutare, ele însele, de oarece publicitate. Mă gîndesc că ar fi timpul să ne orientăm spre festivalurile importante, de mare influență, și să facem toate eforturile ca filmele să nu fie trimise orfane în cutiile lor reci, ci să fie însoțite de realizatori, de un stand de lansare etc. astfel ca participarea să nu fie lăsată la voia întîmplării. De fapt e și cu festivalurile o poveste. Se tot deplînge faptul că la Cannes nu s-a mai intrat în competiția oficială din 1966, de la filmul meu *Răscoală*. Anul trecut am avut o discuție cu un director al acestui festival și am înțeles că pe măsura creșterii în grandoare și în costuri — după contestațiile de prin 1969 — competiția a fost alterată de interese comerciale și de altă natură încît marii producători traficează influențe scandalozose. Ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să forțăm barierele croazetei...

— **Sînteți un împătimit de momentele grave ale destinului național. Cum vă opriți asupra unui anumit subiect?**

— Nu vād cum un creator ar putea fi dezinteresat de destinul națiunii sale. Facem parte integrantă din destinul țării. Am realizat mai multe filme din

această sferă tematică. Porțile albastre ale orașului este unul din ele. Acum lucrez la filmul *Horea*, pe un admirabil scenariu de Titus Popovici. Anul acesta se aniversază 200 de ani de la răscoală țărănească antifeudală din Transilvania. Iată deci cum se ajunge, uneori, la un subiect. Alte subiecte sînt obsesii de o viață. Prin perseverență diabolică prinzi momentul și faci filmul înainte de a țî-o lua altul înainte. Este cazul filmului *Ion*. Nu poți realiza toate filmele la care visezi. Nu e timp, viața e scurtă și un film — bun, prost — tot țî la un an din viață. La alte subiecte se mai ajunge și întîmplător. Nu ai de lucru, trebuie să trăiești, pui mina pe un scenariu, e vizibil mediocru, dar îl faci. Nu am dreptul să spun că am făcut vreun film în care nu am crezut dar întotdeauna am fost conștient pînă la ce valoare poate avea. Nu cred să existe creator care să vrea să facă filme proaste. În lume. Dar filme proaste se fac, ca și romane proaste, ca și poezii proaste... Nimeni n-a găsit o cheie a succesului sigur.

— **Care dintre filmele dumneavoastră vă este mai drag?**

— Toate îmi sînt dragi și, întotdeauna, ultimul la care trudesc îmi este și mai drag. Nu mă descotorosesc de nici unul din filmele mele, nici de seriale, cu toate că unele au suferit avaturii dureroase. Dar parca mai apropiate sufletului meu, adică în creștăturile cele mai intime, rămîn filmele după Rebreanu: *Răscoală* și *Ion*. Unii sînt împotriva ecranizărilor. Nu mă interesează părerea lor. Nu vorbesc încă de filmul *Horea*, film pe care îl am la masa de montaj și aș dori să fie terminat de 1 noiembrie cînd, acum două secole, s-a dezlănțuit răscoală.

— **Cum se poate vorbi despre prezent prin filme dedicate altor epoci?**

— Există modalități artistice, mai ales protestatere, de transplantare a unor dureroase realități prezente în trecut. Vezi Camus — *Caligula*, Brecht — *Ascensiunea lui Arturo Ui*. Dar eu fac parte dintre aceia care nu vād necesitatea să rezolvăm problemele actuale prin filme istorice. Chiar mă irită cînd cutare voievod vitez are înțelepciunea noastră marxistă de peste secole. O viziune de azi, modernă, materialist dialectică, asupra fenomenelor istorice, este altceva. Aceasta este obligatorie. Și mi se pare mai interesant și mai frumos să descoperim prin film alte epoci așa cum au fost, cu parfumul lor, cu dramele, intri-gile, credințele, superstițiile lor. De ce nu așa?

— **Faceți parte dintr-o generație interesantă. Ce credeți că are ea de spus?**

— Generația mea are o experiență de viață extrem de bogată. În timpul războiului eram copil dar nu chiar atît de mic să nu pricepem, să nu trăim, să nu avem reacții la evenimentele. În anii imediat următori, ai instaurării și consolidării puterii socialiste, umblam prin școli, prin licee și ne-am făcut universitățile spre sfîrșitul epocii staliniste. A existat în istorie și nu o putem ignora. Estetica studiată de noi pe atunci, urma să aflăm ceva mai tîrziu, era eronată. Învățam că Arghezi era un poet al putrefacției, că Goga era dușman, că Bacovia nu exista... Nici cu Eminescu nu era prea clar ce e cu el. Am trecut peste obstacolele acestea, nu fără eforturi. Unii nici n-au reușit, au rămas pe acolo pierduți și mai cred și azi că au dreptate. Asta cred că ar avea de spus generația mea, despre purgatoriul acestor decenii.

— **concisă incit, pînă la urmă, ați simțit nevoia să apelați chiar și la aforism?**

— N-aș putea să explic.

— **Îmi puteți spune un aforism în legătură cu menirea poetului în această lume? Nu se poate să nu fi creat vreunul...**

— Poetul nu se naște pentru a servi poporul, ci prin ceea ce scrie servește poporul.

— **Depinde mult de tradiție?**

— Toți poeții adevărați, indiferent de perioada în care au trăit, ne-au înrîurit pe noi, cei de azi. Fără ei n-am fi ceea ce sîntem acum. Babics chiar spunea că lirismul este tot ceea ce a fost pînă la noi plus ceva — ceva ce trebuie să adăugăm cu puterile noastre. Dar cîți reușim performanța asta?

— **Dumneavoastră ați reușit-o.**

— Cine știe? Cocteau zicea — nu știu să-l citez cuvînt cu cuvînt — că nu se poate trăi fără liră. Ei, da, de fapt se poate trăi fără poezie, dar nu merită, pentru că nu e caracteristic sufletului uman. S-au scris atîtea studii, atîtea cărți despre influența culturii asupra omului și tot nu s-au aflat în întregime datele problemei. Cultura e singura armă care nu ucide dar ne apără.

— **De ce anume?**

— De ceea ce e mai urît în noi.

— **Cu siguranță că și despre acest lucru aveți un aforism.**

— Cînd gîndirea e o armă, avem datorită să o ținem curată.

— **Ați avut o viață extraordinară de multumoașă. Citez din dicționarul lui Marian Popa: „...a fost funcționar la o fabrică de șireturi de ghețe, conducător de oficiu publicitar, funcționar de bancă, droghist între anii 1927—1931, gazetar la publicații din Arad, Oradea, Satu Mare (1931—1937); nu lipsesc din existența sa momentele de șomaj și boemă involuntară. Cum ați reușit să treceți prin întîmplările vieții fără să fiți înfrînt?**

— M-a ajutat scrisul. De la început trebuie să ne întrebăm: de ce scriem? Cu toții ținem la viață, tragem de ea cit putem, cu toate necazurile ei, cu toate neîmplinirile care ne pasc, totuși ne străduim să trăim și s-o prelungim cît mai mult ca să lăsăm o urmă. Fiecare încearcă să lase o urmă: o casă, copii... Poetul lasă altfel de urme. Care dăinuie și peste veacuri. Ființă poezia lui e un document.

— **Nu-i mai aproape de document proza?**

— Ba da. Dar și poezia aduce înapoi ca o vrajă trecutul, îl transformă în prezent și se uită și în viitor. Îți dai posibilitatea să vezi ce-ai pierdut. Creează un viitor ce ni-l închipuim în sensul cel mai pozitiv.

— **Nu vă simțiți singur?**

— E greu de răspuns. Prin munca mea continui să am numeroase legături cu oamenii. Nu. Nu mă simt singur. Mai ales că-mi calcă mulți pragul, așa cum ai făcut-o și dumneata în această zi fierbinte. E poate și ciudat dar, în același timp, e și nemaipomenit de plăcut să te pomenesci cu un ziarist venit tocmal de la București ca să se intereseze ce mai faci, ce mai gîndesci, ce mai scrii. Te simți alt om. N-ai cum să nu-ți spui în sine ta: dacă a bătut atîta cale pentru tine, înseamnă că mai ai ceva de comunicat oamenilor, că ei nu te-au uitat. Scriu în limba maghiară — dar, datorită traducerilor, poeziile mele sînt cunoscute în multe colțuri ale țării. E deosebit de reconfortant pentru ceea ce mai am de făcut în continuare, dacă voi mai apuca să-mi duc la bun sfîrșit proiectele literare.

— **Vă dorește ca așa să fie. Și vă readuc în memorie citeva versuri scrise mai demult: „Iubesc aceste plaiuri românești / cu soarele ce bate în ferestă; / mi-s dragi și munți, și riuri, și cîmpie. / Acest pămînt mi-e patrie și mie.“ Mi se pare simptomatic pentru înțelegerea care domnește între oamenii acestui pămînt românesc, indiferent de naționalitate. N-am să uit niciodată bucuria cu care m-ați primit din prima clipă. Am avut o clipă — iertați-mi sentimentalismul — că mă primesc bunicii mei.**

— Omul cu gîndul curat și cu sufletul curat imediat găsește un semen aproape. Ajunge o singură privire ca să-l citești ca pe o carte. Nu fac diferențe între naționalități niciodată. În România de azi nici nu există astfel de discriminări. Oamenii sînt doar de două feluri; buni și răi. Ce culoare au, ce limbă vorbesc nu mă ajută ca să le apreciez valoarea.

— **Vă îngrijorează viitorul omenirii?**

— Da, da, se discută mult despre asta. Și cu siguranță că pe bună dreptate. Dar eu nu pot să cred că omul se poate nimici pe sine însuși. Deci, mie nu mi-e teamă de războiul atomic. Asta însă nu înseamnă a sta cu minile încruciate. Trebuie spus omenirii ce o așteaptă dacă nu ia măsurile cuvenite. Însă toate aceste lucruri cred c-ar trebui spuse fără panică.

— **Aveți acum asupra timpului o altă perspectivă decît cea din tinerețe?**

— Fără doar și poate. Îmi dau seama că un minut poate să însemne mai mult decît decenii. Valoarea timpului s-a schimbat. Anii au început să treacă precum fulgerul.

— **Îmi stă pe limbă să vă-nțreb ceva...**

— Vrei cumva să mă-ntrebi dacă aș vrea să mai fiu tînăr?

— **Dacă se poate...**

— De ce nu? Desigur că aș dori să mai fiu tînăr, să mai scriu versuri despre boemă, să mai scriu versuri contra fascismului. Dar, dacă stau și mă gîndesc bine, n-aș mai dori să fiu tînăr decît numai cu rezultatele mele de azi și cu conștiința mea de azi. Simt că mai am de trăit cîtiva ani — dar nu asta mă preocupă acum. Însă îmi dau seama că există lucruri pe care le-am scris în urmă cu 50 de ani și stîrnesc și acum interes. Sînt, pur și simplu, mai viabile decît mine. Nu-mi pare rău. De altfel, un om, la 20 de ani, crede cu ușurință în infinit. De ce n-ar crede și unul de aproape optzeci?

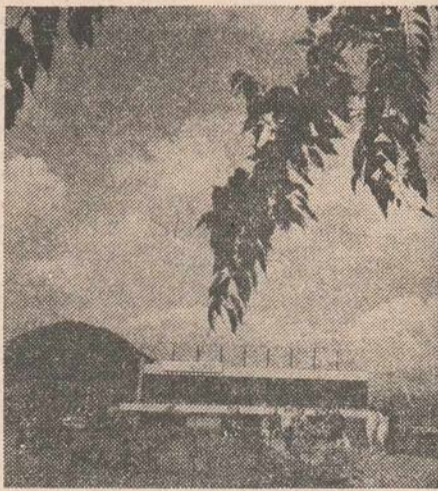
HORVATH IMRE:

„În România de azi nu se fac nici un fel de discriminări naționale“

— Horvath Imre, mă aflu pentru prima oară în casa dumneavoastră aici, la Oradea, oraș în care ați locuit mulți ani din cei aproape 80 cit aveți. E plăcut la dumneavoastră: cărți, liniște, manuscrite risipite pe birou... Soția dumneavoastră, Margit neni (mama Margit) ne oferă cafele, dulcetuși și apă rece... Ce mai, parca sîntem într-un alt timp, eu mai mult răgaz, eu mai puține neliniști decît cele ale omului contemporan. E, bineînțeles, numai o liniște aparentă, fiindcă scriitorul Horvath Imre, încă de la începuturile scrisului său, n-a refuzat nici o clipă să-și scruteze veacul și să-l înregistreze frămîntările. Un singur lucru mi se pare curios: că purtăm acest dialog cu ajutorul unui coleg gazetar, Făbian Imre. Mărturisesc că mă simt stînjent că nu discutăm direct.

— Asta nu înseamnă că nu putem discuta sincer. Iar un intermediar bun cunoscător și al limbii române și al limbii maghiare este absolut necesar pentru a ne comunica gîndurile cît mai exact.

— Horvath Imre, spuneți-mi cum se face că versul dumneavoastră, de-a lun-

gul anilor, s-a înșeninat? Îmi amintesc crisparea din primele dumneavoastră poeme, tristețea cu care vă desepereaiți singur într-o lume care, chiar dacă nu vă respingea întotdeauna de-a dreptul, în orice caz vă consemna indiferentă prezența?

— Lumina este în noi. Nu, nu e adevărat, noi nu numai primim lumină, dar există înăuntrul nostru o lumină pe care trebuie s-o facem să fie zărită de cit mai mulți. Dacă cineva moare — moare și o particică de lumină. Multe fascicule de lumină au pierit în ultimul război. Noi, care i-am supraviețuit, trebuie să păstrăm acest dar de mare preț. Mă exprim poate prea metaforic, dar asta e, rămîn totuși poet. Nici în proză nu pot scăpa de momente lirice.

— N-am să vă deranjez prea mult, mi-ați spus că sînteți destul de obosit, așa că deși mi-ar face plăcere să purtăm o discuție mai îndelungată, o vom opri atunci cînd veți scoți de cuviință. V-aș întreba acum de ce, în anii din urmă, poezia dumneavoastră — lîmpede întotdeauna ca un cleștar — a devenit atît de

Nu ne-a adus în matca originii
 Și n-am venit de-aiurea de un
 Noi existăm pe lume deodată
 Deodată cu lumina am apărut

La fel de bun pământul pentru
 El ne-a simțit că sîntem sămîntă
 Și-astfel în țara noastră noi
 Nici nu sîntem de gardă la țară

Cu energia tatii și cu tandrețea
 Ne naștem ca să naștem la război
 Să punem o lumină și noi în lume
 Și noi lumina lumii mereu o purtăm

Și ne-au călcat invazii străine
 Și ne-au furat și pîine și apă
 Și-au încercat ofensa robirii
 Dar am rămas același statorn

Ne-au răstignit imperii și ne-au răstignit
 Pe frații noștri înșiși ducîndu-i
 Dar de pe harta lumii tot nu ne-au șters
 Știam că sacrificiul nu este în zădărnice

Unirea fu visarea și gîndul
 Și pentru ea murirăm de tot atîta
 Și cînd bătu în turnuri de vite
 Pe țară înfloriră năpraznic treburile

Sub irizări intime roș-galbene
 Noi n-am rîvnit la nimeni și nici
 Ci am trudit să tragem hotarul
 Precum visa Viteazul, prin poartă

Acum din nou e vremea renașterii
 Renaște idealul reimplinit în
 Chiar ducă-n orice clipă destul
 E mult mai mare fapta lăsată în urmă

Trăim o eră nouă visată și lăsată
 De toți premergătorii, de Tudor
 De Horea și de Iancu, care au fost
 Martirii suferinței și-ai soartei noastre

Urmaș le e hărbatul pe care purtăm
 Ni l-a adus să fie erou între eroi
 El conducînd partidul firesc ca
 Căci noi prin Ceaușescu redevenim eroi

Și noi purtăm năluca războiului
 Dar am plătit cu viața și cele
 Să nu primim lumină de dincolo
 Ci soarele să urce pe cer din țară

El introduse-n Țară și în Partid
 El regăsi trecutul, așa precum
 S-atingem viitorul cu gîndul și
 Dar și cu fapta noastră, cu zilnic

Aceasta-i vremea nouă cu lupte
 Ea a pornit în August, dar vine
 Din străduința noastră și nu din
 Din marele, grozavul istoriei tu

Căci Patrușpatru vine direct din Optsprezece
Cînd s-a-implinit străvechiul Unirii ideal
Și ziua lui de-aceea e-o zi care nu trece
Ci-i ax în calendarul etern, național.

Dar despre toate-acestea noi astăzi ne dăm seama
Și cine sînt strămoșii, eroi romano-daci
Și cine ne e tata și cine ne e mama,
Le știm de cînd ne este un mare om Cîrmaci.

Mai rătăceam pe marea confuziei de termeni
Și ajungeam la jalea condiției de servi
De nu creștea deodată din secularii germeni
O stare de trezire din viii țării nervi.

Și s-a cîntat deodată „Deșteaptă-te române”
Și Tricolorul însuși ne-a fost și steag și inn
Și-a înflorit o țară al cărei drum rămîne
Increderea în sine și-n tot ce făurim.

Așa am spus și spunem, și-asemena vom spune
În fiecare clipă, la bine și la greu :
Partidul e puternic nutrit de națiune,
Partidul e poporul la rangul de nucleu.

Lucrarea-i dificilă și cere sacrificii,
Noi construim o țară de jos și pînă sus
Și asta nu se face cu veni, vidi, vici
Și pentru ea rețete din altă parte nu-s.

Nu ține nici o dogmă de cald umanității,
Să dăm realitate și marilor idei
Și viitorul fi-va cum îl clădim cu toții,
Cît de frumoși ni-s anii, la fel ne sînt de grei.

Însă nucleul luptei, Partidul nostru, știe
Și care e problema și ce e de făcut
Și el e arhitectul a ce va fi să fie,
Gîndind lucid la toate de azi și din trecut.

Eroul României chiar de aceea este
Eroul României prin toată fapta sa,
Lui adevărul însuși îi dă întii de veste,
De piept cu orice rele el știe să se ia.

Și mai ales el simte ce-i rău și ce e bine
Și el aude glasul durerilor de jos,
Înțelegînd întreaga putință ce-i revine,
El face doar ce țării îi este priincios.

VIITORUL ROMÂNIEI

Poem de ADRIAN PĂUNESCU

Și, tocmai de aceea, întruchipînd poporul,
El e firesc să-i simtă dorinți și năzuinți,
Iată de ce partidul deschide viitorul
Făcut din mari elanuri și-nvinse suferinți.

Nu acceptăm că viața ni-i ruptă pe din două,
Istoria ni-i una, din veac și pînă-n veac,
Așa cum ne-a redat-o de la Congresul Nouă
Acel ce crede-n oameni ca în supremul leac.

Supuși dezmoștenirii ca să uităm strămoșii
I-am regăsit în sfîntul istoriei pridvor
Cînd El ne-a spus că țara nu-i numai steaguri roșii
Ci peste toate este supremul tricolor.

Și s-au întors acasă eroii din legende,
Istoria întregă e convocată azi,
Vin vechi evenimente la noi evenimente
Prin dîrza inspirație a Marelui Viteaz.

Dar viitorul este al nostru, să se știe,
Dar viitorul nostru va fi mereu mai bun,
Vei străluci sub soare, eternă Românie,
Deschisă ca o palmă, unită ca un pumn.

Se vor albi orașe și vor renaște sate,
Carpații noștri, mîine, vor fi un nou temel
De noi civilizații, de noi și noi durate
Și oamenii din țară vor fi la fel ca ei.

Dar cea mai importantă și chiar cea mai frumoasă
Din cele, pentru care luptăm, acum, atît,
E Omul ce se simte în țara lui acasă
Și nicăieri în țară la el nu-i e urît.

Intimitatea asta cu patria cea mare
E însuși comunismul spre care am pornit
Ce nu măsoară omul deloc după ce are
Ci doar după ce este și ce-a înfăptuit.

Cîte idei la modă, ce azi le-ncearcă molii,
Au strălucit o clipă, stingîndu-se curînd
Și au plătit popoare absurdele orgolii
Cu sînge și cu lacrimi eroarea unui gînd.

Urmîndu-ne Eroul vom birui dezastre,
Urmîndu-ne Eroul vom face totu-n jur
Să fie pe potriva însuflețirii noastre,
Popor cu suflet nobil, popor cu suflet pur.

Noi știm că tot ce facem și ceea ce vom face
Nu poate să dureze decît dacă va fi
Pe fața lumii pace, un veac întreg de pace
Ca pacea dintre mamă și dragii ei copii.

Dar dacă dușmănia ce ne dorește moarte
La libertatea țării va atenta murdar,
Lăsînd prejudecata și vorba deoparte
Vom ști cum să răspundem, cu prețul vieții chiar.

Noi știm că țara noastră e Dacia latină,
Hotarul ei în inimi pe veci ne e săpat,
Istoriei cinstite, ființa i se-nchină
Ca om, ca națiune, ca țară și ca stat.

Nu tirguim cu nimeni independența noastră,
Ea este greu plătită în fiecare zi,
Dar numai sub lumina roș-galbenă-albastră
Noi comunismul nostru pe lume-l vom zidi.

Prieteni buni din lume, gustați un pic de piine,
Gustați un pic de sare și apă de izvor,
Vă invităm la pace și mîine și poimîine,
O pace ce conservă dreptatea tuturor.

Aceasta ne e lupta, aceasta ni-i mîndria
Să fie fiii noștri în toate fericirii.
Trăiască libertatea, trăiască România
Și dumneavoastră oameni în pace să trăiți !

Delimitări

Moștenirea
literară

Niciodată, ca în zilele noastre, următorul politic cultural de moștenire literară, inițiată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu a fost atât de mult și de des publicată în mari tiraje clasicii noștri. Edițiilor curente li s-au adăugat cele critice, cu studii introductive, cu note și variante, după vechile publicații ale autorilor sau, în cazul existenței, și după manuscrise. Astfel, este în lucru, cu tendința terminării, până la data centenarului morții, 1989, **Opera** completă a lui Eminescu, începută de Perpessicius și continuată de un colectiv al Muzeului Literaturii, în colaborare cu Editura Academiei Republicii Socialiste România. Un mare număr de monografii despre aceeași operă au apărut în ultimii douăzeci de ani. Numai colecția Eminesciana, a Editurii Junimea de la Iași, i-a consacrat un număr de circa 35 de volume, cu tematici diverse, fără a-și fi epuizat planul. La București, Editura Minerva s-a specializat în publicarea clasicii în ediții critice, fără să exercite un monopol: dovadă, Editura Eminescu, profilată pe actualitate, a

deshumat cărți fundamentale, semnate în trecut de N. Iorga, George I. Brătianu, Alice Voinescu și alții. Ediția completă a **Scrierilor** lui Tudor Arghezi, acum sub îngrijirea fiicei marelui poet, a atins și ea 35 de volume, din cele circa 60 proiectate. După epuizarea ediției Sadoveanu, este acum pe șantier o ediție critică a celui mai fecund scriitor român. Opera lui Macedonski s-a bucurat, dacă se poate spune, postum, de o amplă ediție selectivă, în șapte volume, datorită lui Adrian Marino. Prin fervoarea Emiliei Șt. Milicescu, a fost dusă la bun sfârșit editarea lui Delavrancea. Același noroc l-a avut opera lui Liviu Rebreanu, care și-a găsit în Nicolae Gheran editorul critic ideal.

Alături de marii clasici ai secolului trecut și ai veacului nostru, au beneficiat de recitări atente toți bunii noștri scriitori, ba chiar și unii minori, dar reprezentativi pentru vremea lor. Două edituri, la București și la Cluj-Napoca, cu titlurile, respectiv **Resituito** și **Restituiri**, s-au dedicat acestor iztreprinderi. Astfel, a fost publicată o mare parte din poeziile talentatului mezin al lui Caragiale, Luca, decedat în 1921, la vârsta de 28 de ani. S-a rețipărit și scurtul său roman, în colaborare cu Ion Gherea, **Nevinovății viclene**, **Craii de Curtea Veche**, nereeditați în cei șapte ani ce au urmat până la moartea lui Mateiu I. Caragiale, au avut numeroase ediții în anii noștri, cea

din Biblioteca pentru toți (Editura Minerva) din 1965, în cadrul operei complete a autorului, în tirajul de 100 160 exemplare. Mateiu nu și-ar fi visat nicicând o asemenea răspundere.

Alte colecții, unele cu caracter didactic, ca aceea de **Texte comentate**, inițiată de Editura Albatros, publică din operele marilor noștri scriitori din trecut. Aceeași editură, în colecția **Contemporanul nostru**, îi reconșideră, dacă era nevoie, sub unghiul mutabil al gustului literar. Prin colecția **Biblioteca critică** a Editurii Eminescu, se consacră un rind de interpretări critice din trecut și din zilele noastre, asupra operei cite unui autor. Astfel, a apărut recent volumul închinat operei de critic și poet a lui Vladimir Streinu.

Scriitorilor veacurilor XVI-XVIII, precum și celor mai vechi manuscrise românești, unele niciodată editate, le-au închinat editurile Academiei și altele, truda unor specialiști, plini de acțiune. Menționăm și apariția mult așteptatei noi ediții a monumentalei **Istorie a literaturii române de la origini până în prezent** de G. Călinescu. Se poate spune, despre eforturile conjugate ale editurilor din toate marile noastre centre, dictonul latin: *Fervet opus*. În românește: se lucrează cu mare foc în aceste zile în care sărbătorim 40 de ani de la Eliberare.

ȘERBAN CIOULESCU

Aici e țara mea

Eu de-aș fi fost drumetul venit din alte țări
ți-aș fi-ndrăgăit azurul pe creste carpatine,
n-ar mai fi fost în lume, spre alte depărtări,
să plec, ci viața-ntr-oarecă să mi-o trăiește în tine.

Și ar fi fost cavalerul să-ți-l ascult la stini
în munți, pe cind păstorii își priveghează focul,
să-ți laud ciocirlia și doina din bătrâni
și-n hora vieții tale să-mi salt și eu mijlocul

Ți-aș fi băut izvorul cu unde argintii
iar toamna, cind pe ceruri se-aud tipind cocorii,
ți-aș fi sorbit nectarul din struguri aurii
sau purpura din vinul bătrinelor podgorii.

...Ci cu uimire, dacă mă-ntreabă cineva:
pământul României de ce-l iubesc anume?
Eu îi răspund îndată: — Aici e țara mea!
O Mamă și o Țară; altă avem pe lume!

FRANZ JOHANNES BULHARDT

Biblioteca în aer liber

Un semn

Un semn, unul dintre numeroasele semne care au prevestit apropierea zilei de 23 August 1944, a venit dinspre locuitorul unei case de pe ulița Mărtișor. De acolo fuseseră trimise de-a lungul anilor nenumărate mărtisoare femeilor și fetelor din România, mărtisoare zgiriate pe pielea mătăsoasă a hirtiei de un condei cu penița fină strălucind ca diamantul. Iată — în volumul 33 al **Scrierilor** lui Tudor Arghezi — un mărtisor pentru poeta Otilia Cazimir, altul pentru o mare actriță a teatrului românesc interbelic Lenny Caller, al treilea pentru altă strălucită actriță, Marloara Zimnicu; în sfârșit, ultimul — și cel mai tulburător — e trimis unei adolescente firave, fata bunului prieten al lui Arghezi, Vasile Demetrius, scriitoarea numită Lucia Demetrius. Un omagiu, un părintesc sărut și — mai mult decât atât — citeva mărturisiri pe care Arghezi i le face fermecătoarei domnișoare care avea impresia că Arghezi n-o iubește destul: „De ce te-aș fi urit, fată dragă? Vrei să crezi că nu am urit afară de mine pe nimeni niciodată? Și nici pe mine nu mă urăsc, drept vorbind, mi-e de mine numai frică. Zăc în ceturile și în scorburile mele niște străture de care mă tem. Sintem acum confrăți, pot să-ți vorbesc cu asemenea graiuri...” Doar cel ce n-a citit opera lui Arghezi n-a observat că marea poetă era uneori încântat să mai și cocheteze cu cite-o vorbă tinerică, s-o invite la dans și s-o lase apoi istovită de-o parte, cu ochii decolorați de oboseală. Da, Arghezi mai și cocheta, dar rindurile pe care le-am citat numai cochete nu sînt. Arghezi sustine — și e o mărturisire de o maximă gravitate — că e un om care n-a urit niciodată pe nimeni.

Pe nimeni dintre confrăți, adăugăm. Pe nici unul dintre cititorii săi. Dar pe cineva, pe un om anume, Tudor Arghezi l-a urit. A plecat din Mărtișor, pe lângă semnele de dragoste, pe lângă unele mărtisoare cu muchii gingaș-tăioase, și un „mărtisor” otrăvit. Un mărtisor? Nu, un strigăt de furie, o izbitoră de bici în obraz, un blestem. La 30 septembrie 1943 a apărut în ziarul **Informația** zilei pamfletul **Baroane!**

Aveau să mai treacă aproape unsprezece luni până în ziua de 23 August 1944, iar Tudor Arghezi alături manifestelor comuniste și reacțiilor mai invăluite din articolele gazetarii democrați — ale celor puțini care puteau să publice în anii negri — cel mai virulent (și cel mai frumos) pamflet din istoria publicisticii și a literaturii românești. Adresându-i-se lui Manfred von Killinger, ambasadorul Germaniei hitleriste la București și numărându-l „baroane!” pe tonul cu care i-ar fi spus „bă!”, Arghezi își risca viața pentru a-i spune de la obraz tot ce avea de spus. Tot ce nu mai răbda să țină în ascunzișurile cugetului. Afirma că cineva cu un cuvânt care nu te costă viața nu merită să fie scris. Era o metaforă, un fel de a spune... În cazul lui Arghezi, riscul nu mai ținea însă de domeniul metaforei... Iar dacă a scăpat cu viață — închis în lagărul de deținuți politici de la Tg. Jiu — faptul se datorează unor împrejurări complexe pe care un reporter înzestrat ar merita să le cerceteze în amănunt (azi, cind mulți dintre matori mai sînt în viață) și să scrie despre ele o carte.

Să citez zece sau douăzeci dintre cele aproximativ cinci sute de cuvinte? Nu. Pamfletul — una dintre capodoperele literaturii antifasciste europene — trebuie citit în întregime.

FLORIN MUGUR

ION BRAD

(Urmare din pag. 13)

am putut vedea îndeaproape fenomenul teatral românesc, l-am putut compara, la fața locului, cu cel din multe alte țări ale lumii. Da, putem fi mindri, putem munci liniștiți (și neliniștiți, în sens creator), mai departe!

— **Intr-adevăr, din opiniile cronicarilor noștri, din opiniile cronicarilor străini din țările pe unde au poposit colectivele teatrelor românești de-a lungul acestor patru decenii, se conturează o imagine favorabilă în legătură cu arta omului de teatru român. Care credeți că este explicația interesului suscitată de spectacolele noastre peste hotare?**

— În primul rind, ideile și calitatea lor artistică. Nimic banal, improvizat, fără concepție. Deci, o gândire filozofică și artistică nouă, originală, impregnată de spiritualitatea noastră națională, dar și de o viziune deschisă, universală, revoluționară în profunzime, nu doar declarativă, epidemica. O confruntare creatoare cu tradiția, văzută dinspre noi spre culturile altor popoare și de la înălțimea acestora spre înălțimea noastră. O elaborare critică a programelor teatrale, deci o cerere severă a valorilor perene ale dramaturgiei românești și străine cărora li s-au adăugat neconștient lucrări noi, servite adeseori de montări și distribuții remarcabile.

— **Lucrurile merg chiar atât de bine?**

— Desigur, traducerea și prezentarea pieselor românești în străinătate rămâne încă deficitară. Mulți dintre marii noștri regizori sînt încă datori marilor dramaturgi români, în frunte cu Caragiale, geniu precursor al multor formule de teatru devenite azi celebre în lume. Participarea trupelor noastre de teatru la festivalurile și confruntările artistice internaționale au fost și rîmîn, de asemenea, nu numai un teren de afirmare a personalității artiștilor și școlii noastre de teatru, dar și o excelentă formulă de a învăța prin comparație, prin depășirea oricăror complexe și emoții (firești în toate artele). Dacă am avea timp și spațiu, am putea apela la nenumărate exemple, la textele și aprecierile criticilor de teatru români și străini, ale unor dramaturgi, regizori, actori și scenografi care nu scriu din complezență, din simplă amiciție. A trecut de mult vremea protocolului în acest domeniu străvechi și pururi nou al artei...

— **Mai există și un alt motiv al succeselor teatrului românesc?**

— Da, n-aș vrea să uit că, pe lângă toate aceste considerente ce pot explica afirmarea și prestigiul teatrului nostru în lume, mai există unul, fundamental, de care nu beneficiază decît puține teatre occidentale: existența trupelor permanente de actori și regizori, a trupelor de repertoriu care le dau posibilitatea de-a se sudă în echipe omogene, ca niște orchestre bine puse la punct, ce pot executa partiturile cele mai pretențioase. Fără acest spirit de echipă, nici actorii,

nici regizorii cei mai înzestrați n-ar avea cum să strălucească. Este și acesta un ciștig extraordinar al culturii și societății noastre socialiste, un vis al multor artiști în țările în care arta și educația, prin mijlocirea teatrului, sînt lăsate la voia întâmplării...

— **Mi-aș permite totuși să observ că arta noastră teatrală n-a apărut în 1944 sau în anii de după 1944. Ea a cunoscut, e drept, o înflorire fără precedent după acest an, dar această înflorire a avut o temelie ce nu poate fi ignorată.**

— Adevărat. Inșuși faptul că nu a fost ignorată această multiseclară tradiție (mă gîndesc și la formele străvechi ale teatrului nostru popular) explică succesele neîntrerupte ale teatrului românesc. Unii dintre marii slujitori ai Thaliei și-au continuat activitatea, ca o punte între două veacuri, în anii imediați actualului istoric din august 1944, alții continuînd până în zilele noastre. Deci, și la propriu și la figurat, tradiția aceasta a rămas vie, temeinică, generatoare de progres. Multe din căutările creatoare ale animatorilor de teatru dintre cele două războaie mondiale au putut fi realizate doar în anii socialismului. Multe dintre piesele jucate puțin sau chiar ne jucate înainte de război au cunoscut înfățișarea lor scenică firească doar în ultimii douăzeci de ani, făcînd succese publice răsunătoare. Este cazul, de exemplu, al unor piese de Camil Petrescu și Lucian Blaga. Iar adevărata deschidere sistematică spre repertoriul universal major, adică de cultură, nu de simplu „consum” am făcut-o tot noi, în acești ani. Atenția pentru clasicii români și străini a devenit în această perioadă, un adevărat cult, un teren al celor mai interesante căutări și expresii scenice. Nivelul de cultură al spectatorilor și-a spus cuvîntul și la acest capitol. Astfel, oamenii de teatru ar fi vorbit în gol. „Mirabila sămîntă” a gândirii artistice a înaintașilor a izbucnit, iată, în spice pline. Putem pregăti cu temeinicie și recoltele viitorului.

— **Ați cunoscut, așa cum ați declarat mai înainte, mișcarea teatrală și din alte țări. Prin ce s-ar diferenția fenomenul teatral de la noi de cel străin?**

— În țări cu vechi tradiții de teatru, cu o mare dragoste și pasiune pentru acest gen de artă, lipsește, adeseori, o politică teatrală coerentă, bine structurată. Cele mai multe instituții teatrale sînt lăsate în voia soartei, la cheremul inițiativei și improvizatiei particulare, a bunăvoinței unor mecenafii, cedînd astfel teren superficialității, lipsei de artă majoră, „bulevardului” și, în mod fatal, gustului indoielnic sau chiar prostului-gust. Teatrul românesc, luat sub ocrotirea statului, a dovedit din plin că arta scenică este unul din factorii permanenți ai educației, ai progresului gândirii umane, ai îmbogățirii spiritualității unui popor liber și demn cum este poporul nostru. Afirmările acestea nu sînt un act de propagandă, de aceea n-aș vrea să trec la o critică mai largă, mai amănunțită a unor stări de lucruri din teatrul țării cu tradiție în acest domeniu, fiindcă și acolo trebuie văzut ce este esențial: ambiția și aspirația permanentă a marilor artiști și animatori de teatru de a sluji prin arta lor superioară idealurile omului, cultura țării respective și a umanității întregi. Iar unele rezultate, în acest sens, sînt admirabile. Ele vin însă, întotdeauna, din zonele în care teatrul se bucură de sprijinul public al statului sau al fundațiilor culturale, fiind inclus, cu toate cheltuielile necesare acestui mare efort colectiv, în sfera creației valorilor naționale. Eminenții filozofi și om de literă Constantin Tsatsos, fostul președinte al Republicii Elene, mi-a împărtășit adeseori admirația sa pentru grija purtată de sistemul nostru socialist teatrului, literaturii, tuturor artelor, ceea ce explică și izbinzile superioare în toate aceste sfere de gîndire și creație. Nici conservatoarele străine n-au structura și seriozitatea conservatoarelor noastre. Nici regizorii, nici artiștii nu pot repeta cu lunile și cu anii un

spectacol pentru a-i da întreaga strălucire și semnificație. Totul se desfășoară mai rapid, fiindcă timpul costă bani. Iar banii îi au milionarii, nu artiștii.

— **Este destul de deschis teatrul românesc experiențelor novatoare? Sau se manifestă o oarecare timorare în acest sens?**

— Cred că nu se manifestă nici o timorare. Cred că sintem la zi, din punct de vedere artistic, cu experimentele novatoare adevărate. Uneori chiar și cu imitațiile și surrogatele. În schimb, din păcate, nu sînt străinii todeauna la curent cu experiențele noastre atât de originale și valoroase. Ceea ce se întîmplă mai puțin în muzică, dat fiind limbajul ei universal.

— **Haideți acum să ne împărtășii din experiența dumneavoastră de proaspăt director. Care sînt problemele cu care vă confrunțați?**

— **Experiența mea în acest sens este prea recentă și prea restrînsă ca să pot vorbi, deocamdată, de problemele cu care ar urma să mă confrunt, probabil mai tîrziu.**

— **Totuși...**

— Prima mea grijă a fost aceea de-a vedea toate spectacolele de pe afiș, pentru a putea sprijini continuitatea unui program slujit cu atita talent și credință, timp de aproape douăzeci de ani de predecesorul meu, regretatul mare dramaturg și prieten Horia Lovinescu. Am constat cu bucurie că majoritatea acestor spectacole, chiar dacă unele tîn afișul de șapte ani, n-au nimic prăfuit și obosit în ele și aceasta datorită, în primul rînd, pasiunii și dăruirii cu care joacă excelenții actori ai acestui teatru născut acum aproape 40 de ani. Cînd ai într-o trupă asemenea actori este firesc să te gîndești la un repertoriu care să le dea de lucru tuturor, structurat însă pe citeva idei și orientări artistice bine articulate, mărturisind un crez și o aspirație filozofică și politică explicită, nedisimulată. De aceea m-am străduit, împreună cu colectivul de conducere într-o consultare directă cu actorii și regizorii (avem un singur regizor, pe Dan Micu, dar mai mulți colaboratori din toate generațiile!) să alegem texte semnificative, generoase, în stare să alcătuiască repertoriul unei stagiuni atît de pretențioase cum este cea în care am și intrat, marcată de evenimente istorice memorabile, în primul rînd de Congresul al XIII-lea al partidului.

— **Aveți în vedere și alte modalități de întîlnire cu publicul?**

— Ne-am decis să organizăm, împreună cu Uniunea Scriitorilor, o stagiune permanentă cu spectacole de poezie, în care nu vor prima regia, decorul și recuzita, ci textele și actorii. Aceste spectacole vor începe cu Nichita Stănescu, (septembrie), Vasile Voiculescu (octombrie, centenarul nașterii) și patru poeți esențiali afirmați plenar mai ales după Congresul al IX-lea al partidului: Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu. „Eroii” celorlalte spectacole nu-i pot încă dezvălui. De asemenea, începînd cu luna octombrie, vom prezenta zilnic, la ambele săli, „spectacolele de la ora 5”, sub formula unor recitaluri de actori, pe textele, de preferință, ale scriitorilor contemporani. Și acest program se află în plin șantier.

— **Iată deci, citeva din primele mele preocupări și griji, care-mi fac însă plăcere...**

— **Să nu credeți, că scăpați așa ușor. M-ar interesa să aflu ce proiecte mai are și scriitorul Ion Brad?**

— Scriu, din cînd în cînd, poezie. Am terminat versiunea scenică a piesei **Arheologia dragostei**, inclusă în repertoriul stagiunii 1984/1985 a Teatrului Național din București. De asemenea, am început a treia transcriere a romanului **Întîlnire periculoasă**, inspirat din viața unui diplomat român în străinătate. E mult? E puțin? Dintre atitea lecturi, discuții și preocupări, nici nu-mi mai dau seama...

Egalitate deplină pentru toți fiii țării

Insemnări de scriitor

Florile roșii ale amintirii și recunoștinței

În cursul acestei veri, din inițiativa Uniunii Scriitorilor și a Consiliului Superior al Armatei, ca membru al unui numeros grup de scriitori și reprezentanți ai Editurii Militare și ai Centrului de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, mi s-a oferit prilejul de a lua parte la o amplă călătorie de documentare pe locurile unde, cu patru decenii în urmă, Armata Română s-a acoperit de glorie în luptele împotriva trupelor fasciste. Această călătorie de documentare — în cursul căreia am ascultat o serie de interesante prelegeri despre traseul luptelor de eliberare, susținute de specialiști militari și istorici, oferindu-mi-se și prilejul de a ne întâlni, în mai multe orașe, cu mai bine de 300 de veterani de război, care acum patruzeci de ani au luptat, la chemarea partidului, în primele rânduri — a fost și pentru mine, ca scriitor și redactor maghiar din România, deosebit de instructivă, reprezentând o vie lecție de istorie, de acum pentru todeauna imprimată în cele mai adânci cute ale sufletului meu.

București, Ploiești, Păulești, Valea Prahovei, Brașov, Prejmer, Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, Oarba de Mureș, Turda, Cluj-Napoca, Apahida, Moisei, Baia Mare, Satu Mare, Carei, Oradea, Salonta, Arad, Păuliș, Drobeta-Turnu Severin — acestea au fost escalele de-a lungul cărora am urmat pas cu pas drumul de glorie de acum 40 de ani al armatei române. Uimit, nemiscați, stăteam împreună cu colegii mei, scriitorii români, pe insinguratele cimpuri de bălăie de odinioară, și ascultând convingătoare pledoarii ale specialiștilor care ne însoțeau, reinviat în imaginație detașamente patriotice și legendarele fapte de arme ale sutelor de mii de ostași români care au luptat pentru libertate cot la cot cu victorioasele armate sovietice în ofensivă și cu celelalte forțe ale coaliției antihitleriste. Uimit, cu o sinceră admirație, stăteam și ascultam relațiile despre penumbratele fapte de arme, elocvente prin însăși existența lor, care simbolizează imensul sacrificiu de sine și marile victorii — demne de a fi immortalizate în poeme de luptă — prin care armata română și-a înscris pentru todeauna numele în glorioasa carte istorică a luptelor purtate pentru libertate și înfrângerea definitivă a fascismului.

Uimit, aducându-mi prinosul admirației, îmi plimbam privirile de-a lungul locurilor de bălăie de acum 40 de ani, ascultând relatările fascinantele mărturii ale patriotismului și sacrificiului de sine. Și nu de puține ori inima mi-era copleșită în fața monumentelor ridicare pe locul vechilor înclăstări, pentru a celebra glorioasele fapte de arme și pentru a sta — fie în Capitală, fie în Sf. Gheorghe sau Carei, sau în atâtea alte localități ale patriei noastre — drept un etern memento: să nu-i uităm nici o clipă pe aceia care acum 40 de ani și-au jertfit, sub stindardul roșu al partidului, singele pentru libertatea noastră, să nu uităm nici o clipă zecile de mii de ostași români care au stropit cu singele lor glia străbună, luptând pentru patrie, libertate, pentru alungarea definitivă din țară a armatelor hitleriste și horthyste, pentru dreptul la libertate al unor popoare și națiuni frățesti, pentru pacea întregii Europe.

În cursul călătoriei noastre de documentare am făcut o escală și în orașul care m-a crescut și îmi este atât de drag, în Tg. Mureș, unde, în Piața Trandafirilor, înălțându-se parcă deasupra caseilor, monumentul soldatului român reamintește trecătorilor că și pe aceste superbe meleaguri mureșene — unde azi oamenii muncii români și maghiari construiesc împreună, sub semnul încrederii și al iubirii, într-o deplină unitate și frăție, un prezent fericit și un viitor comunist — mil și mil de soldați români și-au dat singele în luptele de eliberare purtate împotriva armatelor horthyste și hitleriste. Simteam o stringere de inimă când m-am oprit împreună cu colegii mei, scriitorii români, în fața acestui monument, pentru că aveam proaspătă în amintire imaginea dramaticelor lupte de acum 40 de ani, de la un sfârșit de septembrie, a cumplitelor canoade a tunurilor și a groaznicei ploii de gloante care s-a abătut asupra orașului nostru și asupra meleagurilor Ludușului și ale Iernutului, evenimentele pe care, copil fiind, le-am trăit din plin. În aceste regiuni armata română a participat la una din cele mai singeroase etape ale traseului ei de luptă. Cumplita înclăstare din 19—28 septembrie 1944 de lângă Iernut, luptele purtate pentru cucerirea cotelor 495, 463, 409 și 534, imensul sacrificiu de sine de la Oarba de Mureș, materializat în moartea eroică a 11 000 de ostași români și în sacrificiul la fel de pilduitor al localnicilor, români și maghiari, care au contribuit uneori chiar cu prețul propriei lor vieți la lupta eroică a infante-

riștilor, cavaleriștilor, vânătorilor de munte, artileristilor, transmisionistilor și genștilor români — iată cum poate fi caracterizată pe scurt uluitoarea, inimitabila bălăie de la Oarba de Mureș, în fața căreia prinosul de cuvinte și de venerație se dovedește a fi citeodată insuficient. Faptele de arme ale armatei române, tot ceea ce ea a înfăptuit acum 40 de ani în lupta de eliberare a pământului patriei noastre ne obligă pe noi, scriitorii, fără deosebire de naționalitate, la mult mai mult decât am făcut până în prezent.

Libertatea noastră s-a născut cu prețul unui sacrificiu de sine de neimaginat.

De neimaginat au fost și sacrificiul eroic și legendarele fapte de arme de pe urma cărora s-a născut libertatea în și prin intermediul căreia s-a zămislit unica noastră patrie comună, România socialistă, care de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, de când tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și a țării, cunoaște o dezvoltare și înflorire fără precedent.

E patria egalității în drepturi și a frăției care reprezintă și pentru noi, maghiarii din România, unica alternativă de a fi în lume.

Nenumărate sint obligațiile și fără de

număr sint și sarcinile care ne revin nouă, scriitorilor, în domeniul preamării în opere de durată a acestor pilduitoare fapte de arme, a imensului sacrificiu de sine care ne-au pregătit libertatea de azi. O serie de mari și valoroase opere literare s-au și născut deja în acest spirit. Dar datoria noastră, a scriitorilor și artiștilor este încă considerabilă în această direcție, pentru că noi, scriitorii patriei noastre, români, maghiari, germani și de altă naționalitate, am fi putut face și putem pe viitor face mai mult pentru a spori numărul acelor opere de seamă, demne de marele eveniment istoric al acestui August făuritor de destine. Pentru a se putea naste acele opere și acei scriitori care să perpetueze — în inima oamenilor muncii și în primul rând a tinerilor — în așa fel amintirea glorioaselor lupte de demult, încât florile roșii ale amintirii și recunoștinței să nu se ofilească niciodată la baza monumentelor care glorifică faptele de arme ale soldatului român.

Dorind înflorirea patriei noastre, de patruzeci de ani liberă — ea însăși o grădină cu flori —, să nu ne limităm la a o face numai cu ocazii festive. Scriitorii, artiștii, să nu așteptăm zilele de sărbătoare pentru a slăvi amintirea eroilor căzuți pentru libertatea noastră. Dar să facem totul ca sub impulsul creațiilor noastre literare, artistice și muzicale, a poeziilor, operelor dramatice, romanelor și filmelor pe care le producem, milioane și milioane de oameni să-si poarte pașii într-un pelerinaj continuu spre acele locuri de bălăie unde, acum 40 de ani, singele acoperea cu adevărat fiecare centimetru.

HAJDU GYÖZÖ ■

În anii 1981—1983, 225 556 de oameni ai muncii au activat în 11 536 de formații artistice care au susținut spectacole în limbile naționalităților conlocuitoare. Din producția editorială, 418 titluri de carte apărute în limbile naționalităților conlocuitoare au fost tipărite într-un tiraj total de 3 778 000 exemplare. 11 publicații cotidiene și trei săptămânale apar în limbile naționalităților conlocuitoare. Din cele 45 de teatre dramatice existente în țară, 9 au prezentat spectacole în limbile naționalităților conlocuitoare (6 în limba maghiară, 2 în limba germană și 1 idis). Din 5 teatre de operă, unul își desfășoară activitatea în limba maghiară. Din 24 de teatre de păpuși, 4 prezintă spectacole în limbile naționalităților conlocuitoare.

Din 369 deputați în M.A.N., 37 sint din rindul naționalităților conlocuitoare. Din cei 62 170 de deputați aleși la 21 noiembrie 1982, 4 642 sint de naționalitate maghiară, 868 de naționalitate germană și 586 de alte naționalități. Din 29 207 unități școlare, 3 206 funcționează în limbile naționalităților conlocuitoare. Din totalul de 159 234 studenți, 11 568 provin din rindul naționalităților conlocuitoare.

Un mare adevăr

Sărbătorim în aceste zile cei 40 de ani ai libertății noastre: a patriei, a României socialiste, a fiilor și fiicelor ei, a tuturor celor care ne-am născut și trăim pe acest pământ. A tuturor, fără deosebire de naționalitate. Este îndreptățită mindria, lipsită de lăudăroșenie, cu care afirmăm adevărul acestei libertăți plătite scump, cu prețul experienței istorice.

A fost greu drumul libertății, căci este chiar drumul în istorie al poporului român, un drum milenar presărat cu atâtea jertfe în lupta împotriva exploatării, asupririi, pentru progres. Este acest drum o adevărată epopee, pe parcursul căreia lupta pe care a desfășurat-o cu atâtea sacrificii, înfrângând atâtea greutăți, a dus în cele din urmă, în condițiile politicii de dominație a imperiilor otoman, austro-ungar și tarist, în vecinătatea cărora se afla, la constituirea poporului român ca națiune independentă, la înființarea statului național unitar, la împlinirea unor idealuri dintotdeauna.

Istoria a făcut ca în decursul secolelor, pe teritoriul țării să se așeze și să trăiască alături de poporul român diferite naționalități: maghiari, germani, sirbi, evrei, ucrainenii și alte naționalități. Faptul istoric al existenței naționalităților conlocuitoare a determinat apariția problemei naționale. Secolele de conviețuire au dus la cunoaștere și înțelegere reciprocă, la unirea — dincolo de originea națională — a celor obidiți în lupta pentru libertăți și progres social, în pofida încercărilor claselor dominante de a-i învrăjbi. Burghezia și mosierimea, promovându-și interesele de clasă fără deosebire de naționalitate, a generat diferite forme de inegalitate, discriminare și asuprire — inclusiv națională — care a înăspriț situația celor mulți.

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de acum 40 de ani, o dată cu lichidarea claselor exploatare și construirea societății socialiste, a făcut posibilă rezolvarea problemei naționale prin înălțurarea oricăror forme de inegalitate, discriminare și asuprire, prin asigurarea egalității în drepturi și îndatoriri a tuturor cetățenilor țării și, pe această bază,

făurirea unității și frăției tuturor celor ce muncesc.

Este un merit incontestabil al Partidului Comunist Român că de la înființarea sa a militat întotdeauna, încă din condițiile ilegalității, pentru promovarea egalității depline în drepturi a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, chemându-i la luptă împotriva exploatării, a inegalităților sociale și naționale, mobilizându-i la apărarea independentei și integrității teritoriale a patriei, pentru a bara calea fascismului, și apoi pentru doborîrea dictaturii militare fasciste, pentru eliberarea țării de sub dominația hileristă. Dar este un merit istoric la fel de netăgăduit, că partidul, devenind partid de guvernămînt în condițiile de după victoria revoluției, a știut să înfăptuiască, o dată cu grandioasa operă de edificare socialistă, politica sa de rezolvare a problemei naționale, în funcție de particularitățile și realitățile istorice concrete din țara noastră. În România socialistă, stat național unitar, împreună cu poporul român trăim în strînsă unitate și frăție, în deplină egalitate, bucurîndu-ne de aceleași drepturi și libertăți, avînd aceleași îndatoriri, maghiari, germani, sirbi și alte naționalități. La temelie unității și frăției noastre se află marile cuceriri socialiste, lichidarea exploatării sociale și naționale, făurirea democrației muncitorești revoluționare, garantarea prin constituție și prin celelalte legi a drepturilor și libertăților democratice pentru toți cetățenii, asigurarea condițiilor materiale economice, sociale și culturale pentru exercitarea în fapt a acestor drepturi, combaterea și sancționarea oricăror forme de naționalism și soviniism, formarea tuturor cetățenilor de la cea mai fragedă vîrstă în spiritul ideologiei revoluționare a partidului, al tradițiilor de muncă și luptă comună pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, a comunismului.

Toate acestea au un suport trairic înainte de toate în politica de dezvoltare echilibrată, armonioasă a economiei naționale, a tuturor zonelor țării, de lichidare a rămînelor în urmă a anumitor județe, inclusiv a unora în care trăiesc și naționalități conlocuitoare. Înfiptuirea consecventă a acestei politici de dezvoltare rațională a tuturor județelor, de amplasare a industriei și a tuturor sectoarelor de

activitate pe întreg teritoriul țării, îndeosebi în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, a determinat creșterea puternică a potentialului economic al fiecărui județ, creînd prin aceasta condiții tot mai bune de muncă, de viață, realizînd în practică adevărata egalitate în drepturi pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate. În aceasta constă pină la urmă, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, adevărata egalitate în drepturi — de a avea condiții egale de muncă, de viață, de a participa, în egală măsură și cu drepturi depline, la conducerea societății, la făurirea viitorului liber, consistent, al poporului nostru.

Acesta este un mare adevăr al libertății noastre, a noastră a tuturor, fără deosebire de naționalitate, trairic, indestructibil legat de comunitatea patriei, de comunitatea limbii unice a muncii creatoare, pe care o vorbim cu toții în limba noastră maternă, în comunitatea țelului suprem de a servi patria, poporul, partidul, cauza socialismului și comunismului pe pământul României.

EUGEN HADAI ■

Încredere și devotament

Ceea ce definește cel mai bine sentimentul istoriei la președintele Nicolae Ceaușescu este, cred, deopotrivă deschiderea sa spre tradiție ca și spre progres, precum și totalul său angajament moral și politic revoluționar pentru viitorul întregii umanități. Mărturie stă faptul că lucrările președintelui României sint traduse în numeroase țări cu orinduri sociale diferite, sint cercetate de oameni politici, de cercetătorii largi ale specialiștilor și cercetătorilor în domeniul științelor sociale și politice.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a arătat și demonstrat că avem tradiții valoroase și trairice identificîndu-se cu valorile morale fundamentale ale conviețuirii umane: libertatea, dreptatea, integritatea și spiritul de solidaritate, de respect față de demnitatea umană. Toate aceste carate ale spiritului uman sint înmănușate, în chip fericit, și în felul de a fi al președintelui Nicolae Ceaușescu. Și cred că tocmai din aceste valori fundamentale și-a tras seva, forța purificatoare a concepției sale despre lume și viață, sentimentul său de încredere și devotament față de patria noastră socialistă.

În același timp, secretarul general al partidului ne-a făcut să înțelegem că trebuie să avem criterii judicioase atît pentru ceea ce vrem să păstrăm, cît și pentru ceea ce vrem să înnoim din bogăția noastră moștenire spirituală. Un bun cîștigat pentru noi toți este faptul că ne-a demonstrat, și astfel am învățat și noi, cum trebuie să cugetăm în lumina concepției noastre filosofice și să vedem dacă valorile tradiționale mai sint într-un tot valabile, mai reprezintă o bază trairică pe care să reclădim viitorul. Astfel am învățat să nu preluăm nediferențiat modele ale trecutului, să nu evităm problemele și dificultățile prezentului și să nu căutăm refugiu într-o lume a pseudovalorilor.

Învățîndu-ne să analizăm și să interpretăm corect procesele și mutațiile istorice ale timpului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a ajutat să înțelegem că în modelele trecutului și în viziunile viitorului — ca izvoare ale bogăției spirituale și ca fundamente ale siguranței noastre umane și sociale —, se află pentru noi toți marea provocare a viitorului și a istoriei. Acceptînd cu peste 55 ani în urmă această provocare a istoriei, președintele României a devenit el însuși făuritor de istorie, pentru că în fața ei a preluat în spiritul valorilor tradiționale, dar îndeosebi al celor noi, revoluționare, răspunderea pentru destinele patriei și ale neamului românesc.

În spiritul acestui istorism îl asigurăm pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că Institutul de învățămînt superior sibian — care reflectă în modul cel mai autentic în practica politică a partidului teoria sa politică revoluționară cu privire la problema națională — poartă cu devotament făclia științei românești aici, în sudul Transilvaniei, unde istoria locurilor și a timpurilor s-a dăltuit de secole nu de naționalități, ci de un unic neam românesc.

Îl asigurăm, de asemenea, că noi, istoricii și filologii, inginerii și juristii sibieni vom innobila și filigrana în continuare, prin grija președintelui republicii, pentru progresul și prestigiul științei românești, în spiritul exigențelor comuniste, setea de cultură și de cunoaștere a unei populații care poartă spre perenitate gîndul nobil revoluționar conform căruia știința noastră românească înseamnă: patrie, partid, progres!

Lect. univ. KONNERTH GERHART ■
decanul Facultății de
filologie și istorie Sibiu

Marile împliniri ale libertății, ale epocii Ceaușescu Promovarea neabătută a noului, a gândirii originale, cutezătoare

Știința ca mijloc de producție

Toate marile realizări consemnate în cei 40 de ani ai libertății noastre n-ar fi fost posibile dacă politica economică a Partidului Comunist Român n-ar fi acordat științei, ca forță importantă de producție, o atenție cu totul deosebită, dezvoltând necontenit baza ei materială și umană. Pentru întâia dată în istoria patriei, în anii socialismului, în mod deosebit după cel de-al IX-lea Congres al partidului, activității științifice i-a fost conferit statutul ferm și responsabil al unei întreprinderi naționale de mare însemnătate, asigurându-i-se totodată cadrul necesar unei cit mai fertile afirmări și stabilindu-i-se obiective dintre cele mai cutezătoare.

În concepția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mersul înainte al societății, făurirea socialismului și comunismului, nu pot fi realizate în afara celor mai noi izbni ale științei și tehnicii: „A subaprecia, în aceste condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpânirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu progresele științei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bună-știință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pe o lungă perioadă de timp. Aceasta aduce daune intereselor poporului, dezvoltării națiunii, asigurării independenței și suveranității naționale, înfloririi patriei”. Avind drept punct de plecare o gândire profund originală, îndrăzneată, opusă oricărei dogme, precum și o concepție revoluționară, dinamică, cu bătaie lungă, ținând cont de necesitatea, științific și logic argumentată, a modernizării tuturor structurilor economice, a dezvoltării țării într-un ritm rapid, cu începerea de la Congresul al IX-lea al P.C.R., conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu au elaborat, inițiat și urmărit în practică o serie de programe menite să ducă la sporirea aportului științei și tehnicii la dezvoltarea forțelor de producție și, implicit, la creșterea avuției naționale, a venitului național, la ridicarea neîncetată, în plan material și spiritual, a nivelului de trai.

Un prim pas, decisiv, pe acest drum a fost făcut prin crearea, în 1965, a Consiliului Național al Cercetării Științifice, ulterior Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, organism de partid și de stat însărcinat cu coordonarea activității științifice în lumina concepției secretarului general al partidului. Aflat, din iunie 1979, sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om de știință, savant de reputație mondială, a cărei capacitate organizatorică și înaltă competență și-au pus amprenta pe destinele cercetării științifice românești în moduri cel mai fericit, C.N.S.T. s-a plasat, mereu disponibil față de nou, în fruntea unei bălăii aprige declanșată împotriva stagnării în gândire și a comodității. Desemnarea tovarășei Elena Ceaușescu în fruntea C.N.S.T. a constituit un puternic impuls dat propășirii științei, iar rezultatele, asigurate prin rivna creatoare și înflăcărea lucrătorilor din acest domeniu, mai uniti ca oricând în jurul partidului, n-au întârziat să apară. S-au înregistrat, prin punerea în aplicare a unui mare număr de programe de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, succese de anvergură, altădată de neînchipuit. Conceptul de revoluție tehnico-științifică, rod al gândirii adinci, clarvăzătoare a celui mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a descătușat toate energiile, creind o emulație deosebită în rindul oamenilor de știință, al cercetătorilor. Linile strategice stabilite de Programul partidului au așezat știința și tehnologia pe un loc prioritar și, drept urmare, în temelii unor acumulări cantitative (numărul cadrelor din cercetare a crescut, față de 1965, de aproape 6 ori), dar mai ales calitative, cercetarea românească a devenit unul din pilonii de bază ai dezvoltării țării și, totodată, un factor important de afirmare tot mai recunoscută, mai prețuită, a României socialiste în lume, contribuția ei la zestrea de valori materiale și spirituale a contemporaneității sporind necontenit.

O permanență a demersului novator, original, al tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit-o abordarea dintr-un unghi nou a problemelor integrării cercetării cu învățămîntul și producția. În afara unei asemenea interdependențe, a arătat secretarul general al partidului, o economie puternică, unitară, este de neimaginat. Drept urmare, învățămîntul și cercetarea au fost strins legate de producție, ele venind în întâmpinarea nevoilor economiei naționale și putînd, totodată, să formeze un detașament omogen de specialiști cu o deosebită pregătire profesională și cu o înaltă conștiință civică. Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu presupune o cercetare activă, interdisciplinară, în măsură să deschidă drumuri noi, neabătute, dar și să adopte, rapid, din mers, printr-o asimilare adecvată la condițiile noastre, soluții propuse de alții, folosindu-le spre binele societății românești. Ea refuză șablonul, rutina, prevăzînd o îmbogățire a cunoștințelor tinerei generații într-un sens care implică racordarea lor la spiritul tehnologiilor și industriilor moderne.

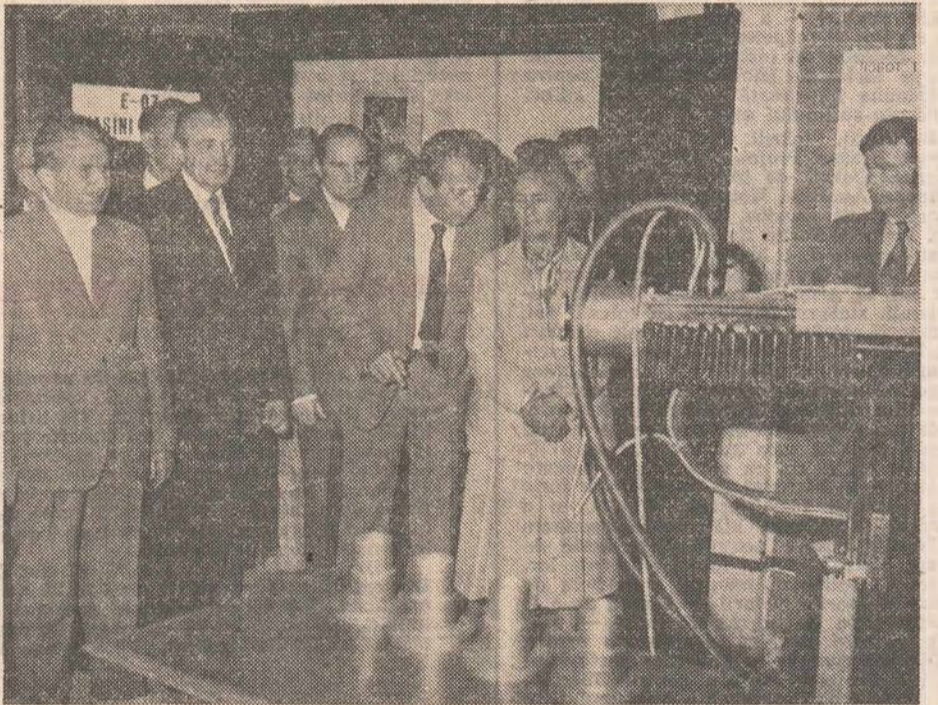
Activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică cuprinde mai multe orientări de bază, corespunzînd noii etape de dezvoltare economico-socială a țării. O poziție prioritară, pe drumul realizării unei noi calități a muncii și a vieții, ocupă programul de largire a bazei proprii de materii prime și de sporire a gradului de asigurare, din resurse proprii, a necesităților economiei naționale, precum și, cu legătură directă, atingerea unui obiectiv strategic de mare importanță pe care și l-a propus România socialistă, realizarea independenței energetice în următorii ani. Încă în 1965 probînd o intuiție excepțională, secretarul general al partidului a atras atenția că, nu peste mult timp, omnirea se va confrunta cu dificultățile unei crize energetice cu consecințe grave. La numai 2 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., din indicația expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a luat ființă cel dintîi institut de cercetări de tip departamental cu profil energetic. Dacă îl revine Congresului al IX-lea al partidului meritul istoric de a fi definitiv și aprobat, la îndemnul și sub îndrumarea directă a secretarului general, un plan concret de dezvoltare a bazei energetice a țării, se cuvine să subliniem că toate celelalte congrese și conferințe naționale ale partidului au reafirmat și îmbogățit strategia stabilită în 1965, aceasta căpătînd un sens clar, complet, în cadrul „Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981-1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000”, adoptat de Congresul al XII-lea. În ultimii 20 de ani, a prins contur, ca o realizare măreață, sistemul energetic național. Peste 70 de hidrocentrale noi, mai mari sau mai mici, între care 17 pe Argeș, 14 pe Bistrița, 13 pe Olt etc., au ridicat puternic instalată la aproape 4 mii de megawați, plasînd România, la un ceas la care operația continuă, între țările cu un potențial redutabil. S-a dezvoltat termoficarea. Energiile așa-zis neconvenționale, eoliană, biogaz, energia valurilor, au fost aduse în centrul atenției.

Datorită contribuției esențiale, determinante a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la rolul științei în viața societății, România beneficiază, pentru prima dată în istoria ei, de o politică de stat programatică în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic, de o concepție larg și temeinic fundamentată care acordă științei, ca importantă forță de producție, un rol de seamă în edificarea noii societăți. Este o concepție profund revoluționară și, totodată, suflă, cu acoperire în prezent și, în egală măsură, în viitor, programele amintite avînd bătaie lungă, pînă în anul 2000. Dovedind, ca în atîtea alte rînduri, un simț al anticipației deosebit, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma, la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Democrat și Unității Socialiste, că „trebuie să avem cu toții în vedere că, în următorii ani — în acest deceniu și în ultimul deceniu al acestui secol și al acestui mileniu — știința și tehnica vor produce schimbări fundamentale în structura producției, în viața oamenilor”.

Nu începe nici o îndoială că rolul științei și al tehnologiei va crește considerabil, întreaga economie națională urmînd să se dezvolte, în ritm și mai rapid, ca urmare a soluțiilor oferite din acest sector de activitate. Odată cu sporirea producției de cărbune, petrol, gaze, în paralel cu valorificarea întregului potențial hidroenergetic, se preconizează intensificarea cercetării noilor surse de energie și elaborarea de tehnologii noi, moderne, care să conducă la reducerea consumului de combustibil și energie. Refolosirea surselor secundare va ocupa, și ea, un loc de frunte. Procesul de modernizare a producției agricole, de mecanizare și chimizare, de extindere a programului de irigații și desecări, de ameliorare a solului, în vederea ridicării substanțiale a productivității acestei ramuri de bază a economiei naționale, va continua. E lesne de dedus că oamenilor de știință, cercetătorilor, le va reveni un cuvînt tot mai greu de spus, datoria lor fiind atît să găsească rezolvări noi, cutezătoare, introducînd calculatoarele și microprocesoarele pe mașini, dezvoltînd microbiologia, ingineria genetică etc., cît și să urgenceze aplicarea acestora în practică.

Un vast evantai de probleme stau în fața științei și tehnicii. Conștiința de înaltul rol ce le revine, lucrătorii din acest domeniu, care au cîștigat, de-a lungul timpului, din fiecare întîlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, noi și rodnice orientări, au datoria să se angajeze cu toată hărnicia, cu toată fidelitatea, în această bălăie pentru o Românie mai bogată și mai fericită, pe deplin stăpînă pe destinele sale, liberă și independentă.

• OVIDIU IOANIȚOIA

Date dintr-o expoziție

Din tehnologiile aplicate în industria chimică, 95% își au originea în unitățile și laboratoarele Institutului central de chimie. În acest cîncinal au fost introduse în fabricație pe baza unor concepții proprii 13 480 tipuri de mașini, utilaje, instalații și aparate. Au fost create peste 3 000 de materiale noi și 2 730 bunuri de consum, au fost aplicate circa 6 000 de tehnologii noi și perfecționate sisteme de mecanizare și automatizare. În această perioadă, ponderea produselor noi, asimilate pe baza cercetărilor desfășurate în institutele noastre de profil, a ajuns la 95%. În expresie valorică producția unităților de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică în acest an este estimată la 14 miliarde lei, față de 4 miliarde lei cît a fost la nivelul anului 1980.

ȘTIINȚA — PIVOT CENTRAL AL ECONOMIEI NAȚIONALE, FACTOR PROPULSOR AL PROGRESULUI ȘI PROSPERITĂȚII GENERALE

- În 1984, forța de muncă angajată în activități științifice și tehnologice cuprinde 235 000 persoane, din care 47 la sută în institute de cercetare-dezvoltare și învățămînt, 23 la sută în proiectare și 30 la sută în uzine și fabrici. Personalul cu studii superioare deține în prezent 40 la sută din totalul celor ce lucrează în activități de cercetare, dezvoltare și introducere a progresului tehnic.

- Volumul fondurilor fixe de care dispun institutele de cercetare reprezintă în 1983 circa 2 la sută din volumul fondurilor fixe din industrie.

- În 1982, nivelul total al cheltuielilor curente destinate cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic au reprezentat circa 2 la sută din venitul național.

- Au crescut de peste 50 de ori tehnologiile noi și perfecționate, sistemele de mecanizare și automatizare aplicate în producție în decursul perioadei 1981-1984 față de 1961-1965.

- Valoarea anuală a produselor noi și modernizate introduse în fabricație este de 31 ori mai mare în perioada 1981-1984 decît în cîncinalul 1951-1955.

- Numărul mașinilor, utilajelor, aparatelor și instalațiilor noi și modernizate introduse în producție a sporit de 17,5 ori în perioada 1981-1984 față de intervalul 1961-1965.

- În 1983 au fost aplicate în producție peste 8 000 de invenții, din care 1 350 aplicate pentru întîia oară.

- Un rol de frunte în introducerea noului în economia națională îl au rezultatele miscării de masă în domeniul creației științifice. În 1983, aplicarea în producție a invențiilor a produs, prin efectele economice realizate, economii evaluate la 4,6 miliarde lei. În perioada octombrie 1981-1983, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” au fost rezolvate circa 200 000 de obiective tehnice cu următoarele efecte economice anuale: 14 miliarde lei spor de producție, 4 miliarde lei reduceri de costuri, 5 miliarde lei evitări de importuri.

Pilduitoare dăruire

comunistă pe tărîmul

creației științifice

România trece astăzi prin cea mai fertilă perioadă a istoriei sale milenare, o epocă profund marcată de excepționala personalitate a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Puternica dezvoltare a tuturor ramurilor economice, sociale și spirituale a patriei noastre care a început o dată cu al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, se regăsește și în deosebitul avânt al industriei chimice românești, la care o contribuție specială au avut-o condițiile excepționale create cercetării științifice, indisolubil legate de rodnică și valoroasă activitate a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, om politic și de știință de renume mondial.

Pentru prima dată România dispune de o politică clară a cercetării științifice, a cărei perspectivă depășește orizontul anului 2000, puternic ancorată condițiilor epocii contemporane și corespunzând pe deplin necesităților patriei noastre. La această transformare înnoitoare desfășurată în toate domeniile științei, activitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost și continuă să fie de importanță decisivă, prin noile principii de orientare și evaluare a eficienței cercetării, valorificarea creației științifice și tehnologice naționale, creșterea competitivității noastre atât în domeniile considerate tradiționale cât și în cele de vîrf ale progresului tehnico-științific.

Cercetarea chimică românească are privilegiul de a fi fost condusă direct de tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de foarte mare prestigiu, ale cărei studii în domeniul polimerilor în general și elastomerilor în special au pus în țara noastră bazele uneia dintre cele mai puternice industrii de acest fel din lume, contribuind în același timp la realizarea unor progrese de natură fundamentală care au dus faima școlii românești de chimie cu mult peste hotarele țării. Institutul Central de Chimie, înființat în anul 1973, în cadrul căruia lucrează, sub îndrumarea atentă și neobosită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cadre de specialiști cu înaltă calificare în toate domeniile cercetării chimice, se poate mîndri cu realizări valoroase care răspund direct imperativelor contemporane și deschid, în același timp, căi spre viitor. Orientîndu-se spre elaborarea unor tehnologii moderne, de mare eficiență și competitivitate, s-a reușit ca, de exemplu, numai în anul 1983 să fie omologate un număr de 132 tehnologii și 126 produse noi, dintre care 39 au înfruntat calitatea de invenții.

Printre cele mai importante realizări ale cercetării chimice românești se numără, în primul rînd, cele referitoare la sinteza elastomerilor, efectuate sub conducerea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Considerăm că aceste cercetări trebuie subliniate în mod special intrucît reprezintă un exemplu edificator al unui mod de gîndire a cercetării care, imbinînd în chip desăvîrșit studiul aspectelor fundamentale cu cercetarea tehnologic-aplicativă a dus, cu clarviziune și justă orientare științifică, tehnologică și economică, la realizarea unor tehnologii care, în acest domeniu, situează România în avangarda chimiei mondiale.

Dintre acestea, cea mai remarcabilă este tehnologia de sinteză a cis-1,4-poliizoprenului, un cauciuc care, prin structura și proprietățile sale, este foarte apropiat de

Recunoașterea meritelor științifice deosebite ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu sînt ilustrate și de conferirea unor înalte titluri științifice acordate peste hotare de prestigioase instituții științifice naționale și internaționale cum sînt:

Doctor Honoris Causa al universităților din Buenos Aires și Bahia Blanca (Argentina), Manila (Filipine), Yucatan (Mexic), Teheran (Iran), Ankara (Turcia), Islamabad (Pakistan).

Membru activ sau membru de onoare al Societății internaționale de chimie industrială, Academiei de științe din New York, Colegiului chimiștilor și inginerilor chi-

miști din Costa Rica, Institutului de științe din Ecuador, Institutului american al chimiștilor, Societății de chimie din Mexic, Societății de științe a polimerilor din Japonia, Academiei din Atena, Academiei de arte și științe din Ghana, Institutului Egiptului, Academiei de științe din Illinois — S.U.A., Institutului regal de chimie din Londra, Academiei europene de științe, arte și litere, Academiei din Malta.

Profesor onorific al Universității naționale de inginerie din Lima, Universității centrale din Ecuador, Universității autonome din Mexic, Institutului politehnic al Londrei Centrale.

cauciucul natural. Amintim că, la foarte scurt timp după primele încercări efectuate pe plan mondial, au început la ICECHIM lucrările de cercetare privind sinteza cauciucului poliizoprenic și aceasta într-un moment în care criza de materii prime nu avea nici pe departe dimensiunile actuale, ceea ce dovedește justetea orientării cercetării. Este de menționat faptul că teza de doctorat a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost una dintre primele lucrări de acest fel în domeniul sintezei poliizoprenului. Rezultatele științifice ale muncii de cercetare privind cauciucul poliizoprenic au fost publicate într-o lucrare fundamentală intitulată „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului”, apărută în ediție română în anul 1979. Acest volum a stîrnit un deosebit interes printre specialiștii din toată lumea fiind, în momentul apariției, singura monografie consacrată exclusiv

efectuate sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, au cuprins o arie largă care include atât cauciucuri de uz general cât și altele pentru scopuri speciale. Astfel, studiile asupra copolimerizării etilenei cu propilena și unele diene neconjugate au dus la elaborarea unei tehnologii care s-a materializat într-o instalație pentru sinteza unor cauciucuri care, prin rezistența deosebită la degradare pe care o prezintă sînt foarte indicați pentru confecționarea unor articole tehnice necesare multor ramuri industriale. Cercetările în domeniul sintezei polimerilor prin policondensare au condus la tehnologii care au stat la baza instalațiilor industriale pentru obținerea unor tipuri de poliesteri plastifianți pentru materiale plastice și de poliesteri pentru poliuretani, precum și a instalației pentru sinteza polimerilor polisulfidici, cu aplicații largi în construcții, industria chimică, precum și în alte domenii. Recent a intrat în funcțiune instalația industrială pentru sinteza cauciucului polibutadienic, un elastomer foarte important pentru industria de anvelope. Tehnologia pentru acest cauciuc, rezultat al studiilor asupra polimerizării butadienei cu catalizatori organo-metalici complecși, permite obținerea unui produs de calitate comparabilă cu cele mai bune produse similare din străinătate.

În domeniul sintezei elastomerilor cercetările continuă pe un front larg. Referindu-ne la sinteza cauciucurilor termoplastice, elastomeri din generația a treia, care nu necesită vulcanizare, se pot realiza importante economii de energie și materiale și eliminarea practic totală a pierderilor la prelucrare. În viitorul foarte apropiat va intra în funcțiune o instalație industrială pentru sinteza acestor polimeri printr-un procedeu original, care ne va situa printre puținii producători pe plan mondial.

Rezultatele științifice obținute de colectivele conduse de tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu în cercetările menționate mai sus și în altele neprezentate aici, au fost cuprinse în două volume de mare înțindere intitulate „Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari” și, respectiv, „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor”, acesta din urmă recent apărut, care dau o imagine de ansamblu a vastei activități științifice desfășurate de D-sa. Elogiile unanime ale comunității științifice internaționale care au însoțit apariția acestor volume, traduse sau în curs de traducere în numeroase limbi străine, constituie o nouă dovadă a aprecierii deosebite de care se bucură realizările în domeniul științei ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Acestea, ca și numeroasele titluri și distincții științifice care i-au fost decernate, stau mărturie profunde stîme și respectului de care este înconjurată în toată lumea D-sa, exemplu luminos de înalte calități de cercetător dublate de o prodigioasă activitate politică pusă în slujba celor mai înalte idealuri umaniste de pace și progres, proprii partidului și poporului nostru.

Acum, la gloriosul jubileu a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și în împintinarea Congresului al XIII-lea al P.C.R., cercetătorii din domeniul chimiei raportează conducerii de partid și de stat realizări care aduc o contribuție de seamă la punerea în aplicare a politicii tovarășului Nicolae Ceaușescu de ridicare a României spre noi culmi de civilizație și progres.

Ing. MARIA IONESCU
director general ICECHIM

„Trebuie să înțelegem că în actualele împrejurări internaționale, în condițiile deosebite create de manifestările crizei economice mondiale, rolul și responsabilitatea forțelor naționale de cercetare științifică și tehnologică au crescut tot mai mult. O serie de probleme noi, complexe, trebuie să fie rezolvate astăzi prin eforturi proprii, într-o strînsă conlucrare a cadrelor de cercetare, învățămînt, producție.”

ELENA CEAUȘESCU

acestui subiect. Nivelul său științific ridicat și bogăția informațiilor originale pe care le conține au determinat traducerea sa în numeroase limbi străine, astfel încît constituie în prezent o lucrare de referință pentru toți cercetătorii care lucrează în acest domeniu.

Pe baza tehnologiei elaborate, a cărei originalitate este atestată de o serie de brevete acordate începînd cu anul 1964, a fost realizată o instalație industrială la nivelul celor mai perfecționate instalații de acest fel din străinătate, care contribuie în mod decisiv la asigurarea necesarului de poliizopren al țării noastre. Este de subliniat faptul că studiile privind sinteza poliizoprenului continuă și în prezent, ele fiind îndreptate spre obținerea unor noi sortimente cu proprietăți îmbunătățite, care vor acoperi noi domenii de utilizare ale acestui polimer.

O economie în plină dezvoltare ca a țării noastre necesită o gamă largă de elastomeri care trebuie să satisfacă condițiile impuse de utilizări extrem de variate. Din acest motiv, cercetările privilegiate la sinteza elastomerilor

La sfîrșitul războiului, forța de muncă angajată în activități de cercetare științifică și tehnologie însuma circa 4 000 de persoane. Douăzeci de ani mai tîrziu, în 1965, numărul acestora crește la 14 000 pentru a ajunge la 235 000 în cursul anului 1984. Vom mai nota în continuare că la finele anului 1983 activitatea de creație și creativitate tehnico-științifică s-a bucurat de aportul unui număr de peste 24 000 inovatori și 18 445 de inventatori, din care 64 la sută ingineri. La toți aceștia se adaugă participarea celor peste 1,7 milioane de oameni ai muncii la concursul de creație științifică din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Sînt cifre care, ele singure, în lipsa oricărui altor comentarii și date de sinteză aduc, de la bun început, imaginea uriașului potențial creator al științei și tehnicii naționale, învederînd marea capacitate a comunistilor români de a transforma în fapte vocația unei întregi națiuni, de a imprima o nouă cadență investigației tehnico-științifice, de a descoperi și desfăceea talentul virtual, de a incuraja predispoziții și deprinderi latente. Am fost cu toții martorii acestui timp eroic în care inventatorul, cercetătorul, autorul înfăptuirilor de ordin tehnic și științific, a devenit omul zilei, element de referință, figură dominantă și reprezentativă pentru civilizația patriei socialiste. Grandioasele realizări ale ultimelor patru decenii și în mod special ale perioadei inaugurate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, au asimilat într-un chip magistral întreaga zestre de valori acumulată de veacuri, dînd o nouă strălucire și semnificație unei însușiri tradiționale a poporului nostru: creativitatea tehnică și științifică. Care este valoarea și ponderea ei în contextul larg al dezvoltării economiei naționale?

În cursul anului 1983 au fost obținute numai pe seama activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic un spor de beneficii de 8,25 miliarde lei și o reducere a importului cu 1,17 miliarde lei. De reținut de asemenea că unele rezultate preliminare dovedesc că pentru fiecare leu cheltuit cu activitatea de cercetare

științifică și de introducere a progresului tehnic s-au obținut în același an un spor de beneficii de 1 leu/an și produse noi și reproiectate în valoare de 3,4 lei/an. Se estimează totodată că, la nivelul actualului cincinal, vor fi introduse în fabricație peste 24 000 produse noi și modernizate și vor fi aplicate peste 7 000 de tehnologii noi pe baza cercetărilor încheiate în cincinalul trecut și în cel actual.

Sînt roadele unui program de prospec-tare lucidă a realității, de valorificare și revalorificare a potențialului uman și material de care dispunem. Este imaginea concretă a unui program viguros și lucid născut din gîndul și activitatea secretarului general al partidului, omul, bărbatul, comunistul de omenie, sub in-

automatizării, cibernetizării și robotizării producției, ridicării pe o treaptă nouă, modernă a întregii noastre activități industriale și din alte domenii”.

Dar pentru îndeplinirea unui asemenea deziderat nu sînt suficiente doar munca, abnegația și puterea de sacrificiu a omului de știință. El a devenit un autentic erou-civilizator în primul rînd datorită condițiilor optime create de statul și partidul nostru. Vom aminti în acest sens că, în România, volumul total al fondurilor fixe de care dispun instituturile de cercetare reprezenta în 1983 circa 2,5 la sută din volumul fondurilor fixe din industrie. Mai nătm în continuare că nivelul total al cheltuielilor curente destinate activității de cercetare științifică,

rirea eficienței politicii de investiții, perfecționarea activității de stand-dardizare și tipizare a produselor, tehnologiilor și componentelor, ridicarea calității vieții și mediului ambiant, imbinarea cercetărilor fundamentale cu cele aplicative, creșterea rolului cercetărilor interdisciplinare, dezvoltarea contribuției științelor economice și social-politice, intensificarea cooperării tehnico-științifice internaționale.

În abordarea și finalizarea acestor teme de cercetare, oamenii de știință români au folosit în primul rînd și în cel mai înalt grad propria investiție de inteligență. **Încrederea în forțele proprii** a devenit astfel nu numai o stare de spirit, ci un veritabil concept-program, verificat prin proba de foc a ultimelor decenii ale istoriei naționale. S-a făcut în felul acesta dovada că știința românească poate să intre nu numai în competiție cu inventica mondială, ci chiar să anunte descoperiri și realizări tehnico-științifice prioritare în lume.

Așa cum aminteam citeva rînduri mai sus, un rol de seamă pentru introducerea noului în economia națională a revenit an de an colectivelor largi de inventatori și inovatori din cele mai variate domenii de activitate. În 1983, aplicarea în producție a inovațiilor a produs, prin efectele economice realizate, economii evaluate la aproximativ 1,5 miliarde lei, iar a invențiilor 4,6 miliarde lei. În perioada octombrie 1981— octombrie 1983, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, au fost rezolvate 200 000 obiective tehnice cu efecte economice anuale importante: spor de producție, 14 miliarde lei; reduceri de costuri, 4 miliarde lei; evitări de importuri, 5 miliarde lei.

Știința înseamnă putere, se spune într-un celebru adagiu datorat lui Francis Bacon. Este ceea ce anii socialismului au dovedit cu prisosință, transformînd știința într-o veritabilă forță de producție, în element pivot al economiei naționale, de importanță hotărîtoare în toate domeniile de activitate, în ridicarea nivelului de trai și redimensionarea vieții spirituale.

LIVIU TIMBUS

Încrederea în forțele proprii

drumarea căruia a fost inițiată și înfăptuită marea deschidere spre cunoaștere, redimensionarea unui timp istoric prin armele științei și practicii sociale. „Făurirea socialismului și comunismului — a tînut să sublinieze tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu se poate realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne și, în acest sens, știința românească trebuie să lucreze într-un spirit revoluționar, să se ridice la nivelul cerințelor puse de Programa partidului privind făurirea comunismului în România”.

Cercetării științifice îi revine astfel marea cinste și răspundere de a prefața și direcționa marile obiective ale viitorului, de a lua pe proprii umeri — cum arăta conducătorul partidului și statului nostru — „trecerea la dezvoltarea intensivă a activității în toate sectoarele, a

dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic a reprezentat, în 1982, circa 2 la sută din venitul național, situîndu-se la media cheltuielilor făcute azi în țări dezvoltate industrial.

Cu o asemenea aglomerare de forțe, cercetarea științifică a afectat toate laturile societății noastre, întregul sistem al avuției naționale, edificiul material și spiritual al țării și chiar potențialul creativ al naturii. Potrivit orientărilor și sarcinilor trasate de partidul nostru, de secretarul său general, știința și ingineria tehnologică și-au direcționat investigația în următoarele domenii: dezvoltarea bazei energetice, dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime și refolosibile, înfăptuirea unei agriculturi intensive, creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor, accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii, spo-

23 AUGUST
1944-1984

Marile împliniri ale libertății,

România — o prezență activă în viața planetei,

Un nume rostit cu admirație și respect pe toate meridianele: PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

Intr-o puternică unitate în jurul partidului, al secretarului său general, într-o atmosferă de puternic elan și eferveșcență revoluționară, de angajare deplină în îndeplinirea neabătută a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului de dezvoltare economico-socială a țării, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul popor român, sârbătoresc patru decenii de la marea epopee a insurecției de la 23 August 1944, care, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „...a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și anti-imperialistă, care a dus la cucerirea adevăratei independențe a patriei, la transformarea revoluționară, socialistă a României”.

Intr-adevăr, într-o perioadă istorică scurtă, de numai 40 de ani, sub conducerea Partidului Comunist Român, au

fost soluționate pînă la capăt marile probleme ale dezvoltării societății românești pe calea progresului economic și social, și-au găsit împlinirea idealurile pentru care au luptat clasa muncitoare, forțele revoluționare, progresiste, cei mai buni fii ai poporului nostru. România parcurgînd, în această perioadă, mai multe etape istorice: s-a instaurat puterea revoluționară-democratică, au fost răsturnate clasele exploatare și a triumfat revoluția proletară, s-a construit cu succes și s-a consolidat orînduirea socialistă, s-a trecut la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Ca urmare a remarcabilelor realizări obținute în dezvoltarea economico-socială, ca și a politicii sale externe active, principiale, constructive, România se prezintă, la cea de-a 40-a aniversare a eliberării ei de sub dominația fascistă, în

fața întregii omeniri, ca un stat socialist independent și suveran, angajat ferm în lupta pentru diminuarea încordării internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere și de respect al independenței naționale a popoarelor, pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru o lume a păcii și colaborării între toate națiunile.

Este o realitate evidentă că perioada cea mai activă și mai fertilă pe plan internațional, ca și pe plan intern, din întreaga istorie a României, este cea inaugurată, acum 19 ani, de Congresul al IX-lea al P.C.R. Constituie, de asemenea, o realitate faptul că imaginea României în lume, ca țară a construcției și activității pașnice, este indisolubil legată de numele și activitatea inepuizabilă a secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cunoscut și recunoscut pretutindeni drept cititor și promotorul dirz, inflăcărat, al politicii externe a țării noastre, eminentă personalitate a lumii contemporane, militantul neobosit pentru aspirațiile fundamentale de pace, securitate, prietenie și colaborare ale întregii omeniri.

Personalitatea proeminentă și activitatea teoretică și practică internațională ale tovarășului Nicolae Ceaușescu se disting, înainte de toate, printr-o viziune planetară și de largă perspectivă asupra unei lumi în permanentă transformare; prin analizele profund științifice, materialist-dialectice și istorice asupra acestei lumi, a tendințelor și forțelor ce se confruntă pe plan mondial și descifrarea căilor de acțiune în vederea salvării păcii, întăririi colaborării și încrederii între state; prin contribuția deosebită adusă la dezvoltarea și imbogățirea teoriei revoluționare, a socialismului științific, cu noi teze privind conținutul epocii contemporane, cele două principale tendințe care se confruntă pe arena mondială, cauzele încordării fără precedent a situației mondiale, problemele păcii și războiului, sensul evoluțiilor mondiale, sesizînd, din confruntarea tendințelor, pe cele purtătoare ale noului.

Cu gândirea sa vie, profund creatoare și novatoare, străină oricărui dogme, șabloane și prejudecăți, analizînd situația internațională în ansamblul ei, dar fără să scape din vedere fenomenele, problemele și aspectele concrete ale acesteia, cu remarcabila sa forță analitică, putere de generalizare și de anticipare a evenimentelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus contribuții de mare preț la elaborarea și cristalizarea principiilor și normelor relațiilor dintre țările socialiste, dintre toate statele lumii; formularea bazelor și conceptului de edificare a unui sistem de securitate reală și de colaborare egală în drepturi pe continentul european; inițierea, organizarea și desfășurarea cu succes a Conferinței pentru securitate și colaborare în Europa de la Helsinki, precum și a reuniunilor general-europene de la Belgrad și Madrid; evidențierea imperativului opririi cursei înarmărilor nucleare în Europa și formularea de propuneri menite să ducă la lichidarea tuturor armamentelor racheto-nucleare pe continentul european; promovarea unor inițiative și acțiuni concrete în direcția

transformării Balcanilor într-o zonă de colaborării pașnice, lipsită de baze militare străine și arme nucleare; inițierea unor propuneri de mare anvergură, care se constituie într-un program cuprinzător și unitar, concret și realist, de dezarmare generală și, în primul rînd, de dezarmare nucleară; sublinierea rolului negocierilor, ca singura cale rațională de stingere și reglementare a focurilor de încordare și conflictelor dintre state; elaborarea unei concepții multidimensionale — politice, economice, tehnico-științifice, juridice — de lichidare a subdezvoltării, de edificare a unei noi ordini economice și politice internaționale; democratizarea relațiilor internaționale și organizarea democratică a lumii; elaborarea unei doctrine originale, științifice, realiste, privind destinderea internațională, ca un proces dinamic, universal și complex; ridicarea, fără precedent în epoca contemporană, a rolului contactelor și dialogului la nivelul cel mai înalt în explorarea căilor și modalităților de amplificare a colaborării bilaterale în cele mai diverse domenii de interes reciproc, de întărire a înțelegerii, păcii și securității internaționale; evidențierea rolului maselor populare, al popoarelor, adevăratele creatoare ale istoriei, în lupta pentru pace și securitate, pentru salvarea omenirii de catastrofa nucleară; creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor sale specializate, precum și a altor organizații internaționale, în soluționarea, cu participarea activă a tuturor statelor, a problemelor majore cu care se confruntă omenirea, în realizarea unei păci trairnice în lume.

Cei ce vor scrie istoria epocii pe care o parcurgem, vor consemna, fără îndoială, ideile României socialiste, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul politicii mondiale, pentru că acestea nu sînt numai idei românești; încă de pe acum ele aparțin civilizației universale. Se va consemna, de asemenea, faptul că nu există problemă majoră, dezbateri internaționale arzătoare în care țara noastră să nu-și fi adus contribuția pozitivă, de substanță, în vederea găsirii unor soluții, în concordanță cu interesele popoarelor, ale păcii, că nu există cauză dreaptă care să nu se bucure de sprijinul și solidaritatea țării noastre. Cu deplină temei, România este considerată un prieten de încredere, un partener căutat și prețuit atît în relațiile economice cit și în conlucrarea politică pentru promovarea țelurilor păcii și progresului.

Faptul că astăzi România întreține relații diplomatice și consulare cu 140 de țări, relații economice, tehnico-științifice cu 150 de state și raporturi culturale cu peste 140 de țări, că face parte din 18 organizații specializate ale O.N.U. și din 470 de organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale, că Partidul Comunist Român dezvoltă raporturi de colaborare și solidaritate cu 89 de partide comuniste și muncitorești, cu 53 de partide socialiste și social-democrate, cu 66 alte partide și formațiuni politice, precum și cu diverse organizații și mișcări de eliberare națională, vorbește de la sine despre politica de largă deschidere spre lume, de colaborare cu toate forțele înaintate ale contemporaneității, promovată de partidul și statul nostru, în numele cauzei progresului și păcii pe pămînt.

Despre același lucru vorbește și situația contactelor la nivelul cel mai înalt. În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut peste 250 înțîlniri la nivel înalt în străinătate — vizite oficiale de prietenie, vizite de priete-

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

(Urmare din pagina 12)

mente, pe care am încercat să le schițăm în acest reportaj. Oamenii din Olteni se vor simți mai legați de așezarea lor și vor găsi aici locurile de muncă solicitate. Numărul navetiștilor se va micșora în consecință. Casele vor deveni mai înalte și mai arătoase, multe din cele existente se vor demola, altele se vor trage mai către vatra localității, multe se vor schimba la Olteni și, ne asigurăm primarul, peste cîțiva ani comuna va deveni comună din obișnuință, dar Oltenii vor fi atunci de mult oraș...

OVIDIU IOANITOIAIA,
Flacăra, 31 ianuarie 1976

LUMEA DE FLORI DE MĂR A RADĂȘENILOR

Între satele noastre, Rădășeni nu e o lume aparte, dar e, prin exemplul său, un model. E un exemplu al muncii harnice, răbdătoare, tenace, rotunjită și împlinită în timp, fără hiatușuri, ca și cercul pe trunchiul unui copac. Pămîntul C.A.P.-ului e lucrat ca și o grădină, nu

mai vorbim de livezile lui, toate pe-aici se fac cu cap, se fac cînd toate socotelile sînt făcute, cînd nu se mai bibjibe, cînd nu se mai risipește, eforturi, cînd nu e primejdie ca zidul suit peste zi să se prăbușească noaptea. Totul se face cu chibzuință, de la-nceput, pentru totdeauna. Președintele ales de oameni în '62., cînd s-a întemeiat C.A.P.-ul, e președinte și azi, îl cheamă Anicolaesci, inginerița horticolă Cecilia Florca, fată de-a locului, din Lămășeni a venit un an mai tîrziu, cînd a terminat facultatea, și de atunci e mereu aici, tot de prin '62-'63 sînt, fără întrerupere, fără să fi fost schimbați măcar o zi, brigadierii cooperativei agricole, oameni ca Gh. Rotărița, Gh. Airinei, Mihai Andrei, Ion Toderică. Oameni vechi veniți dintr-o lume foarte veche și foarte robustă, cu o siguranță a gestului muncii și victii ce exclude provizoratul, cu o înțelepciune ce exclude risipa de orice fel — inclusiv a înțelepciunii — cu o verticalitate pe care nimic și nimeni nu a înfrînt-o vreodată.

ILIE PURCARU,
Flacăra, 13 mai 1976

În marile înfruntări cu-natura, poporul alege linia simplității originare.

DE VINERI PÎNĂ VINERI
„AȚIT A DURAT DRUMUL DE LA GROAZNICA NENOROCIRE PÎNĂ LA VISUL PE CARE-L TRAIM”

Sînt gesturi care spun mult mai mult decît vorbe. Sositii în noul apartament al familiei pensionarilor septuagenari Dinu,

din blocul nr. 6 de pe strada Ziduri Moși, fotoreporterul nostru le-a arătat fotografiile pe care le făcuse în camerele lor cu o zi înainte, vineri, cînd primiseră noua locuință și cînd ei, cei doi bătrîni, fuseseră vizitați de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat. Ei bine, după ce au luat fotografiile în mîna, cei doi bătrîni le-au sărutat îndelung și din ochii lor au țîșnit lacrimile. A fost o scenă care a spus cit spun pagini întregi de vorbe. O scenă pe care n-am tulburat-o cu nici un cuvînt, cu nici un sunet, așteptîndu-i pe cei doi oameni vîrstnici să se reculeagă. Prima care și-a regăsit izvorul cuvintelor a fost ea, Varvara Dinu, a cărei extraordinară căldură din glas — nu numai din conținutul celor spuse — ne pare rău că n-o putem înscrie aici, ca pe un portativ, pe această pagină.

— El e, doamne, tovarășul nostru Ceaușescu! Să ne trăiești, maică, să fi sănătos! Uite-l cît e de necăjit, săracu', în poză. El ne-a dat casă! El nu ne-a lăsat pe drumuri! El ne-a dat apartamentul aista și a venit și ne-a întrebant dacă avem

tot ce ne trebuie. Aici, la noi, s-a uitat peste tot să vadă dacă totul e la locul lui. S-a dus, maică, să vadă și dacă avem balcon! De toate ne-a dat. Uite, avem frigiderul plin cu mincare. Și portocale avem... Și mobilă frumoasă. Și haine. Uite, moșu a primit pînă și mînuși! Și pălărie! N-o să mai poarte de-acum căclulă moșu, o să poarte pălărie.

Eu am trăit, maică, și cutremurul din '40. Cum se poartă oamenii acum cu noi și cum s-au purtat atunci e distanță de la cer la pămînt.

— Ce-ai pătîit în '40?

— Stăteam în strada Polonă nr. 81, a căzut zidul peste noi și proprietăreașă, una de-o cheamă Mihăescu, a zis: „Reparați totul așa cum a fost că poliția vă mîncă!” „Păi n-avem bani, conică, i-am spus — că trebuiau bani mulți — eu ce să reparăm?” „Vă dau eu bani cu împrumut, ne-a răspuns proprietăreașă, dar îmi plătiți dobînda pentru fiecare lună care trece pînă îmi dați gologanii înapoi. Îmi dați cite o sută de lei în plus!” Și i-am dat, maică, ce era să facem, că era vai de mama noastră. Așa a fost.

ale epocii Ceaușescu

un înalt și meritat prestigiu internațional

nie sau de lucru, întreprinse împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, participări la conferințe internaționale, la congresele diferitelor partide comuniste și muncitorești și aproximativ 190 de întâlniri, la același nivel, pe pământul patriei noastre. Cu prilejul vizitelor la nivel înalt, au fost semnate tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu 6 țări socialiste europene, 16 tratate de prietenie și colaborare (cooperare), 38 de declarații solemne, peste 70 de declarații comune, circa 270 de comunicate comune și numeroase alte documente de conlucrare în cele mai diverse domenii de activitate — politic, economic, tehnic, științific, cultural ș.a. — cu state de pe toate continentele.

Pe primul plan al acestei ample activități internaționale s-a situat cu consecvență dezvoltarea prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, în primul rând cu statele socialiste vecine. Din 1965 și până în prezent au avut loc peste 170 de întâlniri între tovarășul Nicolae Ceaușescu și conducătorii de partid și de stat din celelalte țări socialiste. Schimburile economice cu aceste țări au crescut în 1983 de circa 6 ori față de anul 1965, statele socialiste deținând primul loc în ansamblul relațiilor economice externe ale României cu o pondere de 53%. Cu aceste țări se înfăptuiesc sute de acțiuni de cooperare și specializare în producție, în cercetare și tehnologie, în deosebi în domeniul de vîrf ale industriei și științei moderne. Totodată, România participă activ la colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, la îmbunătățirea activității acestei organizații. În acest spirit, România socialistă, secretarul general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au inițiat și au adus o contribuție deosebită la buna pregătire și desfășurarea a Conferinței la nivel înalt, din luna iunie a.c. de la Moscova, a țărilor membre ale C.A.E.R., care a adoptat documente de mare importanță, menite să creeze un cadru larg și eficace pentru întărirea conlucrării între țările membre, pentru intensificarea schimburilor comerciale și a colaborării în toate domeniile activității economice, pentru soluționarea, cu forțe unite, a unor probleme de mare importanță pentru progresul economic și social al țărilor membre, cum sint asigurarea necesarului de materii prime și energetice, extinderea cooperării și specializării în producție a principalelor ramuri industriale, dezvoltarea agriculturii și asigurarea bazei alimentare în scopul satisfacerii în condiții tot mai bune a cerințelor de consum ale populației, pentru apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare între țările socialiste, ceea ce va demonstra capacitatea noii orînduirii de a asigura progresul general, prosperitatea tuturor popoarelor.

În spiritul intereselor fundamentale în opera de construire a socialismului și comunismului, România conlucrează activ cu țările participante la Tratatul de la Varșovia, cu celelalte țări socialiste, pe arena internațională, pentru înlăturarea pericolului de război, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru destinarea în Europa și în întreaga lume, pentru asigurarea dreptului suprem al popoarelor la pace, la viață, la dezvoltare liberă și independentă.

O amplificare și diversificare remarcabile au cunoscut în ultimele două decenii, la inițiativa și sub impulsul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu,

relațiile României cu țările în curs de dezvoltare, aceasta constituind un factor important în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o politică de pace și securitate, pentru o nouă ordine politică și economică internațională. Prin transpunerea în viață a importanțelor hotărîri stabilite în cadrul celor peste 90 de întâlniri la nivel înalt, s-a produs un adevărat salt în dezvoltarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, ponderea acestora, în ansamblul schimburilor economice externe ale României, crescînd de la 4,9% în 1965 la aproape 30% în prezent. Româ-

vire la problemele majore cu care se confruntă omenirea, se bucură de o deosebită audiență în țările în curs de dezvoltare și sint numeroase cazurile cînd aceste state se alătură activ României în promovarea acestor inițiative.

Pornind de la realitățile lumii contemporane, de la existența țărilor cu sisteme sociale diferite, țara noastră a acționat ferm, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, pentru promovarea relațiilor cu țările capitaliste dezvoltate. Volumul schimburilor economice cu aceste țări a crescut în ultimii 19 ani de peste 10 ori; cu aceste state sint în curs de

du-se de o înaltă apreciere internă și internațională, acțiunile, inițiativele și propunerile României privind edificarea unei securități reale în Europa, asigurarea succesului Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare și elaborarea Actului final de la Helsinki, încheierea, cu rezultate pozitive, pe măsura așteptării popoarelor, a reuniunii de la Madrid și a altor reuniuni general-europene; oprirea amplasării de rachete nucleare pe continent, retragerea și distrugerea celor existente, eliberarea Europei de orice arme nucleare; organizarea și desfășurarea Conferinței de la Stockholm privind măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa; transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, lipsită de arme nucleare și baze militare străine și convocarea, în acest scop, a unei întâlniri balcanice la nivel înalt; oprirea cursei înarmărilor, realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, care reprezintă, în momentul de față, problema centrală a vieții internaționale; lichidarea subdezvoltării și fătirea unei noi ordini economice internaționale, fără de care sint imposibil de conceput stabilitatea economică și pacea internațională; soluționarea, exclusiv pe cale pașnică, a tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state, indiferent în ce zonă din lume ar avea loc, și eliminarea cu desăvîrșire a forței din raporturile internaționale; sprijinirea hotărîta a luptei popoarelor împotriva dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru dezvoltarea lor liberă și independentă pe calea progresului economic și social; democratizarea relațiilor internaționale și participarea, la viața internațională, pe bază de egalitate, a tuturor statelor, în deosebi a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care reprezintă marea majoritate a țărilor lumii și sint vital interesate în soluționarea democratică a problemelor, într-o politică nouă, care să asigure independența și suveranitatea fiecărei națiuni; creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă cadrul organizat participării tuturor statelor la soluționarea problemelor internaționale.

Pe drept cuvînt se poate afirma că nu există probleme mai importante în viața internațională la care România să nu participe, într-o formă sau alta, aducîndu-și contribuția, prin inițiative, propuneri și acțiuni proprii, la soluționarea lor, în interesul tuturor popoarelor, al păcii, destinderii, securității și înțelegerii între toate națiunile.

Și acum, cu prilejul jubileului național, fiecare cetățean al patriei noastre înregistrează cu profundă mîndrie patriotică și mare satisfacție faptul că toate împlinirile și realizările istorice dobîndite, care au plasat România pe o poziție fără precedent în întreaga sa istorie, imaginea patriei noastre de azi, politica sa externă și prestigiul dobîndit în ochii tuturor popoarelor lumii, sint indisolubil legate de activitatea revoluționară neobosită, de gîndirea și acțiunea politică, de contribuția personală hotărîtoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării. Iar opinia publică internațională evidențiază, ca o trăsătură definitorie a contemporaneității, importanța contribuției a președintelui Nicolae Ceaușescu la îndreptarea destinului omenirii pe calea înfăptuirii securității, păcii și colaborării, a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Dr. IOAN CIUBOTARU ■

Unanima prețuire în întreaga lume

Știm că România, sub conducerea Partidului său Comunist, în frunte cu eminentul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dobîndeste noi și mari succese în realizarea sarcinilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru construirea socialismului, pentru menținerea păcii și securității în lume. Apreciem în mod deosebit realizările partidului, guvernului și poporului român în opera de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, în întărirea și consolidarea independenței și suveranității țării.

PAK SEN CER
Membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, vicepreședinte al R.P.D. Coreene

Republica Socialistă România este un exemplu deosebit de concludent că a fi activ în politica externă nu este numai o prerogativă a marilor puteri, ci aceasta nu depinde de mărimea teritoriului sau a numărului de locuitori, ci de interesul sincer și preocuparea Partidului Comunist Român, ale guvernului român, ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane. Politica externă a României socialiste este deosebit de activă. România a prezentat o serie de inițiative importante în diferite forumuri internaționale, inclusiv în cadrul O.N.U.

I.S. NOVOPASHIN
Candidat în științe filozofice, Academia de științe a U.R.S.S.

Președintele Ceaușescu se numără printre personalitățile politice internaționale care dețin o bogată experiență nu numai în ceea ce privește propria țară, regiunea în care aceasta este situată, ci întreaga lume. Președintele României este

angajat de ani de zile în realizarea unei colaborări pe bază de egalitate în drepturi între națiuni, pentru a se asigura securitatea și pacea, o politică de echitate între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate.

WILLY BRANDT
Președintele Partidului Social-Democrat din R.F. Germania

Gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu reprezintă armătura teoretică, ideologică a întregii politici externe românești. Acțiunile de mare importanță ale președintelui Nicolae Ceaușescu în arena mondială asigură consistența, continuitatea și forța politicii externe promovate de România. Gîndirea și acțiunea înțeleaptă, întotdeauna ancorată în realități, în actualitate a președintelui Nicolae Ceaușescu proiectează o imagine prestigioasă a României pretutindeni în lume.

Prof. dr. AMILCAR GOMES ALENCASTRE
Membru al Asociației latino-americane de sociologie

România contemporană îndeplinește un rol activ în viața politică internațională. Președintele Nicolae Ceaușescu, prin neobositul dialog politic pe care îl desfășoară cu șefi de stat și de guvern din toată lumea, prin numeroasele vizite pe care le întreprinde în țări aflate pe toate meridianele globului, aduce o contribuție de mare valoare la cauza păcii și securității în lume. În epoca noastră, care este atât de complexă, atât de contradictorie, președintele Nicolae-Ceaușescu învederează o profundă înțelegere a problemelor fundamentale care confruntă întreaga omenire și o remarcabilă capacitate de a găsi soluții, tuturor acestor probleme, în interes general.

ILIAS ILIU
Președintele Partidului Uniunea Democratică de Stînga din Grecia

nia participă la realizarea a peste 130 de obiective economice în țările în curs de dezvoltare; în aceste țări muncesc circa 15 000 ingineri, tehnicieni și alți specialiști români, iar în școlile și instituțiile de învățămînt superior din România învață aproximativ 16 000 de tineri din Asia, Africa și America Latină.

Concomitent cu dezvoltarea accelerată a raporturilor bilaterale, s-a extins și s-a consolidat conlucrarea, în viața internațională, dintre țara noastră și statele în curs de dezvoltare. Este semnificativ faptul că numeroase poziții și propuneri formulate de România, cu pri-

derulare circa 100 de acțiuni de cooperare în producție și funcționează 40 de societăți mixte de producție și comercializare.

Paralel cu dezvoltarea și aprofundarea relațiilor și colaborării bilaterale cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, România socialistă, în toată perioada existenței sale, a participat activ la soluționarea marilor probleme care au confruntat și confruntă omenirea, a militat neabătut pentru o politică de cooperare, securitate și pace în lume. Sint binecunoscute, bucurin-

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂȚII

mama, Aurelia Hristea, cu cei doi copii, Răzvan (clasa a 7-a, „sint al patrulea în clasă, dar pînă la sfîrșitul anului mai urc eu, cu siguranță, citeva trepte”) și Raluca (clasa a 5-a).

— Să știți, ne spune Aurelia Hristea, că nici n-am visat că se întâmplă azi cu noi. Vineri 4 martie am fost cu un picior în groapă și am rămas fără nimic, fără o haină, pe drumuri, și la numai o săptămînă, ieri, vineri

11 martie, primim totul înapoi și iată-ne aici.

— Cum vi se pare apartamentul?

— Vai, dar e splendid! Credeți-mă, nici n-am visat ceea ce trăim noi, n-am visat că într-o singură săptămînă se va produce această minune în viața noastră. Ieri n-am găsit cuvintele cele mai potrivite să-i spun toată mulțumirea noastră tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dînsul, parcă-l văd, stătea aici, în mijlocul camerei, mie îmi dăduseră lacrimile și dumnea-lui mă îmbărbăta: „Curaj, curaj — imi zicea — să ai încredere și să ai grijă de copii și să fii fericită!” Apoi mi-au sărutat copiii și dumnealui și tovarăsa Elena Ceaușescu, și eram tare emoționați cu toții, parcă eram o singură familie. Parcă erau părinții noștri și eu nu găseam cuvinte să le mulțumesc, eram pierdută de emoție și fericire. De vineri pînă vineri, atîț a durat drumul de la groaznică nenorocire pînă la visul pe care-l trăim. Un vis pe care nici n-aș fi îndrăznit să-l visez...

Apartamentul nr. 11 — blocul 6 de pe strada Ziduri Moși. Chi-

riași, familia Marin Petre, muncitor C.T.C.-ist la I.M.M.R. Gri- vița Roșie. Au fost patru, au rămas trei.

— Trăim, soția, mama și cu mine. Tata a murit. Am locuit în cunoscutul bloc P.D. 16. Soția era încă la serviciu, lucrează la APACA, eu tocmăi mîncam la bucatărie, unde am chemat-o și pe mama, că nu pot minca singur... Ne-am trezit în stradă, sub dărîmături. Am ieșit cu greu, iar pe mama, care e rănită, am scos-o și mai greu. După aceea am umblat vreo 4 ore prin București — în ciorapi — nici eu nu știu pe unde... Ce-a fost însă a trecut. Sintem în casa asta nouă, foarte frumoasă după cum vedeți, și avem de toate. A venit și la noi tovarășul Nicolae Ceaușescu și i-am mulțumit din inimă și eu și nevastă-mea, și i-am spus că e ca și un părinte pentru noi, iar mama i-a îmbrățișat și pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarăsa Elena Ceaușescu. Iar dînsul ne-a zis: „Curaj, curaj și sănătate!” și avea vocea în lacrimi și era la fel de emoționat ca și noi.

După ce-am văzut la televi-

zor ce s-a întimplat în țară și după marea cinste pe care ne-a făcut-o tovarășul Nicolae Ceaușescu vizitîndu-ne pe noi, oameni simpli, și interesîndu-se ca un părinte de viața noastră, vă rog să scrieți la gazeta că am un singur gînd în minte: să dau României, poporului meu și conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, toată energia mea, tot devotamentul meu, toată munca mea, pentru binele nostru, al tuturor. Am o datorie mare. Am primit mult, foarte mult, trebuie să-mi onorez această datorie și mi-o voi onora pînă la capătul vieții. Nu sint doar vorbe, e un jurămint!

MARIUS POPESCU
Flacăra, 17 martie 1977

Ideea: „în fiecare zi să lucrezi pentru neamul tău” este redescoperită de un țaran. Întregul popor este hotărît să îndeplinească sarcinile Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român. Se dezvoltă conștiința colectivităților de oameni ai muncii, sentimentul participării la viața, la destinele patriei. Se pune un accent tot

maică, atunci și uite cum e azi. Că-mi vine să și plîng (n.n. — și chiar plînge cu adevărat), că sint bătrînă și suferîndă de inimă și mă gîndesc că n-o să apuc să mai trăiesc mult să mă bucur și eu de ce ne-a dat omul ăsta al nostru minunat, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Că bun a fost el întotdeauna și a avut mereu grijă de noi — c-am avut și înainte pensie bună, maică, și n-am avut grija zilei de mîne — dar ce a făcut el acum pentru mii de oameni, pentru popor, n-a văzut niciodată nici România, nici lumea întreagă!

Doi bătrîni cărora li s-a deschis din nou o fereastră mare spre viață — spre o viață bună, plină de bucurii — după ce din vechea lor locuință din Popa Rusu 11 n-a mai rămas decît o amintire halucinantă.

Apartamentul 4 din același bloc 6 din strada Ziduri Moși. Familia Hristea, o familie cu doi copii salvați din aceeași clădire de pe strada Popa Rusu, de la numărul 11. Tatăl, medicul Dan Hristea, este la spital, cu multiple fracturi la picioare și la mîini. Stăm de vorbă cu

Marile împliniri ale libertății, Întregul popor — un front

Participarea tuturor oamenilor muncii la conducere

Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, inaugurată de actul istoric de la 23 August 1944, ne înfățișează, cu prilejul aniversării glorioase a patru decenii de existență liberă și suverană a națiunii, un bilanț de mărețe și strălucitoare realizări, de transformări fără precedent în toate sectoarele vieții sociale. Prefacerile radicale din structurile sociale și politice, nemijlocit condiționate de particularitățile etapelor distincte de evoluție ale societății, se plasează, cu precădere, pe două planuri interdependente și complementare, indispensabile desfășurării normale a procesului revoluționar.

Unul pornește din sfera claselor și a relațiilor sociale și se reflectă în înfăptuirea unității socialiste a poporului. Celălalt ține mai ales de suprastructură și vizează instituirea unei democrații autentice, atotcuprinzătoare, cadrul și mijlocul prin care se realizează progresul politic al societății. Asemenea mutații atestă, pe de o parte, că numai prin intronarea egalității și echității sociale între toți membrii societății, deci în socialism, devine posibilă unitatea social-politică a întregului popor. În același timp, ratifică, și principial și practic, existența unei legături inseparabile, cauzale și oterminante, între socialism și democrație. Astfel, în acești ani și-a găsit deplină materializare, devenind o realitate pregnantă, aspirația legitimă ca poporul să-și fie stăpîn și, totodată, ca deținător unic al puterii, să asigure conducerea efectivă, plenară, a societății.

Instaurarea pe plan politic și cultural-spiritual a unui climat de eferescență creatoare fără precedent — grație căruia participarea sistematică a maselor la conducere și ideologia științifică, revoluționară, a materialismului dialectic și istoric, au devenit dimensiuni esențiale ale profilului moral-politic al tuturor oamenilor muncii și factori propulsori ai dezvoltării — au dobîndit caracteristici cu totul deosebite după Congresul al IX-lea al partidului. Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului — ca expresie a înaltei prețurii a strălucitelor sale calități de militant și revoluționar dovedite în îndelungata activitate și luptă consacrate cauzei socialismului — a inaugurat o epocă nouă în edificarea societății socialiste în țara noastră, în abordarea și clarificarea căilor și direcțiilor de organizare și perfecționare a conducerii sociale și politice și s-a impus ca supremă garanție a progresului multilateral al patriei.

Transformările calitative din România, grație cărora masele — regrupate în clase prietene — dețin ca proprietari întreaga avuție națională și decid asupra propriilor destine, au făurit coeziunea socială și națională, consensul asupra intereselor fundamentale ale socialismului, asupra valorilor și normelor corespunzătoare acestuia, exprimate sintetic în unitatea socialistă a poporului român și a naționalităților conlocuitoare. „Afirmarea în continuare a rolului clasei muncitoare — preciza secretarul general al partidului — a unității tuturor claselor și categoriilor sociale în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea partidului nostru comunist, constituie chezașia mersului ferm înainte, a victoriei societății socialiste multilaterale dezvoltate, a înaintării continue a patriei noastre, a ridicării bunăstării materiale și spirituale“.

Un ansamblu de factori conferă acestui tip de unitate un caracter permanent și o adîncesc tot mai mult. Proprietatea socială face posibilă dezvoltarea și funcționarea economiei socialiste ca economie națională unitară, instituie și dezvoltă comunitatea intereselor fundamentale ale tuturor oamenilor muncii și asigură unității o solidă bază materială. De asemenea, unitatea socialistă are resurse importante și în ideologie, în cultură, în conștiință, factori care au format și generalizat la toate categoriile de oameni ai muncii concepția unitară despre lume și trăsături moral-politice corespunzătoare noului caracter al existenței și activității sociale.

Participarea tuturor oamenilor muncii la conducere, deținerea întregii puteri de către aceștia, constituirea și funcționarea tuturor organismelor de conducere ca emanație a voinței unanime a maselor conferă unității și un pronunțat caracter politic. În România, sub îndrumarea directă a partidului și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a instituit și se perfecționează neîncetat un cuprinzător sistem unitar, profund democratic de conducere a țării de către popor. „Am creat — sublinia secretarul general al partidului — un sistem complex de conducere a țării de către poporul însuși, am realizat o democrație economică și socială de tip nou, superioară oricărei forme de democrație din țările unde există clase antagoniste, asupriți și asupritori“. Acest sistem, condus și coordonat de partidul comunist include: Frontul Democrației și Unității Socialiste și organizațiile proprii ale acestuia; toate organizațiile politice, obștești, cultural-științifice; instituțiile autoconducerii și statul democrației muncitorești; formele instituționalizate de conducere colectivă a diferitelor domenii de activitate pe plan național și local (congrese, consfătuiri, conferințe). Acest sistem de conducere acoperă toate formele de activitate socială și dispune de delimitări precise de atribuții și competențe. Prezența clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră în organele de conducere politico-socială de la toate nivelele, atît în faza de pregătire cit și de aplicare a deciziilor, conferă caracteristici inedite democrației. Anume, ea este realmente forma de conducere a societății de către popor, pentru popor și prin popor. În consecință, este autentică și efectivă. De asemenea, este consecvent umanistă, prin finalități, și revoluționară prin preocupările de a se perfecționa și autoperfecționa.

Actualul sistem de conducere a societății înregistrează ca principală tendință de evoluție, și implicit, de perfecționare, adîncirea integrării, a apropierii partidului, statului, celorlalte organisme de decizie de mase, de clase. Această direcție de dezvoltare se desfășoară concomitent cu extinderea posibilităților de angajare mai responsabilă a oamenilor muncii în rezolvarea treburilor publice, împletindu-se tot mai organic cu viața și activitatea tuturor cetățenilor patriei noastre.

CONSTANTIN NICA ■
Cercetător științific principal

Date dintr-o expoziție

După Congresul al IX-lea al P.C.R. a fost făurit un cadru nou, original de organizare și conducere a societății de către popor. De cînd se află în fruntea partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat 595 de vizite de lucru în Capitală și în toate județele țării. În această perioadă secretarul general al partidului a vizitat 2.560 unități economice și social-culturale și a inițiat și participat la 214 congrese, conferințe, consfătuiri de lucru la nivel național. Întrecerea socialistă a cuprins 7,1 milioane oameni ai muncii. În acești ani au prins viață 620 de inițiative muncitorești a căror aplicare a generat numai în 1983 o eficiență economică totalizînd peste 7,7 miliarde lei.

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

mai mare pe inteligența tehnică, pe dezvoltarea conștiinței creatoare. Apar cele mai mari și mai curajoase construcții din istoria României.

CITEVA ZILE DE ANUL NOU — LA MUZEUL TOADER HRIB, DIN ARBORE
„IN FIECARE ZI SĂ LUCREZI PENTRU NEAMUL TĂU“

Așa își începe în fiecare an Toader Hrib jurnalul în care-și notează zi cu zi tot ce l-a înțimplat sau cine l-a trecut pragul muzeului din comuna Arbore, județul Suceava. La fiecare început de an, de ani de zile, Toader Hrib repetă această frază devenită pentru el lege. Despre autorul „Cronicii de la Arbore“, aflată deja la a doua ediție, s-au scris multe articole și s-au făcut serii de emisiuni la televiziune și la radio, nu numai în limba română, dar și în multe limbi europene. Mulți care vin să viziteze minăstirea de la Arbore trec neopărat și pe la muzeul Toader Hrib. L-am vizitat recent. La intrare, la loc de cinste, pusă sub geam și în ramă, era atîrnată diploma prin care lui Toader Hrib i se confe-

rea premiul I la Festivalul național „Cîntarea României“, ediția I. Nea Toader m-a primit așa cum obișnuiește, și cum a învățat prin partea locului, cu vin de cîrșe, băut direct din butie de lemn de cîrșe. „Ni se dezleagă limba și amintirile vin mai repede“, îmi spune Toader Hrib. „Nu beau decît un pahar sau două și numai cînd am mușafiri. La cei 80 de ani ai mei acest vin îl consider ca o doctorie“. Într-adevăr, după un pahar de vin și citeva nuci începe să-mi povestească că și în acest an în ciuda virstei a muncit mult. Începe să-și răsfoiască jurnalul aducîndu-și aminte și zăbovind peste fiecare însemnare. Îmi povestește că în '77 a mai înzestrat muzeul cu citeva picturi vechi de peste 300 de ani găsite prin partea locului, cărți și niște griu dacic vechi de peste 2000 de ani. Îl rog să-mi povestească o întîmplare a anului trecut de care-și aduce aminte. Răsfoiește din nou jurnalul, mai soarbe o înghițitură de vin și începe să-și depene povestirea. (...)

SORIN POSTOLACHE
Flacăra, 5 ianuarie 1978

LA ORȘOVA, ÎN MIJLOCUL UNOR OAMENI A CĂROR MUNCĂ ȘI DARUIRE AU SCHIMBAT FATA ÎNTREPRINDERII LOR

(...) Ion Calotă, tractorist în sectorul Motru, membru al Consiliului oamenilor muncii, potrivit cunoscutei vorbe că muntele formează oamenii, spunea: „Vorba este cum este, în condițiile acestea noi trebuie să muncim mai bine. Tovarășul

Cercel, șeful biroului pregătire a producției, avea dreptate, masa lemnoasă transportată în unele secțiuni nu justifică consumul de carburanți. Desigur, există și condiții obiective, ar trebui refăcute unele calcule, dar eu vreau să spun că indisciplina unor tractoriști duce la risipă. Drumuri clandestine, ore de întîrzieri. Propun să se efectueze un schimb de experiență la nivelul întreprinderii. Pentru că există tractoriști care își iubesc tractorul, munca, și își drămuiesc combustibilul și în același timp sunt citiva care își bat joc“. Mă uit prin sală și întîlnesc fețe bătute de ger și de vînt, trădînd munca aspră a forestierilor. Cu privirile drepte, înțepenite ca la fotograf, în scurtele îmblănite, cu mișcările mari și roșii, obișnuite cu sculele de tăietori, forestierii de pe Valea Cerneli și nu numai își pregătesc acum munca acestui an. Discută, dezbate, Ion Gavrilovici, inginer, șeful exploatării Valea Cerneli-Orșova, afirmă că sectorul său, împreună cu el desigur, se face vinovat de faptul că în 1976 nu s-au luat măsuri pentru activitatea din 1977, pentru fluxul de transport, „Masa

lemnoasă a rămas nefasonată și n-am știut cum să ne organizăm, cum să ne alegem sortimentele calitative de care avem nevoie. Nu s-a cerut maistrilor de parchete să participe mai activ la procesul de producție, n-au fost îndejnați controlați, dacă își îndeplinesc lunar, ritmic, sarcinile. Se pune problema recuperării masei lemnoase de anul trecut și pentru această maistrii trebuie să cunoască toate aspectele tehnice legate...“ (Tovarășe inginer, îl întrepruie cineva, astea sînt problemele sectorului dumneavoastră, trebuia să le dezbateți în adunările oamenilor muncii. Ne interesează propunerile și soluțiile care ne-ar prinde bine și în secțiunile noastre!) „...uitați, reia Ion Gavrilovici, pentru că s-a vorbit de fluctuația mare de muncitori, propun ca de pildă în basinetul Ponicova să primim dormitoare tip Miercurea Ciuc, pentru cazarea muncitorilor, precum și să se ia legătura cu organele de comerț pentru îmbunătățirea aprovizionării cu alimente. În ceea ce privește situația maistrilor, aveți dreptate,

ale epocii Ceaușescu

al democrației și unității

Aspirațiile cele mai frumoase

A intrat pe porțile „Concordiei” copil fiind încă, acum 38 de ani. A intrat ca ucenic iar copilul — care trăise și văzuse războiul pe străzile orasului, soldați germani cu zvestica la căști și de minicile vestoanelor mărșăluind pretutindeni pe Valea Prahovei ca și în Ploiești, case pulverizate de explozia bombelor și rafinării arzând în flăcări de cosmar zile și nopți de-a rândul — ajunge într-o secție în care se mai lucrau încă tunuri și armament.

Maistrul Virgil Vasile, șef atelier montaj, în halatul său de culoarea peruzelei, asortat parcă anume cu ochii adinci și expresivi, cu părul argintiu, arată mai curând ca un profesor abia coborât de la catedră și care mai păstrează încă, pe chip și pe buze, starea specială de transfigurare din timpul cursului predat. Are darul și harul, proprii marilor pedagogi, de a însufleți ceea ce povestește, de a umple aerul din jur cu imagini evocate, aduse intacte din străfundurile memoriei sale. Și-a început deci meseria și viața la „Concordia” Ploiești. Uzina „1 Mai” de azi, în anul 1946, cînd „mișcarea și evenimentele” din jurul său erau atîta istorie, încît îl făceau matur pe orice adolescent, pentru că „te făceau părtaş la istoria ce se crea”, în care orice român era obiect și subiect, întîi o parte a multimei, apoi o parte a conștiinței de clasă. Cînd, rînd la „Concordia” se trece la industria de pace „începem să construim unități de pompe pentru industria petroliferă. Dar să refacem și orasul. să-l scoatem de sub dărîmături, să-l pregătăm și să-l facem să trăiască zilele de pace. Celulele comuniste din uzină ne mobilizau, iar după-amiezile ieșeam cu toții, de la mic la mare, de la ucenic la invalizii de război care mai puteau munci la construcție. «A venit vremea noastră, a muncitorilor, orasele, țara, fabricile vor fi ale noastre», ne spuneau tovarășii din conducerea celulelor de partid. Partidul comunist începuse să-și arate din plin forța la „Concordia”; tot mai mulți muncitori se înscriau în partid și tot mai mulți tineri eram cuprinși în U.T.C. Cînd am terminat orasul de curățat de urmele războiului, coincidență extraordinară, am început și producția de tunuri în uzină. În primele zile ale anului 1947 deja trimisem spre zona petroliferă, repusă și ea pe picior după incendiile barbare ale nemților în retragere și după bombardamentele anglo-americane, primele scule și echipamente de foraj. În decembrie, cînd a fost răsturnată monarhia, comunistii acționau pe față, chiar dacă uzina mai era condusă de patroni, organizînd grupe de muncitori pentru preluarea prefecturii județului. Au început să infiltreze „economate”, comitete de ajutor pentru familiile muncitorilor care căzuseră pe front, să organizeze cantine, să organizeze echipe ce urmau să meargă la țară, în sate să ajute tărani abia improverțăriți, cu pluguri, cu sape și alte unelte agricole, să-i ajute să-și consolideze drepturile asupra pămîntului dobîndit, să preia primăriile; și chiar să conducă aceste primării. Anul următor, 1948, a fost trăit cu febrilitate. Împărțit între o muncă aprigă — nu exista suficient metal și am început să topim tunurile și alte armamente reformate, venite de pe front — și o activitate politică intensă; comunistii pregăteau preluarea uzinei din miinile patronilor, pregăteau naționalizarea. Uzina noastră a căpătat după actul naționali-

zării numele simbolic de „1 Mai”, pentru că era un loc unde s-a muncit și s-a luptat întotdeauna eroic, vreme de peste 75 de ani, fiind una dintre primele uzine industriale și bastioane muncitorești create în România. Erau într-adevăr zile eroice și chiar dacă nu aveam pine pe săturate și haine de schimb, nu simțeam că ar fi vorba de vreun sacrificiu. Înțelegem cu toții că vom avea mai multă pine și mai multe haine și mai multe școli pentru copiii noștri dacă vom fi uniți și dacă vom munci cu încordare, dacă ne vom întări țara și libertatea. Vedeti, azi vorbele astea parcă nu mai au țîria să redea sensul de atunci, deși sint și rămin vitale pentru orice timp al nostru. Numai pretîind libertatea și apărînd-o vom fi noi însine. Cînd am făcut primul troliu de foraj — doar în 6 luni — a fost un triumf. Era o realizare extraordinară a anului 1950. I-a urmat un nesfîrșit lant al premierelor industriale care ne-a format și afirmat drept o firmă de prestigiu internațional în construcția de utilaj petrolier. Utilaj ce se exportă și lucrează, la ora actuală, pe toate continentele lumii, din Siberia în Alaska, din Orientul Mijlociu în Nordul Europei, din Nordul Africii în India și Filipine... Am ajuns să realizăm unități de foraj pentru mari adincimi, deținînd recordul mondial în domeniu, o performanță fiind, întîi, săparea la 5 000 metri apoi la 6 500. Cînd utilajul petrolier a ajuns într-o oarecare eclipsă, datorită crizei internaționale în care a intrat, am avut capacitatea să ne replem repede producția pe utilaj minier de înaltă tehnicitate, atît pentru nevoile interne cît și pentru export. Oricine își dă seama că nu era cu puțință fără investițiile pentru dezvoltare pe care le-a primit uzina noastră, oricine își dă seama că nu se putea fără unirea, coeziunea, forța colectivului nostru muncitoresc, care se ridică azi la aproape jumătate din populația Ploieștilor anulul 1944, fără încrederea în drumul ales pentru poporul român de Partidul Comunist Român. Fără puterea și capacitatea acestuia de a ne organiza în fiecare moment al luptei începute după război, o luptă pentru aspirațiile cele mai frumoase ale unui popor, de a trăi în pace, stăpîn la el acasă, de a-și făuri o bunăstare pe care o merităm cu toții ca popor harnic ce sintem. Dacă în termeni teoretici asta se numește coeziunea moral-politică a clasei muncitoare și a întregului popor român, în practică, în viața de zi cu zi, aceasta capătă numele tuturor realizărilor noastre din cei 40 de ani de Libertate. Și sint, o, cît sint de multe!

CICI IORDACHE-ADAM ■

O mie de femei

Cum treci de strada Luică încep casele, mai mici, copleșite de copacii grădinilor și ai sentimentul că Bucureștii se sting încet, că periferia — cea amenințată a cîmpului încă înfrîntă de gospodăriile aproape țărănești — va triumfa peste câteva sute de metri. Și, pe măsură ce te aștepti să ieși din București descoperi că te înșeli, că el continuă pînă acolo unde nu te aștepti, că viața comunelor suburbane e doar o prelungire a străzilor metropolei. În acest spațiu purificat de arbori și de grădini, Jilava e un fel de tampon între marele oraș și valurile de vegetație ale Bărăganului. În același timp, Jilava are un fel de puls al său, format nu numai din orarul au-

tobuzelor și tramvaielor de navetă. Comuna are instituțiile sale, întreprinderile și evenimentele sale. Aici, multă vreme pămîntul a fost singura și cea mai importantă „instituție”. Ce dădea el devenea singura „valută forte” a localnicilor. Apoi, Jilava mai era un fel de dormitor al femeilor și bărbaților care lucrau pe la casele bune ale Bucureștilor și un fel de rezervă de grădinarilor care aveau misia de a te trage de mincă să cumperi cite ceva. Multă lume nu se aventura pînă în București și stătea acasă sau se angaja la, pe atunci, noua bumbăcărie, devenită cu vremea Bumbăcăria Română Jilava, fiind tot ce era mai nou în materie de utilaje și un fel de mică revoluție tehnică. La bumbăcărie lucrau femeile din sat și cele sărace de la mahalaua Bucureștilor. Multe veneau de prin satele învecinate și făceau naveta cu trenul pînă aproape de Giurgiu. Anul viitor bumbăcăria de la Jilava va implini 50 de ani și femeile care stăpînesc viața firului imaculat de bumbac vor sărbători jumătate de secol din două motive. Unul ar fi cel legat de vîrsta întreprinderii și altul de faptul că, au obținut citeva victorii care au însemnat și citeva schimbări fundamentale în viața lor. E drept, bumbacul e bumbac, scamele lui plutesc în aer și ca niște insecte invizibile și se așează pe corp. Nu le vezi dar le simți mereu. Mașinile de tors bumbacul zumzăie mereu și buzele și se usucă și nările și se lipește, și aspiratoarele fac ture lungi și lenese și încearcă să aspire cu pompele lor lungi de elefant tot ce e scamă în aceste secții stăpînite de fire și zumzet. „Fabrica noastră este foarte veche și în permanență am încercat s-o aducem la zi, să obținem o climatizare cît mai bună”, spunea directoarea bumbăcăriei, Cornelia Gheorghe. La Bumbăcăria Română Jilava lucrează aproape o mie de femei. Toată conducerea este alcătuită din femei. Doar inginerul șef este bărbat. Și femeile organizează viața și munca femeilor. „Aveam 16 ani cînd am venit la bumbăcărie. Mă temeam de cele mai vechi. Eram 16 fete venite de la școală profesională, toate crescute într-un orfelinat. Eram firave și ne speriam de orice. Viața filatoarelor era destul de grea. Ele erau aspre și neiertătoare. La bumbăcărie lucrau și lucrează femei mai simple. Îți spun imediat ce le doare și ce le deranjează. Dar ne-au primit bine. Ne-au dat un loc în cămin și au început să se intereseze cite puțin de viața noastră. Au trecut atîta ani de atunci și acum nu-mi vine să cred cît de emancipate pot să fie acele femei. Atunci nu aveam condiții sociale, nici în fabrică, nici în familie. Aveau 3-4 copii și locuiau într-o magherniță. Acum participă la ședințe, să vedeți cum iau cuvîntul, cum discută problemele lor.” Victoria Piriu este secretara comitetului de partid din Bumbăcăria Română. În același timp ea este și președinta comitetului de femei din sectorul 4 al Capitalei. „În acest sector lucrează peste 30.000 de femei și preocuparea noastră cea mai importantă este să ne aducem o contribuție cît mai importantă la realizarea sarcinilor de plan. La plenaryle noastre discutăm în primul rînd faptul că tovarășele noastre trebuie să fie mereu în primele rînduri. Ne preocupăm și pe noi probleme ca recuperarea materialelor prime, a materialelor re folosibile și avem acțiuni de stringerea borcanelor, a hîrtiei, a fierului vechi. Ne ocupăm de gospodărirea sectorului, de plantarea arbuștilor și a florilor. Apoi, ne preocupăm viața din casele de copii și căminele de bătrîni. Pentru aceasta avem comitete de sprijin. Încercăm să facem viața noastră și a altora cît mai frumoasă

Salutul meu

Salutul meu în primul rînd se-ndreaptă spre căpitanul vasului. Pe merit își poartă el galoanele de aur iar pe chipul emblema profesiei. El trebuie, ca un savant, să știe atîtea despre vînturi mari și ape, despre curenți, despre orbite-astrale, mașini și-ale mașinii acestorii. Ba, chiar mai mult, despre un drept maritim ce-l stabilesc popoarele-ntre ele. Și despre oameni trebuie să știe și despre treburile lor speciale în mîile de fire care-i leagă de muncă și de disciplina-n muncă, de tot ce-nseamnă ură sau iubire, de tot ce-i drept sau nu e drept în viață.

El este comandantul. El conduce. E omul care cel dintîi se-arată pe puntea vasului. Eu, de aceea, în primul rînd, salutul, lui i-l dărui!

SZEMLER FERENC ■

Patria

Din toate ale graiului cuvinte, o, Patrie, cuvîntul cel mai sînt e numele-ți, ce și-l rostim fierbînt întotdeauna ca pe-un jurămint!

Și îl purtăm în inimile noastre adine inseris cu strămoșești culori — de flacăra, de griu, de zări albastre, lucrînd în veșnicie ca trei sori.

Chiar de-am fi orbi tot am veni spre tine, și-am recunoaște sfintele țărîni după mireasma cîmpurilor line și după gustul apei din fîntîni.

Tu mult mai mult ne ești ca n-treaga lume, trecut ne ești, prezent și viitor. Nepieritor îți ducem al tău nume pe drumul gloriei, nepieritor!

CEDOMIR MILENOVICI ■
Traduceri de Victor Tulbure

și să-i dotăm cu cele necesare. De asemenea, ne preocupăm viața în căminele de nefamilisti. Mă refer în primul rînd la ale bumbăcăriei și apoi la toate celelalte în care locuiesc femei. Și multe femei, pensionare, membre ale comitetului de femei al sectorului, participă la acțiunile organizate de comitetul nostru de femei. Eugenia Niculescu, Ecaterina Ursuleac, Olga Semenescu și multe altele se ocupă de viața semenelor lor cu o tinerete pe care nu le-o bînuie nimeni. Viața femeilor s-a schimbat. Pe umerii lor nu mai cade atîta greu. Încercăm să le înfrumusețăm viața, să le ajutăm în aprovizionare, în îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață. Cine își imaginează că un comitet al femeilor dintr-un sector sau dintr-o întreprindere cu multe femei nu are treabă se înșală. Ele n-au stare. Mereu au ceva de făcut. Pe lingă responsabilitățile casnice, femeilor le-au mai revenit și importante responsabilități sociale. Participarea lor la viața obștii nu se mai face doar într-un singur fel. Și asta este cea mai grăitoare dovadă că și vremurile dar și viața femeilor s-au schimbat.

CORNEL NISTORESCU ■

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂȚII

trebuie s-o rezolvăm noi, în colectivul nostru” (...)

RĂZVAN BĂRBULESCU,
Flacăra, 16 februarie 1978

ACEASTA IDEE VALOREAZA 300 MILIOANE LEL. ȘI MUNCITORII CARE O FOLOSESC DECLARĂ: „ASTA DA, INVENȚIE!”

Reportajul de față, dedicat unei invenții care, aplicată, a dus la consemnarea unor economii de peste 300 milioane lei, a început, firește, printr-un dialog cu inventatorul. Numai că, îngropat și ametit de o sumedenie de cifre și date tehnice, i-am propus interlocutorului meu, tînărului inginer Viorel Munteanu, absolvent în 1971 al Institutului politehnic București, Facultatea de metalurgie, să ne deplasăm la fata locului, adică în millocul celor care, în procesul de producție, aplică respectiva invenție.

Așadar, însoțit de inginerul Viorel Munteanu, în hala de pregătire a oalelor de turnare din oțelăria numărul 1 a combinatului siderurgic din Galați,

în clipa în care oțelarii Dumitru Amăroarei, Ion Chiricuță și lăcătușul Tănase Geantă tocmai demontau de pe fundul unei oale un... sertar.

— Față de vechiul sistem, cel cu țîi și dop, cînd oala putea fi folosită doar o singură dată, aveam să notez din partea oțelărilor Dumitru Amăroarei, acum, cu sertarele, o putem folosi și a doua oară. Iar dacă am avea și niste cărămizi refractare bune, nu precum cele de la „Răsăritul” din Brașov, sau de la „Refractara” din Alba Iulia, am folosi-o chiar și a treia oară. Asta, în primul rînd. În al doilea rînd, a crescut foarte mult siguranța în exploatare, incidentele de turnare ajungînd, de la 15-20 la sută, cît era înainte, la doar 1 la sută, cifră aproape de necrezut pentru cei care mai știu cite ceva despre ce-nseamnă turnarea oțelului.

— Montarea sertarelor în ramele fixate pe fundul oalelor, a ținut să adauge lăcătușul Tănase Geantă, a schimbat oarecum fata meseriei noastre, a lăcătușilor de la întretinere și a tu-

turor celor care aici muncim, în hala de pregătire. În ceea ce ne privește, sarcina noastră este aceea de a fixa, ca la carte, sertarul și de a-l cupla cu dispozitivele de acționare hidraulică. Treaba asta o facem la sol, pe cită vreme, înainte, cu vechiul sistem, oamenii se cocotau pe oală, pe buza ei, în dozoarea ce venea din interior, și se chinuiau de mama focului să centreze țîia exact pe orificiul de scurgere a oalei. Cînd centrul țîia, se rupea dopul care astupa orificiul. Cînd înlocuiau dopul, se descentra țîia. Și tot așa, timp pierdut, materiale stricate, nervi, dozoare și toate celelalte. Acum, cu sertarele, treaba e ușoară și simplă ca bună ziua, iar dacă o facem bine, bine de tot, dacă stringem cum trebuie și cum trebuie niste simple suruburi, turnarea oțelului în lingotieră a devenit o joacă de copil. (...)

VICTOR NIȚĂ,
Flacăra, 17 ianuarie 1980

UTILAJELE ROMĂNEȘTI SÎNT CELE MAI BUNE!

Colectivul de electromecanici de la mina Lupeni vine să ilustreze, cu prisosință, îndrîjirea de care s-a dat dovadă în exploatarea mecanizată a stratului trei, un sirat abundent, cu aglomerări de roci dure, greu de sfărîmat chiar și cu ajutorul picamerelor și explozivilor. Istoria acestui colectiv începe odată cu terminarea stagiaturii actualului director adjunct, Titus Costache.

(...) Totuși, faima noastră de specialisti este legată de un moment anume, din primăvara lui '78, cînd s-a trecut la îmbunătățirea susținerii mecanizate, înlocuind tăierea prin perforare, puscare și încărcare cu plugul, cu tăierea mecanizată a combinai frontale de abatai KS-3 M modificată. Modificările și adaptările făcute sub conducerea inginerului Titus Costache, modificări ale vitezelor periferice, adaptarea altor tipuri de cutite și în general toate intervențiile făcute au dus la economii de aproximativ 40 000 000 lei, la sfîrșitul anului 1979. Nu mai puțin

spectaculos era procentul de 90 la sută ce reprezenta reducerea efortului fizic al minerului. Toate acestea se întîmplau la stratul trei, unde toată lumea își pierduse încrederea că va mai putea fi exploatat mecanizat. (...)

ELENA GHERA,
Flacăra, 24 iulie 1980

CĂLĂTOR PE SUB BUCUREȘTI (II)

Sintem a 27-a țară care a construit pe Terra cel de-al 57-lea metrou. Este adevărat că din cei 27 de kilometri cît va măsura în final magistrala Est-Vest n-a fost dat în folosință decît un segment de 8,1 kilometri, de-a lungul Dimbovitiei.

(...) Se circula încă experimental între Uzinele „Timpuri noi” și „Semănătoarea”. Dar primul pas pe calea subterană care va lega platformele industriale Republica de Militari a fost făcut, efortul uman a fost încununat de succes. Într-o zi de 17 metri adîncime, în soluri mai mult neprietene — argiloase și nisipoase, practic, uneori între

Marile împliniri ale libertății, Totul pentru om,

Azi, la noi

Străbați șoselele țării, aproape toate asfaltate, și oricât te-ai grăbi, privirea fuge în deapă și-n stînga, ademinită de noua arhitectură a construcțiilor, de furnicarul de blocuri apărute în anii aceștia, ai libertății, și-ți aduci aminte chiar de casa ta pe care n-o mai poți compara cu vechile construcții sordide și întunecoase, ești tânăr, ai vârsta acestei libertăți a țării iar memoria ta nu mai păstrează imaginile de odinioară. Te bucuri în secret de ceea ce vezi și-ți dai seama că nu ești singurul privilegiat, în ultimele patru decenii mulți, foarte mulți locuiesc în alte condiții decît în cele inveterate de părinții tăi. N-ai să pui mîna pe creion ca să calculezi, dar mincea nu se poate abține să nu facă o estimare aproximativă, încerci să realizezi totuși ce înseamnă faptul că în această perioadă patru cincimi din populația țării s-au mutat în locuințe noi iar zilnic, asta te uimește mai mult, în fiecare zi așadar, 500 de familii primesc noi case, pentru a intra într-un nou mediu de viață, așa cum pretind aspirațiile lor, și necesitățile, și meritele lor.

Dar tu ești încă o dată bucurios, ai putea spune că ești chiar fericit, deși nu-ți plac hiperbolele și n-ai vrea să exagerezi, însă chiar simți o mare incintă privind stațiunile turistice care au innobilat geografia țării, ai fost desigur și la mare, acum călătorești probabil pe una din acele șosele de munte, de-a lungul cărora au apărut superbe hoteluri și moteluri, și-ți dai seama de această fabuloasă realitate, gîndindu-te doar că anul trecut peste cinci milioane de oameni au beneficiat de servicii turistice. La noi, azi, nu sînt doar codri verzi de brad și cimpuri de mătase, la noi este și o activitate turistică serioasă și binevenită, pentru ca oamenii muncii să-și petreacă în tihnă zilele de odihnă pentru care au lucrat în timpul anului și la care se gîndesc ca la o răsplată bine meritată. Dar acest lucru n-ar fi fost posibil tocmai acum, cînd au sporit necesitățile vieții, dacă eforturile nu s-ar fi înzecit iar economia nu s-ar fi modernizat însă, iată, din nou ești bucurios că lucrurile stau altfel și capacitatea industrială a țării realizează acum, în doar cîteva zile, întreaga producție a anului 1959. Uimirea ia proporții, căci nu e vorba numai de niște date, ci de o schimbare radicală care și-a modificat chiar și viața pe care acum altfel o privești și pentru care ești mandru și e normal să fie așa, fiindcă, în loc să te gîndești la ziua de mîine, te gîndești la cea de azi, cînd tu te afli la volanul autoturismului tău și colinzi țara, încintindu-ți privirea, și sufletul, și iar mai săbești accelerația, ca să vezi acești tineri studiosi, cu gențile pline de cărți și caiete, la tineretul acesta care, mai mult de jumătate, urmează acum cursurile învățămîntului liceal. Însă, pe lângă acești junci, abia porniți în viață, prin geamul mașinii tale mai poți zări și cite un medic, ieșit probabil să se deconecteze în parcul frumos din fața spitalului, dar îți dai repede seama că el este doar unul din mulții tîmăduitori pe care anii libertății i-a sprijinit și încurajat, că acest medic se găsește pretutindeni, la cîte 511 locuitori, ai putea exact să afli numărul lor, e simplu doar să împarți populația țării la această cifră, dar nici acum n-ai timp, în definitiv este inutil să calculezi, pentru că, oricum, proporția aceasta spune mult și devine grăitoare nu doar pentru nivelul de trai, ci mai cu seamă pentru nivelul de viață, fiind vorba chiar de viața ta pe care o vrei cit mai lungă, și mai fericită, și mai sănătoasă.

ION IACOB

● În 1956, România avea 171 de orașe; în 1984, numărul orașelor este de 237. În actualul cincinal au fost ridicate peste 300 de noi ansambluri de locuit, continuîndu-se astfel excepționalul ritm al construcției de locuințe din țara noastră. De altfel, în aceste patru decenii, patru cincimi din populația țării s-au mutat în locuințe noi ● În anul de învățămînt 1983-1984 au ieșit pe porțile institutelor de învățămînt superior de 12 ori mai mulți absolvenți decît în 1950 ● Astăzi sînt inserși în grădinițe 893 000 de copii între 3-5 ani, spre deosebire de anul 1965 cînd numărul acestora era doar de 199 100 ● În 1934 se realizează în numai cîteva zile întreaga producție a întregului an 1930. În prezent, la fiecare 32 de secunde părăsește banda de fabricație un aparat de radio, la 49 de secunde un televizor, la 4 minute un autoturism ● Veniturile obținute de populație din fondurile sociale au sporit în anii de după Eliberare de aproximativ 17 ori ● Vinzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist au depășit cifra de 259 miliarde lei. Numai valoarea mărfurilor alimentare vindute populației în anul 1983 reprezintă egalul mărfurilor de toate categoriile vindute în 1970 ● Cheltuielile alocate învățămîntului sînt în prezent de 13 ori mai mari decît în 1950 ● În 1984, numărul paturilor în unitățile spitalicești a ajuns la 200 000: la sănătatea populației veghează 44 500 medici și aproximativ 132 000 cadre medii calificate: rețeaua sanitară destinată copiilor dispune în prezent de 35 000 de paturi în spitale și secții de pediatrie, cei mici beneficiind, totodată, de medicamente în mod gratuit; în unitățile sanitare de la sate asistența medicală este asigurată de 7 000 de medici și 23 000 de cadre medii calificate ● În ultimele două decenii, prestările de servicii publice pentru fiecare locuitor au sporit de 6 ori ● Numărul celor care au beneficiat în 1983 de serviciile turistice au depășit cifra de 5 milioane persoane.

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

adevărate gîrle — au fost săpate tunelurile. S-au bătut și recorduri: în timp ce în străinătate se sapă 1,5 km pe an, la București s-au realizat 2 kilometri. Gradul de complexitate? 1 kilometru de metrou echivalență cu echipamentele a 60-70 de kilometri de cale ferată normală. Capacitatea proiectată a complexului subteran din Piața Unirii — adică preluarea unui flux de 120 000 călători pe oră, în ambele sensuri — echivalență cu capacitatea Gării de Nord, dar... pe o zi. Există și recorduri de exploatare. Anume? De la inaugurare și pînă azi — deci de la mecanicul Dumitru Panduru, primul călător al căii ferate subterane bucurestene — au beneficiat de serviciile metroului 30 milioane de persoane, ceea ce înseamnă de 1,36 ori populația României (...)

MIRCEA BUNEA
Flacăra, 24 septembrie 1981

Tot mai mult destinele noastre se confundă cu destinul patriei. Aspirațiile cresc. Acum, în preajma celui de-al XIII-lea Congres, întregul popor, strîns

unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își îndeplinește exemplar misiunea istorică.

ORAȘUL, CA O PECETE DOMNEASCĂ

Am întrebat un om de-al locului: ce crede că îi caracterizează pe nemțeni? Noi, mi-a răspuns, sîntem oameni mai potoliți, omenoși poate mai mult decît alții, dar n-am suportat nictodată asuprirea și nici umilința. Avem aici, în aptopiere, un deal mai înalt, căruia oameii noștri îi spun Osoiu. Denumirea, spun bătrînii, îi vine de la oase. Într-un an, zic ei, turcii au năvălit peste Moldova lui Ștefan. Și lupta s-a dat pe acest deal, care, după ce Ștefan l-a alungat pe cotorpitori, a rămas alb de oase. Nu e o scorneală și nici o simplă metaforă. E o poveste adevărată. Dar adevărul acesta se continuă. Iată, merg pe străzile orașului împreună cu profesorul Radu Gheorghe, director al Filialei Arhivelor statului Neamț, care îmi spune o lecție tot de isto-

raid pe magistralele cuprului

rie, citind documente: „La Piatra Neamț, zice, datorită existenței fabricilor de hirtie și cherestea, s-a constituit de timpuriu un nucleu muncitoresc. În 1831, la Văleni, începe să funcționeze prima fabrică de hirtie din țară. Ulterior, iau ființă și alte unități industriale. În 1896, în timpul grevei muncitorilor de la Fabrica de cherestea „Goetz“ din Galați, muncitorii din Piatra Neamț, ca și

alții din întreaga țară, se solidarizează cu gălățenii: le trimit ajutoare materiale și îi îndeamnă spre victorie. În 1907, muncitorii nemțeni nu numai că s-au solidarizat cu țărani, ci, în unele localități, au participat activ la lupta pentru pămînt. Și istoria continuă: În timpul luptelor greve desfășurate de muncitorii tipografi din București, în decembrie 1918, la Piatra Neamț s-au organizat acțiuni de solidaritate, fapt care a determinat poliția să opereze arestări în rîndul conducătorilor locali ai mișcării muncitorești și socialiste. Dar cea mai amplă mișcare din istoria luptelor muncitorești prietene este, fără îndoială, greva generală din decembrie 1919. În perioada aceea, județul Neamț era considerat drept cel mai important centru al industriei forestiere din întreaga țară.

Mă adresez iarăși profesorului Radu Gheorghe și-l rog să apeleze din nou la memoria documentelor, la momentele aceleui August de foc care cuprîndea întreaga suflare românească: Și la Piatra Neamț, ca în toată țara, muncitorii, îndru-

mați de comuniști, au acționat pentru sabotarea producției de război, împotriva fascizării țării, a concentrărilor și rechizițiilor. La Fabrica „Bistrița“, de pildă, unde se confecționau căruțe pentru armată, au fost întirziate comenzile; la Fabrica „Moldova“, unde se construiau subsansamble pentru barăile din lemn, destinate militarilor germani, în mai multe rînduri s-au livrat subsansamble incomplete; la Fabrica de hirtie și mucava, lipsa de la serviciu a muncitorilor devenise un fapt permanent; la unitățile de cherestea, de industrializare a lemnului au fost cazuri de încetare parțială sau totală a lucrului. O parte dintre muncitorii au fost judecați de instanțele militare, condamnați. Dar nețărurita sete de ideal nu avea să se potolească! Și ea cuprîndea nu numai muncitorimea din fabrici, ci și pe muncitorii care fuseseră mobilizați pentru front. Prin manifeste, comuniștii chemau militarii să întoarcă armele împotriva lui Hitler. Urmare acestor acțiuni, la Piatra Neamț s-a petrecut un fapt semnificativ: 3 280 militari ro-

„Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia,

Arșova a primit cu generozitate legământul nostru : „Să fim una cu poporul / Cu drapelul și cu brazda / Noi, Cenaclul Flacăra jurăm aceasta !”

La Tulcea, cote variabile

Localități : Babadag, 17.8.1984, orele 20, pe un loc aflat între dealurile din împrejurimi ; Tulcea, 18 august 1984, orele 20, stadionul din localitate ; Macin, 19 august 1984, orele 21,25, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 5 000 la Babadag ; 20 000 la Tulcea ; 15 000 la Macin.

Atmosfera : generoasă, la concurență cu pitorescul locului de desfășurare a manifestării de la Babadag ; excepțională în spectacolul de la Tulcea, cel mai bun din acest turneu ; un hibrid contradictoriu al bunelor intenții ale oamenilor și al lipsei de inspirație și interes a organizatorilor, la Macin.

Calitatea spectacolelor : bună la Babadag ; foarte bună la Tulcea ; medie la Macin.

Noutăți : prezența la turneul din județul Tulcea a poetei Constanța Buzea.

Experiența acestor trei zile petrecute în județul Tulcea, cele care au consemnat în fapt încheierea celui mai greu dar totodată a celui mai fructuos turneu de până acum, ne-au dezvăluit câteva aspecte din care considerăm că trebuie trase unele învățăminte imediate. Microstaziunea cenaclului din județul Tulcea a concentrat în sine o multitudine de situații ce au solicitat la maxim pe toți componenții trupei, cu atât mai mult cu cât se aflau la capătul unui turneu a cărui dificultate a întrecut-o cu mult pe aceea a celor anterioare. Încheierea cu brio a acestei stagiuni este de aceea cu atât mai merituoasă. Spectacolul de la Babadag, primul din seria celor ce aveau să aibă loc în județul Tulcea, s-a desfășurat într-o ambianță naturală de mare frumusețe. Într-un loc pitoresc străjuit de înalțimi împădurite. Aceasta a fost prima surpriză a seriei, o surpriză spre care privirile noastre se deschideau, după atita mare, cu o nouă, încântătoare bucurie. Cea de-a doua surpriză a fost însă mai puțin plăcută și era determinată de o inexplicabilă necorelare între ora de începere stabilită de noi și hotărârea organizatorilor locali. Făcând cunoscută din vreme, intenția noastră de a începe spectacolele cu două ore mai devreme, în concordanță cu noile condiții, diferite de cele de pe litoral unde oamenii aflați în concediu preferă să vină la spectacol la o oră mai târzie, fusese nesocotită. Membrii cenaclului aveau să aștepte mai bine de două ore începerea spectacolului. Dar nici această așteptare n-a fost tocmai liniștită. Dacă ei n-ar fi sosit cu atita vreme înaintea începerii spectacolului (după ora la care s-au gândit organizatorii să-l pună) acesta nici n-ar fi putut să se desfășoare în condiții normale datorită unei alte neînțelegeri legate de necesitatea conectării instalației noastre la rețeaua trifazică. Dar sirul surprizelor n-avea să se oprească aici. În spatele scenei, un „bufet asortat” îi îndemna pe membrii cenaclului să-și mai treacă așteptarea refăcându-și totodată forțele. Uimire ! Asemenea prețuri nu văzusem nici în „misteriosul Saturn”. Au recunoscut-o și organele locale de resort și până la urmă și aceia direct vinovați de această stare de lucruri, deprecind eforturile altora și ignorând faptul că aceia pe care îi furau erau nu doar oaspeți dar oameni ai muncii aflați la datorie, care pentru strădania lor meritau măcar favoarea de a-și plăti cinstit dreptul de a mânca în fugă.

La orele 20 erau adunați în această scobitură dintre dealurile Babadagului oameni din localitate și din întreaga zonă, veniți de pe sate, care cum au putut. Hotărâtoare pentru împlinirea acestei manifestări a fost însă și

aici participarea oamenilor. Într-o manifestare aflată la concurență cu natura, în fața frumuseții căreia cultura este nevoită să se plece adesea, ei au căutat în sine, în vibrația propriilor suflute, resursele unei noi frumuseți. Au găsit-o prin dăruire, printr-o atitudine fermă, convingătoare, prin iubirea care „dacă nu este, nimic nu este”, traducind acea verticalitate ca o condiție sine qua non a existenței umane. Și iată și exemplul concret al acestei pledoarii susținute din anonimul de toți ceilalți. A venit la manifestarea cenaclului „pentru a simți cu adevărat pământul sub picioare”, ca o garanție palpabilă a continuității urmând sensul intim, constant al vieții, marinarul Gurei Artiom (poreclit Arlechinul) de pe vasul Rodna, de origine din Sarichioi. Era bucuros că scăpase împreună cu camarazii săi de furtunile de la Capul Bunei Speranțe și fericit că poate simți alături de noi viața pulsându-i prin toată ființa. Iată și numai recunoștința unor astfel de oameni poate fi un motiv suficient pentru a da uitării neîmplinirile spre a urma fără ezitare sinusoida drumului ales. A doua zi, la Tulcea, a avut loc o manifestare cu totul excepțională, spectacolul cel mai bun al turneului, despre care vom vorbi însă în final. Cu cea mai dificilă situație de până acum în acest turneu aveam să ne confruntăm în ultima zi, o zi plină de pitoresc și de neprevăzut. Începută sub bune auspicii, ea a însemnat mai întâi prilejul unei călătorii pe Dunăre, la bordul vasului Sturzul (comandant Tudor Todică), de la Tulcea la Crișan, Mila 23 și retur. Frumusețile locurilor, bucuria întâlnirii, acasă la el, cu tatăl unui mare campion (ați ghicit, este vorba de Ivan Patzaichin), acel „revelion în deltă” petrecut la Crișan, veneau parcă să răsplătească eforturile incununării marelui spectacol din ziua precedentă, impresionant cu totul, lăsând asupra-ne o marcă fierbinte, încă vie. Dar tot această zi avea să reinnoade spre finalul ei șirul acelor surprize a căror cauză era mai mult sau mai puțin întâmplătoare. O nouă defecțiune la autocarul cenaclului, lăsându-ne la jumătatea drumului dintre Tulcea și Macin, a determinat o întârziere a spectacolului din acea seară cu aproape o oră și jumătate. Toate eforturile noastre de a ajunge la vreme au fost zadarnice. La Macin, un stadion arhiplin ne aștepta de la orele 18. Aceiași neconcordanță care ne determinase pe noi să așteptăm cu două zile mai devreme, lucrase aici în sens invers. Am salutat răbdarea și înțelegerea de care au dat dovadă oamenii. Aceiași care imediat după începerea spectacolului aveau să încerce să deprindă obișnuința de a cînta, ce a-și dezlănțui firea. Arătau astfel încît eram aproape convinși că în ciuda marii aglomerări care ne crea deja probleme, setea de cultură, marea lor deschidere (în acest caz și la propriu nu doar la figurat) avea să propulseze emoționant spectacolul nostru. Un timp, tribuna a doua, așezată în spatele scenei pusă chiar în centrul unui stadion plin ochi, a fost prin participare corectă un îndemn și o provocare la o competiție cu șanse egale. Conducătorul cenaclului lansează chiar ideea de „cenaclu poliedric”, sugestivă pentru descrierea și înțelegerea acestei situații cu totul speciale. Cui să te adresezi mai întâi ? Celor mai buni, desigur. Coexistă aici tentația experimentului pedagogic și nevoia aplicării procedurilor terapeutice din arsenalul largilor modalități ale cenaclului. A fost greu până s-a ajuns la acești oameni și este parcă și mai greu de rămas în condiții normale. „Două fintini și-o singură sete” pare a fi versul ce redă într-un anumit fel mai aproape de realitate imaginea aceasta care uimește (adică atrage și sperie totodată). Grea situație. Scena încarcă să se adapteze. Închipuiți-vă jumătate din oamenii aflați la micro-

foane orientați spre o tribună iar cealaltă jumătate spre cealaltă tribună. Distributivitatea atenției este aici o calitate la mare preț. Răspunsurile bat ca o limbă de clopot cînd dinspre o tribună cînd dinspre cealaltă. Apoi concomitent și la fel de accentuat din ambele părți, fără a mai pune la socoteală lateralele. Această viltătaie răbufnită cu o forță impresionantă, consumind energii și simboluri cu o concentrare nemaivăzută avea să creeze scenei o stare nouă și o exigență sporită. Aveau să fie toate cele necesare sufletelor deschise dar aveau să fie deasemenea sancționate prompt discrepanțele. Totul în ideea după care „acest cenaclu este mai mult al celor ce-l văd decît al celor ce-l fac”. Nu știm de aceea cu ce ochi îi vor privi oamenii, pentru care în aceste zile noi am făcut tot ce ne-a stat în putere spre a-i mulțumi, pe cei care ne-au lăsat, după încheierea ultimei noastre manifestări din județul Tulcea, să așteptăm tîrziu în noaptea, cînd fusesem asigurați că totul este „aranjat”, sosirea bacului care să ne treacă la Brăila pentru a urma drumul nostru spre casă, preț de aproape două ore. Noi chiar dacă ne-am simțit zădărnici o clipă am reținut pentru eternitate această fascinantă imagine a Tulcei tinere, revoluționare.

Tulcea a fost suprema revelație și suprema satisfacție pentru toți membrii cenaclului. Spectacolul s-a desfășurat mai întâi în atmosfera unui amurg somptuos, apoi în atmosfera unei seri mirifice, cu miresmele deltei aproape, în companimentul navelor care curg nostalgice spre mare și al locomotivelor care dădeau semnal de plecare sau de venire chiar prin dreptul stadionului plin în semilună. Publicul sosise pe stadion cu mult timp înainte de orele 18 astfel încît în momentul începerii manifestării era aproape dezlănțuit. Ceea ce l-a făcut pe poetul Adrian Păunescu să exclame : este ora opt și cinci minute și atmosfera, aici, la Tulcea, în această zi de 18 august 1984, este fantastică ! Rar se întîmplă să întîlnești un public atît de sensibil, de des-

chis, eliberat de constrîngerii, de convenții false, gata să experimenteze orice formă nouă și valoroasă de comunicare cu scena, să intre spontan în rezonanță cu ceea ce se întîmplă pe scenă. De fapt, la Tulcea am avut revelația faptului că în cenaclu publicul este erou principal, că publicul este interpret principal. Satisfacția sa constă în aceea că inițial, cu alte prilejuri, în repertoriul și tehnicile de spectacol consacrate de cenaclu, cunoscînd uncori pe de rost cîntecele și pozițiile sale de referință, publicul se simte bine cîntînd și recitînd fic odată cu membrii cenaclului, fie pe „cont propriu”. Mai presus de orice ni s-a părut publicul în această seară la Tulcea, un public precum o orgă, cîntînd pe mai multe voci, alternativ, pe tribune, la întrecere ca forță de emisie și de rezonanță. Un moment de mare emoție și de atmosferă lunară l-a constituit prezența poetei Constanța Buzea care a recitat (cu acompaniamentul fiului ei, Andrei Păunescu) poeziile sale grave și cu mare încărcătură de sensuri, la o oră din noaptea la care publicul ar fi putut face fenomen de respingere în fața metaforei, oră la care însă publicul a reacționat în tăcere și meditație semn că e deja bine educat pentru poezia de pe zăpezile înalte ale sufletului. Un interpret sensibil al tuturor stărilor din cenaclu, un om de mare delicatețe și de urias talent, virtuoz al ghitarei electrice, știînd să se implice și să se însinucze discret în peisajul ideilor și metaforelor cenaclului a fost în seara de la Tulcea, Alexandru Zărnescu. Mult timp încă după încheierea spectacolului, la orele 3 din noaptea, orașul a fost iluminat de cîntecele cenaclului devenite șlagăre și romanețe pentru îndrăgostiți. Am trăit astfel unul dintre cele mai tulburătoare spectacole de public ale cenaclului.

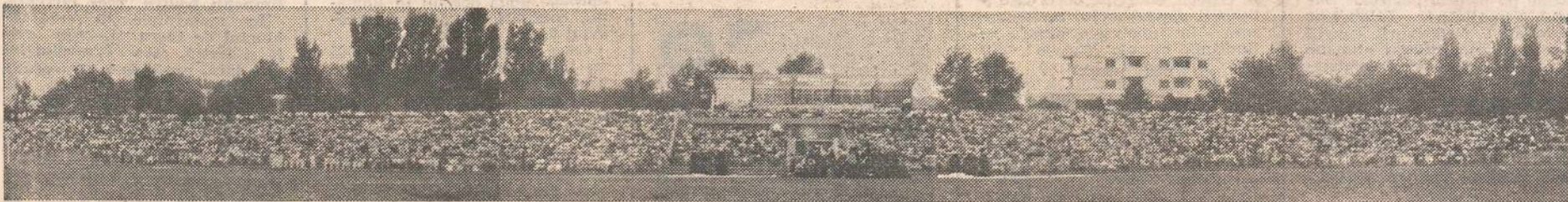
CONSTANTIN DRAGOMIR
ADRIAN DOHOTARU

Ați citit cronică manifestărilor cu numerele : 1 361, 1 362, 1 363, 1 364.

Trei ipostaze ale unui solist complet și complex, cu largi posibilități interpretative: vibrantul, emoționantul public tulcean

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra

Trăiască Libertatea! Trăiască România!

Costinești s-a autodefiniț cu înalt spirit revoluționar — „Tărnuț unireu”

Turneul în date sintetice

- A fost cel mai fructuos, cel mai greu și cel mai impresionant turneu din întreaga istorie a cenaclului.
- Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a totalizat din 7 iunie până în 19 august, în 84 de zile, 91 de manifestări (de la 1274 la 1364).
- În tot acest timp s-au parcurs 13 000 de kilometri prin 22 de județe, în care de altfel am și susținut spectacole.
- Întreg turneul a însumat peste 520 de ore de spectacol susținute în fața a 656 500 de spectatori.
- Acest turneu a însemnat și depășirea cifrei de 5 milioane de spectatori, totalizați în întreaga existență a cenaclului. De la înființarea cenaclului până în prezent, numărul spectatorilor prezenți la manifestările cenaclului se ridică la 5 256 500.
- Media pe fiecare din manifestările numerotate ale acestui turneu — 7 215 spectatori.
- Au avut loc spectacole în 52 de localități din țară, în unele (pe litoral), susținându-se chiar trei spectacole.
- Record de audiență — 35 000 de spectatori, la Timișoara, în 30 iunie 1984.
- Cel mai impresionant spectacol, privit și din prisma incertitudinii desfășurării sale, la Satu Mare, în 24 iunie 1984.
- Din punct de vedere al receptivității, publicul din Galați și cel din Tulcea ocupă locul întâi, la categoria stadioane. În săli sau grădini de vară, Mangalia, Eforie, Neptun.
- Cel mai bun spectacol pe întreg turneul, la Tulcea, în 18 august 1984.
- Publicul cel mai aproape de nota 101 a fost cel din Tg. Jiu, egalat de tulcenii.
- „Top 5”. Cele mai bune cintece ale turneului, care au întrunit sufragiile membrilor cenaclului, au fost: „Marile iubiri” (Totuși) — 10 voturi, „Să ne naștem din nou” (Mirela Atudorei) — 8 voturi, „Ultima zi” (Alexandru Zărnescu), „Noua modă” (Totuși), „Miros de coasă” (Nica Zaharia) — toate cu câte 6 voturi.
- Cintece noi în programul cenaclului — 42! Un veritabil record pentru un turneu. „Noul val”, „Marile iubiri”, „Sapte mări și șapte țări”, „Noua modă”, toate ale trupei Totuși, „Trăsura”, „Actorul” (Emilian Onciu), „Aripi”, „Și dacă”, „Antistress”, „Suta de lei”, „Marea liniste”, toate ale trupei Pro Musica, „Drum neterminat”, „Anonima de porumb” (Gil Ioniță), „Miros de coasă”, „Colindul gutuii din geam” (Nica Zaharia), „Jertfa”, „Fintini” (Camelia Daj), „Din vis în vis”, „Numai trecut” (Constantin Dragomir), „Tărani reali” (Valeriu Penisoară), „Ultima roadă” (Vali Șerban), „Simplă”, „Mai multă mare”, „Să ne naștem din nou” (Mirela Atudorei), „Clopotul Reintegrării” (Arpad Domokos), „S.O.S.”, „Antiprimăvara” (Octavian Bud), „Bietii lampagii” (Cristian Buică), „Ritm” (Metropol), „Portret cețos”, „Pentru E”, „La nunta ta” (Raul Cârstea), „Aruncarea în valuri” (Valeriu Moldovan), „La adio” (Poesis), „Joc în pierdere”, „Focul vinat e gonit de vânt” (Ducu Bertzi), „Barriere”, „Ultima zi” (Alexandru Zărnescu), „Imnul inecaților din Atlantida”, „Ana lui Manole” (Partaj), „Ființa și averea”, „Rugă pentru părinți” (Măjaj Gyözö).
- În tot acest turneu, pe masa cenaclului au sosit și au fost citite de

către conducătorul cenaclului, 19 376 de bilete! Cele mai multe au sosit la Timișoara — 907.

- Spectacolul cu numărul 1 300 a avut loc la Timișoara, în 30 iunie 1984.
- Peste 220 de debuturi și prezente locale. Dintre acestea cele mai remarcabile au fost: Maria Gorghiu, Valentin Văran, trupele Holograf, și Metropol, grupul Acropolis, Lilliana Ioniță, Cristina Oltea Breabăn, Dana Făruc, Daniel Dumitrescu, Florin Șerban, Adrian Jacotă, Florin Săsărman.
- Au revenit în acest turneu, Pro Musica, Raul Cârstea, Mihaela Popescu, Maria Amariei, Sirma Granzulea. Pentru o seară a fost prezent printre noi, Tudor Gheorghe.
- A recitat, din poezia sa, poeta Constanța Buzea.
- S-au recitat și cîntat pe scena cenaclului, versuri ale poezilor William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Itschak Katsenelson, Federico Garcia Lorca, Walt Whitman, Evgheni Evtuşenko, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Șt. O. Iosif, Alecu Mateevici, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Victor Effimiu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Emil Botta, Constant Tonegaru, Mihai Dragomir, Nichita Stănescu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Ștefan Augustin Doinaș, Alexandru Brad, Nina Cassian, Petre Stoica, Petre Ghelmeș, Romulus Vulpescu, Mircea Micu, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Alexandru Andrișoiu, Mircea Dinăscu, Ion Gheorghe Pricop, George Damian, Daniela Crăsnaru, Ion Singorean, Marian Odangiu, Ștefan Dandău, Mihai T. Ioan, Adrian Gavrilă, Dinu Olărașu, Constantin Dragomir, Adrian Păunescu.
- Componenta maximală a cenaclului în acest turneu: Carmen Antal, Maria Amariei, Acropolis (Alexandru Makedon, Panaiotis Dukas, Mihai Chebac, Gabriel Tudor), Ducu Bertzi, Octavian Bud, Cristian Buică, Raul Cârstea, Nicolae Cenan, Florin Constantin, Iemal Curtmola și Gabriela Iosif, Camelia Daj, Ștefan Dinu, Arpad Domokos, Constantin Dragomir, Daniel Dumitrescu, Dana Făruc, Flapo (Alexandru Zărnescu), Jerry Schwartz, Romeo Beianu, George Ivanov, Valentin Gereș, Liana Gocan, Maria Gorghiu, Sirma Granzulea, Elena Grecescu, Sorina Hașigan, Gil Ioniță, Lilliana Ioniță, Adrian Jacotă, Măjaj Gyözö, Metropol (Andrei Orban, Ildiko Iordănescu, Bella Radully, Traian Cosma), Valeriu Moldovan, Dinu Olărașu, Emilian Onciu, Partaj (Magdalena, Pușkaș și Tatiana Filipoiu), Valeriu Penisoară, Poesis (Eugen Baboi și Marius Bațu), Mihaela Popescu, Pro Musica (Ilie Ștefan, Grigore Bujor Hariga, Vasile Dolga, Dietrich Krauser), Mihail Stan, Florin Șerban, Vali Șerban, Maria Tânase, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Tudor Gheorghe, Lelia Vaida, Valentin Văran, Nica Zaharia, conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● „Cenaclul Flacăra se va înnoi, în pofida multelor noutăți. În două săptămâni formula noastră scenică va fi alta.” (A.P.).

● Echipa auxiliară a cenaclului a fost formată din: Roland Panteli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemuc (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Constantin Stănescu, Ion Paraschiv, Ioan Dobre (soferi), Pompiliu Dumitrescu (secretariat și regie de culise), Victor Rădulescu (fotoreporter), Valeriu Popa (asistență), Alexandru Medar (organizare).

DUCU BERTZI ■
NICOLAE CENAN ■

La Babadag, frumusețea din sufletele oamenilor a concurat frumusețea naturii

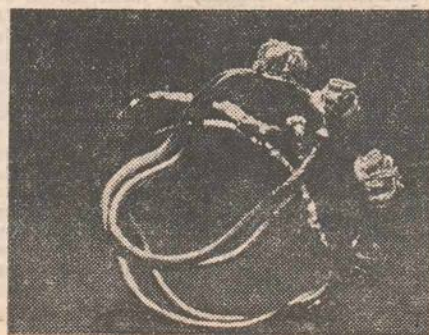
La încheierea ediției

Descoperire arheologică de mare interes

O diademă de-acum 24 de secole

Nu știm dacă era cam înspre dimineață, cam înspre prinz, sau cam înspre seară. Și nu știm nici dacă era senin, sau, dimpotrivă, era innourat. Și tot astfel, nu știm nici ce gânduri anume o vor fi frământat în acea zi, de 13 iulie, pe arheologul Violeta Bazarciuc, directoarea Muzeului orașenesc din Huși, județul Vaslui. Toate aceste amănunte, plus altele, firește, urmează să le aflăm la fața locului, adică printre vestigiile cetății dacice de la Bunești-Averesti, cetate a cărei dezvelire, ca să zicem așa, a început

scum patru ani, mai exact spus în 1978. Dar până atunci, ceea ce vrea să însemne unul din numerele viitoare ale revistei noastre, să transcriem ceea ce știm cu certitudine. Știm că în data de 13 iulie, în timpul unor săpături de rutină, ce se efectuau, la mai sus amintita cetate dacică, a fost scoasă la iveală, dintr-un strat neolitic, o diademă de aur

în greutate de 761 grame. Supoziția că diadema, o veritabilă operă de artă, aparține neoliticului s-a spulberat imediat, intrucit elementele sale sînt specifice producției de podoabe traco-geto-dacice din secolele IV—III î.e.n. Este vorba, mai pe larg, de o piesă unicat compusă din două bare paralele unite în șase puncte, cinci dintre aceste puncte formînd tot atîtea „ochiuri”, un fel de proeminențe cu motive florale. Capetele barelor sînt prelucrate sub forma unor animale stilizate, două ciudate feline cu trup solzoș. Cele mai multe dintre păreri susțin ipoteza că această piesă ar proveni din atelierele nord-pontice, intrucit re-

prezentările zoomorfe se înscriu în arta specifică zonei și perioadei amintite, avînd similitudini cu reprezentările relevate în tezaurele dacice descoperite în apropiere. Insistînd asupra acestor motive zoomorfe, vom preciza că motivele florale alcătuiesc cinci rozete asemănătoare stelilor de mare, cu un rînd de șase petale din mijlocul cărora ies alte șase petale, mai mici, iar în miezul acestora se află o mică sferă de aur. Dacă motivul floral este, îndubitabil, de tip elenistic, motivul animalier este, la fel de îndubitabil, de tip traco-geto-dacic.

În altă ordine de idei, lucrătura artistică deosebită a petalelor, apoi eleganța și rafinamentul cu care au fost făurite cele două feline ce încheie barele acestei diademe, ne duc cu gîndul că ea va fi împodobit, fără doar și poate, fruntea și umerii unei femei, fiica sau soția celui ce-a stăpînit cetatea dacică de la Bunești-Averesti. Cît despre descoperirea diademei într-un strat neolitic, ea a fost, fără doar și poate, îngropată, ascunsă în acel strat. A fost scoasă, deci, la lumină, după 24 de secole, de către arheologul Violeta Bazarciuc, într-una din zilele sale de fericită inspirație, și este expusă în clipa de față la Muzeul de Istorie al R.S.R., Secția Tezaure.

VICTOR NIȚA ■
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Marile împliniri ale libertății, ale epocii Ceaușescu

Tineretul — vigoare, avânt și dăruire sub culorile patriei

23 AUGUST
1944-1984

Porți deschise celor harnici și talentați

Avem tradiție în materie de sport, și chiar unele rezultate deosebite în arena internațională, dar adevărata afirmare a acestuia, ca bun al întregului popor, accesibil tuturor, a început după actul istoric de la 23 August 1944. Victoriile de până atunci, unele dintre ele strălucitoare, precum medalia olimpică de bronz (prima din istoria participării noastre la J.O.) dobândită de rugbusti în 1924, la Paris, titlurile mondiale la bob cucerite în 1933 și, respectiv, 1934 de echipele Papană-Hubert și Frim-Dumitrescu, carierele răsunătoare ale unor boxeri ca Lucian Popescu (triplu campion european) sau Toma Aurel, s-au datorat mai degrabă talentului sau tenacității unuia sau altuia dintre competitori decât sprijinului primit din partea oficialităților. În România de până la Eliberare, din cauza dificultăților economice și a obtuzității cirmuitoarelor, sportul s-a practicat pe apucate, sporadic, silit să lupte din greu cu grijile materiale. A rămas în legendă, de pildă, modul în care fotbalii noștri au ajuns la ediția mondială din 1930, plătindu-și singuri biletele de vapor până la Montevideo și făcând nu o dată, în timpul cursei transoceanice, diverse „servicii” pentru a se putea întreține. Mai însemna sportul, în România dinaintea lui 1944, citeva arene, puține, în Capitală și în marile orașe. În zone întinse ale țării, la sate îndeobște, el era necunoscut, problema de zi cu zi a tinerilor nefiind aceea de a se întrece pe pistă sau în bazin, ci de a-și câștiga, pentru ei și familiile lor, hrana necesară traiului de pe o zi pe alta.

Abia după 23 August 1944, sportul românesc a devenit un bun al celor mulți, deschis tuturor categoriilor sociale, el făcând cei dintâi pași, inițial timizi, sovăielnici, spre culmile ierarhiilor internaționale. Imediat după Eliberare, în 15 septembrie 1944, a fost creată, la inițiativa Partidului Comunist Român, prima organizație cu caracter democratic din istoria sportului, numită Organizația Sportului Popular. Începea și pentru sport, latură importantă a activității sociale, o eră nouă, a marilor satisfacții și împliniri. De atunci, cu precădere după cel de-al IX-lea Congres al partidului, care a coincis cu alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducător înțelept și harnic, părinte și prieten de naștere al tinerei generații, sportul românesc s-a bucurat și se bucură de sprijinul atent și orientarea competentă a partidului și statului, el parcurgând etape de profunde transformări innoitoare și recomandându-se azi ca o amplă mișcare de masă, cu un rol tot mai puternic, și mai recunoscut, în întărirea sănătății națiunii, în educarea multilaterală a tineretului, a tuturor oamenilor muncii.

Numărul asociațiilor și cluburilor sportive, funcționând în întreprinderi și școli, la orașe și sate, a crescut considerabil, ajungând astăzi la aproape 15.000. Printr-un sistem competițional de masă, permanent, riguros organizat, sportul și-a deschis porțile tuturor vîrstelor și tuturor categoriilor sociale: cifre cu multe zerouri, de ordinul milioanei, ilustrează amploarea competițiilor de masă, la crosuri, de exemplu, luind startul, anual, peste 4 milioane de participanți. Să adăugăm că alte 3 milioane de tineri își trec cu regularitate normele Complexului polisportiv „Sport și Sănătate” și obținem astfel imaginea unui tineret vigoș, devotat muncii, deprins să se întrecă loial, corect, avînd la dispoziție condiții ideale pentru petrecerea cit mai rodnică a timpului liber.

Un rol important, de cotitură, în renașterea sportului românesc l-a jucat și îl joacă marea competiție națională de masă și de performanță „Daciada”, adevărată

Olimpiadă la scara țării, creată în 1976 din îndemnul și la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale cărui cuvinte exprimă sintetic atenția de care acest compartiment al vieții sociale se bucură din partea conducerii de partid și de stat: „Putem spune, deci, că cîrțile dezvoltării actuale și de perspectivă a societății noastre socialiste fac în mod obiectiv necesară creșterea rolului culturii fizice și sportului în procesul educației socialiste, în întărirea sănătății și vitalității națiunii noastre, în asigurarea condițiilor ca poporul nostru, tineretul patriei, să crească vigoș și sănătos”. Această chemare a fost auzită și recepționată cu dragoste și recunoștință: numai ultima ediție a „Daciadei”, a treia, a antrenat în întrecere, pe toată geografia României, peste 8 milioane de tineri și vîrstnici, dintre care peste 3 milioane de femei.

Sprijinit plenar, devenit activitate de interes național, sportul și-a lărgit necontenit baza materială. Au apărut pretutindeni, în mediul urban și, deopotrivă, în cel rural, stadioane. S-a înmulțit numărul bazinelor de înot, unele dintre ele de dimensiuni olimpice, acoperite. Harta sportivă a țării s-a îmbogățit cu primele patinoare artificiale. S-au construit poligoane de tir. Capitalele de județ au fost dotate cu săli polivalente, în care sportul se simte la el acasă. Acestui superb efort financiar, posibil numai într-o țară cu o economie avansată, sportivii României socialiste i-au răspuns prin muncă și perseverență, prin ambiție și devotament, printr-o dragoste fără egal pentru culorile scumpe ale patriei. Ca urmare a acestor minunate condiții de viață și pregătire, puse la îndemna tuturor practicantilor, români, maghiari, germani și de alte naționalități, grație talentului lor udă cu multă sudoare, s-au afirmat și impus în arena internațională, drept cei mai buni dintre cei mai buni, numeroși sportivi, datorită cărora tricolorul roș-galben-albastru s-a înălțat, în acordurile imnului de stat al țării, pe cele mai prestigioase catarge. Nadia Comăneci, multiplă campioană olimpică, Erou al Muncii Socialiste, Ivan Patzaichin, Ilie Năstase, Lia Manoliu, Viorica Viscopeanu, Gheorghe Berceanu, Cristian Gațu, Anișoara Stanciu ș.a. sînt tot atâtea nume intrate în „cartea de aur” a sportului românesc și mondial, pilde demne de urmat.

După cum se știe, reprezentanții noștri au participat, recent, la cea de-a 23-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară, desfășurate la Los Angeles. Probînd o excelentă pregătire, dînd dovadă de dirzenie și cutezanță, dăruindu-se exemplar, ei au dobîndit un număr record de medalii, 53, între care 20 de aur, bilanț fără precedent. 94 din cei 127 de sportivi români s-au întors din îndepărtata Californie cu distincții olimpice, toate cele 12 discipline aliniate la start figurînd cu unul sau mai mulți competitori pe podiumul de premiere. La Los Angeles, tricolorii au obținut o serie de medalii în premieră, la gimnastică (echipe), la înot, la judo, la canotaj masculin, la haltere, toate aceste succese fără precedent vorbind grăitor despre progresul uriaș înregistrat de sportul românesc în deceniile ce după Eliberare, în „Epoca Ceaușescu”. Dînd glas sentimentelor lor de adîncă recunoștință, ei au dedicat frumoasele lor victorii, care ne-au umplut inimile de mîndrie patriotică, marilor evenimente ale acestui an, aniversării a 40 de ani de la Eliberare și Congresului al XIII-lea al partidului, exprimîndu-și totodată deplina adevărată deplină adevărată de reafirmare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. Au făcut-o cald, simțit, din suflet, avînd garanția progresului neîntrerupt al României socialiste, prosperității patriei eterne.

■ OVIDIU IOANIȚOIA

Buletinul transferărilor

După cum se știe, perioada de transferări s-a terminat. Diviziunile A, B și C au înaintat la federație 1412 cereri de legitimare, cu observația că asupra unora s-a revenit după depunere. Mai sînt și unele litigii, asupra cărora va decide Biroul federal, sau, în ultimă instanță, Biroul Executiv al C.N.E.F.S., dar știrile pe care vi le vom aduce la cunoștință în cele ce urmează sînt sigure, verificate, fiindu-ne puse la dispoziție, cu amabilitate, de Ion Marinescu de la serviciul de specialitate al F.R.F.

De remarcat seriozitatea cu care a acționat, și de această dată, echipa campioană. Dinamo București a depus încă din prima zi acte pentru Tulba (de la Baia Mare), Suciu (de la „U” Cluj-Napoca), Marin (de la Victoria Lehliu), Zlotea și Mirea (ambii de la Dinamo Victoria). A revenit, de la Corvinul, Stredie. Cu întregul lot, Dinamo a efectuat un util turneu în R.F. a Germaniei, aflîndu-se în aceste zile în Spania. Doar Tulba a fost, un timp, accidentat, dar s-a refăcut. Doi foști rapidiști, Pirvu și Adrian Dumitru, au trecut la Carpați Mirșea. La aceeași echipă: Carastoian (de la Medgidia) și Constantinescu (de la Bistrița). ■ Încă un jucător întors acasă: Cura de la Jiul la U.T.A. ■ Noutăți la Dunărea C.S.U. Galați: Georgescu (de la Mecanica Vaslui), Diaconescu (de la Steaua), Niță (de la Autobuzul). ■ Politehnica Iași a optat pentru Damaschin (de la Rapid) și Cimpeanu (de la Sportul studențesc). ■ S-a perfectat transferul internaționalului Crișan (fost la Universitatea Craiova) pentru F.C. Bihor. ■ Proaspăta divizionară B, A.S.A. Mizil, antrenată de Bujor Hălmăgeanu, și-a completat lotul cu Achim (de la Metalul București), Co-

sarek (de la Polana Cîmpina), Simaciu și Cojocaru (ambii de la Petrolul). ■ F.C. Olt i-a dat dezlegare lui Windt, un portar despre care se vorbea cîndva frumos, pentru Metalul Bocșa! Lipsă de valoare sau indisciplină? ■ F.C. Constanța a apelat la Balaur (de la F.C. Olt), Puchea (de la Aversa), Răuță (de la Dunărea Călărași), Spier (de la I.C.P.B. Bolintin), transferul numărului 1 numindu-se Iordache (fost la Dinamo și F.C. Olt). ■ Gloria Buzău s-a întărit cu Dudu Georgescu (de la S.C. Bacău) și State (de la F.C. Olt). Se află în pregătiri și Dumitru Marcu, fost la Craiova, Steaua ș.a. Se poartă moda retro? ■ O listă masivă de jucători a depus Rapid: Cioacă, Preda și Croitoru (toți de la Politehnica Iași), Voicu (de la Electronica Toader (de la Unirea Slobozia), Cirlan (de la Petrolul), Gheară (de la Aversa), Bacoș (de la Rapid Arad), Agiu (de la C.S. Tirgoviste), Popa (de la Rapid I.C.P.B.), Marin (de la F.C. Bihor), Victor Stănculescu pare pus pe fapte mari! ■ Din Giulești în Dr. Staicovici: Roșu și Niță de la Sportul studențesc, Ștefan și Birjaru de la Muscelul Cîmpulung au semnat pentru Progresul-Vulcan. ■ Situație dramatică la F.C. Argeș: cîțiva jucători au primit dezlegare, alții au plecat fără: Stancu la Sportul studențesc, Tulpan la Gloria Buzău, Roman la Gloria Bistrița! Vorba cui va: singura soluție pentru Dobrin e să reînceapă să joace! Lăsînd gluma de-o parte, să notăm condamnabila ușurință cu care federația asistă la dezmembrarea unei echipe care a adus deosebite servicii fotbalului românesc. ■ Întăriri și la Flacăra Auto-mecanica Moreni, promovată în B: Nedea (de la Aluminiu Slatina, fost la F.C. Olt), Rus (de la C.S. Tirgoviste), Manea (de la Minerul Filipești de Pădure). ■ Cele mai spectaculoase și mai importante transferări le-a făcut Steaua: au revenit de la F.C. Argeș și, respectiv, Dinamo, Eduard și Turcu, lotul completîndu-se cu Băloni (de la A.S.A. Tirgu Mureș), Bă-

bulescu (de la Petrolul), Radu II și Bum-bescu (ambii de la F.C. Olt), toți fotbalii unul și unul! Tragem nădejde că, beneficiind de astfel de achiziții valoroase, Steaua ne va reprezenta cu cinste în Cupa Cupelor, unde o așteaptă o misiune dintre cele mai dificile (A.S. Roma). Băloni este, în prezent, indisponibil, după o infecție (operată) la tendonul lui Achille. Convalescența lui va dura 10-12 zile. ■ Polgar (de la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe), Roșca (de la I.C.I.M. Brașov) și Mosoman (de la Nitramonia Făgăraș) au semnat pentru F.C.M. Brașov, la care Ștefan Coidum a rămas antrenor principal. ■ Dinamo a renunțat la Custov, Eftimescu și Barba, trecuți la Dinamo Victoria. ■ Rozsa (de la F.C. Bihor) la Voinea Oradea, Feher (de la Politehnica Timișoara) la Minerul Bihor, Bărbuceanu (de la Universitatea Craiova) la Electroputere. ■ Între cererile „șepcilor roșii”: L. Moldovan (de la Corvinul), Popicu (de la F.C. Argeș), Ciucur (de la Muscelul Cîmpulung). ■ Nume noi la „Poli” Timișoara: Cl. Bozeșan (de la Chimica Tirnăveni), Dănilă (de la Corvinul), Dumitrescu (de la A.S.A. Tirgu Mureș), Ionuț (de la Industria sîrmei Cîmpia Turzii). ■ C.S.M. Suceava: Petrescu (de la Energia Gheorghe Gheorghiu Dej), Preda (de la Urbis), Avram (de la Textila Năsăud). Cașuba, în jurul căruia s-a făcut atîta vîlvă, a rămas pe loc. ■ Valentin Stănescu, în prezent la C.S. Tirgoviste, n-a uitat că a albit la Rapid! El i-a primit cu brațele deschise pe Cojocaru, Petruț și Ursu, precum și pe Albu (de la F.C. Bihor) și Iamandi (de la Dinamo). ■ Jucători nou legitimați la Șoimii Sibiu: Tîglariu (de la Gaz metan Medias), Ucidău (de la Unirea Alexandria), Giugiumică (de la Metalul București). ■ Trei transferuri de valoare în dreptul lui F.C. Baia Mare: Nemțeanu (de la Dinamo), Mia (de la C.S. Tirgoviste), Pinter (de la Steaua). ■ Universitatea Craiova l-a legitimat pe Octavian Popescu (de la C.S. Tirgoviste) și l-a re-

chemat pe Beldeanu (de la Constructorul Craiova). Aflați în vederile clubului oltean, Stîngaci, Mănăilă și Matei, toți reușiți la examenul de admitere, sînt încă incerți. Mai grav ni se pare faptul că, după ce a ratat perioada de pregătire din cauza unor incurcături la hotelul „Intim” din Poiana Brașov, Universitatea a rămas singura dintre „ambasadoarele” fotbalului nostru din această toamnă fără un turneu în străinătate! S-a discutat ceva despre Franța, dar propunerea a căzut. E de mirare, ca să nu zicem altfel, cum F.R.F. n-a găsit o soluție pentru a da o mină de ajutor echipei craiovene, care urmează să ne reprezinte în Cupa U.E.F.A.! ■ Fodor a revenit la Tirgu Mureș de la Steaua. Tot la A.S.A.: Butilca (de la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe), Ivanov (de la Tehnometal). ■ Cinci nume pe lista lui F.C. Olt: M. Zamfir (de la F.C. Argeș), Georgescu (de la Flacăra Moreni), Răducu (de la Unirea Tricolor), Șerb (de la Dacia Pitești), Ciobanu (de la Metalul Buzău). ■ Un fost dinamovist la Corvinul: Mărginean. În lotul hunedorean mai figurează, ca noutăți, Ștef (de la Mureșul Deva), Mureșan (de la Victoria Călan), Chiorog (de la Mecanica Orăștie), Prigorie și Rus (ambii de la Aurul Brad). ■ Remaniere masivă și la Oțelul Galați, la care au venit Lala (de la Politehnica Iași), Rotaru (de la F.C. Olt), Stamate (de la Dunărea C.S.U.), Loghin (de la Ceahlău Piatra Neamț), Epure (de la C.S. Botoșani), Tudorache (de la F.E.P.A. 74 Birlad), Bulete (de la Chimistul Rîmnicu Vilcea). Se anunță luptă mare între Dunărea C.S.U. și Oțelul pentru promovare! ■ Petrolul Ploiești a făcut, mai deunăzi, o partidă foarte curajoasă la București, cedînd cu 2-3 în fața echipei campioane, după ce a condus cu 2-0. Antrenorul Petre Dragomir a folosit și noile achiziții: Udrică (de la Steaua), Hîncu (de la Chimica Tirnăveni), Balogh (de la Mureșul Ploiești), Gălateanu (de la Prahova Ploiești), Pitulice (de la Mecanica fină).

Totul pentru libertatea țării

„Un comunicat important pentru țară!”

„Din înalt ordin, sînteți arestat!”. Aceste cuvinte, adresate, miercuri 23 August 1944, în jurul orei 17.00, mareșalului Ion Antonescu de generalul Constantin Sănătescu, marcau trecerea la executarea unui punct esențial din programul de acțiune al coaliției naționale a forțelor patriotice din România: înlăturarea regimului antonescian. Cîteva minute mai tîrziu, Ion Antonescu și Mihai Antonescu erau conduși, sub escortă, din „salonul galben” — unde avusese loc audiența, demiterea și arestarea lor — într-o cameră-seif a Palatului regal.

Tîrziu, în seara aceleiași zile, în conformitate cu înțelegerea convenită anterior, o echipă de comuniști din formațiunile de luptă patriotice sosea la Palatul regal pentru a prelua paza lui Ion Antonescu și Mihai Antonescu, ca și a altor membri ai guvernului pe care i-a transportat, după miezul nopții, într-o casă conspirativă a P.C.R. din cartierul Vatra Luminoasă.

Devansarea datei declanșării acțiunii, de la 26 la 23 August 1944, a fost determinată de precipitarea evenimentelor și s-a dovedit o decizie inspirată — în care rolul cel mai important a revenit Partidului Comunist Român — care a mărit considerabil efectul factorului surpriză. Ziua de 23 August 1944 fusese prevăzută inițial pentru continuarea consultărilor între cele patru partide politice ale B.N.D. în legătură cu formula viitorului guvern român. În conformitate cu cele convenite anterior în acest sens, în primele ore ale dimineții zilei de 23 August a avut loc într-un apartament din Bd. Schitu Măgureanu nr. 19 o nouă întâlnire între reprezentanții P.C.R., P.S.D. și P.N.T. (reprezentantul P.N.L. nu s-a prezentat), după care liderul național-fărănist, I. Maniu, a plecat pentru consultări cu reprezentanții ai Palatului și ai P.N.L. urmînd ca în jurul orei 15 să transmită punctul său definitiv de vedere.

Tot în dimineața zilei de 23 August, de la ora 9, la Snagov, a început o ședință a guvernului — ultima întrunire a guvernului antonescian — la care mareșalul Ion Antonescu, întors din zona frontului, urma să expună situația și să stabilească linia politică și militară de urmat în noua situație creată. În același timp, liderii partidelor burgheze, nerecunșind la mai vechea lor idee de a determina chiar pe mareșalul Ion Antonescu de a cere încheierea unui armistițiu cu Națiunile Unite, au făcut o nouă tentativă — prin Gh. Brătianu, trimis special în acest scop la Snagov — de a convinge în acest sens pe mareșal. Consultările, mai complexe, cunoscute în literatura istorică și asupra cărora nu putem stăruia aici, nu au avut rezultatul scontat. Analiza unor declarații și demersuri diplomatice ale lui I. Antonescu și a știința acestuia din 22 august și prima parte a zilei următoare — declarațiile făcute lui C. Clodius, acordul pentru un nou demers la Ankara și trimiterea unui emisar special la Stockholm — nu relevă faptul că mareșalul era decis să încheie imediat și fără consultări cu Germania un armistițiu cu Națiunile Unite.

În cursul activităților politice din dimineața zilei de 23 August a apărut ideea unei audiențe a mareșalului la regele Mihai I. Audiența, neprevăzută anterior, a fost fixată pentru ora 16. În paralel, Mihai Antonescu a solicitat o audiență separată și prealabilă, care a fost fixată pentru orele 15.30.

Fixarea celor două audiențe a declanșat o febrilă activitate la Palatul regal. Colaboratorii regelui au intuit exact posibilitatea neașteptată și favorabilă care se oferea prin aceste audiențe pentru a declanșa acțiunea, dar și riscurile provenite din devansarea acțiunii și timpul foarte scurt aflat la dispoziție.

Un reprezentant al Palatului regal a stabilit de urgență contactul cu reprezentanții partidului comunist și s-a cerut opinia P.C.R., care era decisivă în acele împrejurări. Consultîndu-se și cu reprezentanții P.S.D., partidul comunist și-a dat acordul pentru declanșarea acțiunii și a lansat parola „Înainte!” care marca trecerea la aplicarea de către comuniști, de către formațiunile de luptă patriotice a sarcinilor prevăzute pentru răsturnarea dictaturii antonesciene și ieșirea României din războiul hitlerist. În aceste condiții, audiența lui Ion și Mihai Antonescu lua sfîrșit prin episodul menționat al arestării lor. În cursul după amiezii și serii s-a reușit apoi și arestarea principalilor membri ai guvernului antonescian.

Au urmat pentru forțele insurecționale ore de maximă și încordată activitate care trebuiau să asigure exploatarea surprizei și să conducă la depășirea unor dificultăți născute din devansarea acțiunii. Una din problemele cheie de rezolvat era constituirea noului guvern. Aceasta a reprezentat o formulă definitivă în împrejurările zilei de 23 August, formulă la care P.C.R. a colaborat pentru realizarea unui consens în scopul punerii în aplicare a punctelor din platforma

B.N.D. După ora 20, au fost semnate decretul regale de constituire a noului guvern. Președinte al Consiliului de Miniștri a fost numit generalul Constantin Sănătescu. În guvernul alcătuit în cea mai mare parte din militari și tehnicieni, cele patru partide ale Blocului Național Democratice erau reprezentate prin miniștri fără portofoliu (Lucrețiu Pătrășcanu, pentru P.C.R.; Constantin Titel Petrescu, pentru P.S.D.; Iuliu Maniu, pentru P.N.T.; Constantin (Dinu) Brătianu, pentru P.N.L.). Reprezentantul P.C.R. deținea și postul de ministru ad-interim la Departamentul Justiției. Constituirea noului guvern marca nu numai ieșirea P.C.R. din condițiile activității ilegale — în care se aflase 20 de ani — ci și recunoașterea meritelor istorice pe care le dobîndise în lupta contra fascismului și hitlerismului, pentru libertatea țării.

După ora 21, în seara zilei de 23 August 1944, regele și membrii noului guvern, aflați la Palatul regal, au aprobat textele declarației guvernului către țară și textele decretelor-lege privind amnistia și desființarea lagărelor de concentrare — texte elaborate de reprezentantul Partidului Comunist Român — și au analizat textul proclamației regale către țară. Textul proclamației a fost înregistrat pe disc la palat și transmis pentru radiodifuzare.

Miercuri, 23 August 1944, în jurul orei 22.25, posturile de radio românești — după ce de mai multe zeci de minute își modificaseră programul și avertizau cu intermitență că vor transmite un „comunicat important pentru țară” — încep difuzarea textelor documentelor în care se anunța țării, dar și întregii lumi marea cotitură care se producea în cursul istoriei României și care avea implicații considerabile asupra cursului celui de-al doilea război mondial.

laborator al unui birou de presă german din București, care a reușit să părăsească Capitala României, la 1 septembrie 1944, sublinia, după cum rezultă dintr-un raport transmis Berlinului cu privire la desfășurarea evenimentelor din România că proclamația regelui „a fost primită cu mare bucurie de populație, pentru că se spera prin aceasta în pace. S-a ajuns pe străzile Bucureștiului la manifestații, în fața Palatului regal și pe bulevarde.”

La ora cînd posturile de radio române anunțau schimbările radicale produse în politica internă și externă a României, o mare parte a măsurilor militare preconizate în planul revoluției fuseseră executate sau erau în curs de aplicare.

În jurul orei 18, comandamentul militar al Capitalei a început transmiterea parolei „Pajura” — care însemna alarmarea trupelor — iar de la ora 18.30 a început transmiterea parolei „Stejar — extremă urgentă”, prin care se ordona trupelor din garnizoana București intrarea în dispozitivul de luptă. În jurul orei 19, la Comandamentul militar al Capitalei a avut loc o consfățuire cu mai mulți comandanți de unități din București în legătură cu situația militară. S-a adus la cunoștință că, începînd cu orele 21, se constituiau două comandamente (de nord și de sud) subordonate comandamentului Capitalei și s-au precizat misiunile acestora. Trupele române ale garnizoanei București, împreună cu circa 50 de formațiuni de luptă patriotică, au trecut la asigurarea pazei principalelor instituții românești și la controlul punctelor strategice din oraș. Pînă în jurul orei 22.30 s-a încheiat blocarea obiectivelor germane din prima urgență existente în Capitală. În cursul serii pînă spre miezul nopții au continuat aplicarea măsurilor de blocare și control a căilor de acces în oraș, întreruperea sistemului de

soare unui înalt funcționar de la Cancelaria Reichului căruia îi preciza: „Așadar, este — din păcate !! — un categoric non-sens să se vorbească de o „mieă elică” sau de „camarii de curte” care ar sta de partea regelui.”

Generalul A. Gerstenberg a devenit instrumentul de executare a ordinului lui Hitler de reprimare a „puciuului” din București. El a declanșat, cu trupele de care dispunea, în zona de nord a Capitalei o acțiune de pătrundere în București în zorii zilei de 24 August 1944. Totodată, în dimineața aceleiași zile, la ordinele lui Gerstenberg, formații de avioane germane au început bombardarea orașului — acțiune continuată și în ziua următoare, provocînd mari pagube, îndeosebi în zona centrală, fără a avea ca rezultat decît creșterea urii populației împotriva Germaniei naziste, hotărîrea trupelor române și a formațiunilor patriotice de luptă de a zdrobi mai repede ocupanții hitleristi.

Comandamentul militar al Capitalei dispunea, la 23 August 1944, de circa 7 000 militari în oraș și de alte cîteva formațiuni în împrejurimi. În același timp, în București, se aflau circa 8 000 militari germani — din care 500 ofițeri și 1 500 subofițeri — iar în zona Otopeni — Străulești — Ștefănești alți circa 6 000. Prin aducerea unor forțe noi germane, în noaptea de 23/24 August și în următoarele două zile, în nordul Capitalei s-a constituit o puternică grupare inamică, aflată sub comanda generalului Gerstenberg, iar apoi, din 26 august, sub comanda generalului R. Stahel, sosit de la Varșovia unde comandase reprimarea insurecției. Încercarea de a pătrunde, începînd cu dimineața zilei de 24 august, în Capitală s-a dovedit cea mai periculoasă dintre tentativele similare ale unor forțe germane. Luptînd cu eroism și totală abnegație, unitățile militare române angajate în executarea misiunii de a împiedica pătrunderea unor forțe germane în centrul vital al țării dar și al insurecției, au respins sau zdrobit toate încercările de acest fel. Încă în cursul nopții de 23 spre 24 August 1944, trupele române au început lichidarea obiectivelor militare germane blocate anterior. Lupte grele s-au desfășurat la sediul Misiunii militare germane pentru armata aerului — aflată într-o clădire bine amplasată pe malul Dimboviței, în spatele sediului central C.E.C. — la Școala superioară de război (Academia militară), unde era sediul Misiunii militare germane pentru armata de uscat etc.

Pînă în seara zilei de 25 august 1944, cu excepția unor rezistențe izolate aflate în curs de lichidare, toate obiectivele germane din interiorul orașului fuseseră cucerite. Începînd cu 26 august, comandamentul militar al Capitalei a declanșat un puternic atac împotriva forțelor germane din împrejurimile Bucureștiului, în special contra grupării inamice din nord, reușînd să o încercuiască. În aceeași zi, această grupare a fost supusă unui puternic bombardament al aviației americane.

Pînă în dimineața zilei de 28 august 1944 a fost încheiată acțiunea forțelor române pentru lichidarea trupelor hitleriste din jurul Capitalei. Trupele române, acoperindu-se de glorie, au provocat pierderi însemnate inamicului și au luat aproape 7 000 prizonieri germani, între care 7 generali, 596 ofițeri și 1 282 subofițeri.

La chemarea partidului comunist, alături de armata română au luptat cu arma în mînă numeroase grupe de patrioți pentru a asigura și grăbi victoria asupra ocupanților. „În ciocnirea inevitabilă cu forțele hitleriste — se arăta încă în primul apel al P.C.R. tipărit legal și care era publicat în primul număr legal din „România liberă”, în dimineața zilei de 24 august 1944 — Partidul Comunist Român cheamă muncitorimea, țărănimea, intelectualitatea și pe toți cetățenii României la lupta fără cruțare, cu toate armele, pentru asigurarea viitorului!”.

Salvarea zonei petrolifere, salvarea Văii Prahovei

După orașul vital al țării, de cea mai mare importanță pentru succesul acțiunii declanșate la 23 August 1944 era lichidarea urgentă a trupelor germane din zona Văii Prahovei. În această regiune se aflau concentrate numeroase și puternice trupe ale inamicului și, totodată, aici se aflau căi de comunicație de importanță strategică. Se aflau, la 23 August 1944, peste 29 000 militari germani foarte bine înarmați, unele unități și subunități avînd o deosebită capacitate de luptă, la care s-au adăugat, în zilele următoare, alte grupări militare.

Efectivele trupelor noastre au fost, inițial, de circa 23 000 — fiind intercalate în mare măsură cu trupele germane — ulterior aceste efective cunoscînd o creștere importantă.

Luptele din zona Văii Prahovei — datorită importanței strategice și pentru economia de război și a concentrării de forțe militare — au fost grele, în unele puncte, de un mare dramatism. Trupele germane au încercat, fără succes, în mai multe rînduri să-și instaurze controlul asupra orașului Ploiești. Pînă în seara zilei de 28 august, cea mai mare parte a zonei petrolifere a fost eliberată.

Dr. IOAN CHIPER

Ora cea mare. Revoluția a început

„Poporul nostru înțelege să fie stăpîn pe soarta sa”

Proclamația regelui către țară, radiodifuzată în seara zilei de 23 August 1944, aducea la cunoștință decizia României de desprindere din Axă și de imediată încetare a războiului cu Națiunile Unite, anunța constituirea guvernului de uniune națională, și aprecia că în România începea o eră nouă, de garantare și respectare a libertăților tuturor cetățenilor țării. Proclamația chema la luptă pentru asigurarea dreptului poporului român de a-și hotărî singur soarta, pentru eliberarea nordului Transilvaniei. „Poporul nostru înțelege să fie stăpîn pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre libere luate și care nu atinge drepturile nimănui — se sublinia în proclamație — este un dușman al neamului nostru. Ordona armatei și chema poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui.”

Români! De curajul cu care ne vom apăra cu armele în mină independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotărî singuri soarta depinde viitorul țării noastre. Cu deplină încredere în viitorul neamului românesc, să pășim hotărîți pe drumul înlăturării României de mîine, a unei României libere, puternice și fericite!”

În declarația sa, guvernul român constituit în seara zilei de 23 August 1944, menționînd că reprezentă cele patru partide ale B.N.D., atrăgea atenția că prelua conducerea statului „în cele mai grele și hotărîtoare împrejurări pentru soarta poporului român”. Declarația făcea cunoscută înlăturarea regimului de dictatură și decizia de a asigura drepturile și libertățile cetățenști, acceptarea armistițiului cu Națiunile Unite — pe care, din acel moment, România le considera prietene. „De acum înainte înțelegem să fim stăpîni pe destinele noastre. Hotărîrea denunțării tratatelor de alianță cu puterile Axei și încetarea stării de război cu Națiunile Unite sint expresia voinei întregului popor român. Aceste hotărîri nu nesocotesc drepturile vreunui stat străin, după cum nu ating nici interesele altor neamuri. Țara întregă voințe să pună capăt războiului distrugător, unui război de la început pierdut. Țara întregă dorește pacea. Dar voința de pace a României nu înseamnă nici dezarmare, nici teamă. Orice piedică pusă în drumul înlăturării năzuințelor spre pace și libertate a poporului român va dezlănțui o luptă fără milă și fără cruțare din partea tuturor forțelor armate și populare, împotriva celor care ar încerca să mențină țara noastră în războiul cu Națiunile Unite, prelungindu-i astfel zădărnice suferințele”. Numeroase documente și relatări din presa acelor zile, ca și însemnări ulterioare cu caracter memorialistic fac dovada entuziasmului cu care poporul român a luat cunoștință despre evenimentele ce avuseseră loc și deciziile adoptate. Chiar și un co-

transmisuni și comunicații dintre diferite organisme oficiale germane din București etc.

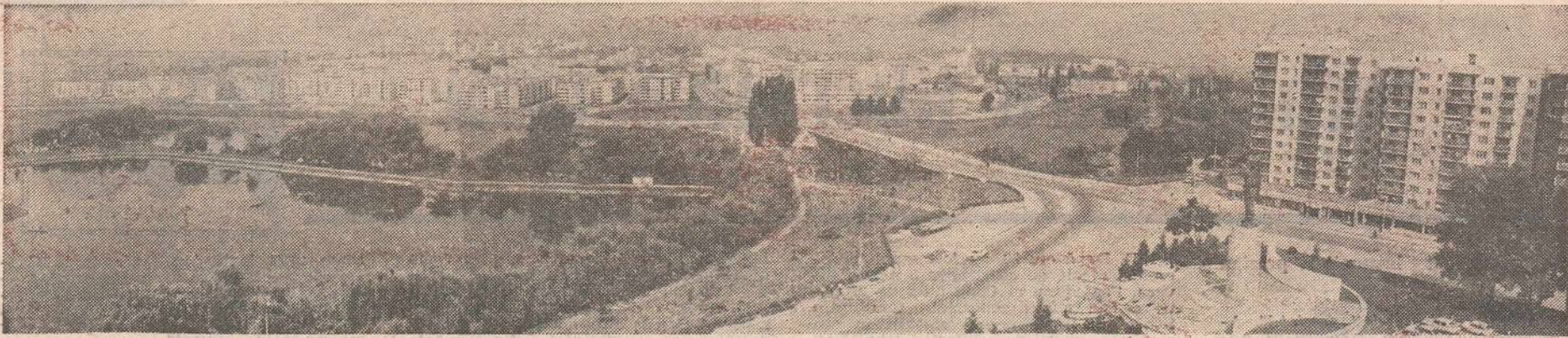
Începînd cu ora 23, se trece la transmiterea directivei operative nr. 1, elaborată de noul șef al Marelui Stat Major Român, prin care se precizau misiunile ce reveneau marilor unități militare române în noua situație politică. Directiva operativă prevedea încetarea ostilităților contra armatelor Națiunilor Unite, regruparea trupelor române din zona frontului într-o nouă regiune, misiunile trupelor române de interior pentru acoperirea frontierelor și asigurarea deplinului control asupra teritoriului național etc.

Primele știri, privind evenimentele aflate în curs de desfășurare în București, au parvenit agenților germani în jurul orei 18, ele fiind totodată făcute cunoscute legației Germaniei de către Eugen Cristescu, șeful Serviciului Secret de Informații. La sediul legației, din Calea Victoriei 174, a început o consfățuire la care au participat generalii E. Hansen, A. Gerstenberg, amiralul W. Tillesen, alți ofițeri superiori și diplomați germani. După orele 19 a sosit la legație și ministrul Germaniei, Manfred von Killinger, aflat la o reședință de la Săftica, împreună cu amanta sa, secretara legației, Hella Peterson (cei doi se vor sinucide la 2 septembrie 1944).

În cursul serii pînă noaptea tîrziu au avut loc cîteva audiențe ale unor diplomați și generali germani la regele Mihai I, la șeful guvernului român, generalul C. Sănătescu, și la noul ministru de externe, Gr. Niculescu-Buzești, în care reprezentanții germani au cerut explicații și au proferat amenințări — îndeosebi M. von Killinger — iar factorii de răspundere români au urmări să cîștige timp, oferînd totodată posibilitatea trupelor germane de a nu fi atacate și capturate, dacă acestea vor părăsi imediat și fără rezistență țara. În audiența avută după ora 23 la șeful noului guvern de generalul Hansen și Gerstenberg, s-a ajuns la un acord între generalii Sănătescu și Hansen în sensul menționat.

Trupele germane nu-și respectă promisiunile ● Lupta pentru Capitală e aprigă

Acordul a devenit caduc la numai două ore, o dată cu transmiterea de către generalul Friessner către comandamentele germane din România a ordinului lui Hitler „de a zdrobi puciuul, de a aresta pe rege și camarilla trădătoare și de a forma un nou guvern, sub conducerea unui general germanofil, în cazul în care mareșalul Antonescu nu este disponibil”. Hitleriștii nu au găsit însă nici un general român și nici un alt om politic în România care să dorească să se situeze pe o poziție contrară voinței unanime a poporului. Potrivit unei mărturii germane, chiar generalul Hansen atrăsese atenția că decizia regelui exprima voința întregului popor român. De altfel, un german, bun cunoscător al realităților românești, adresa, la 28 august 1944, o scri-

Chipul frumos al patriei

Frumusețea României este înainte de toate frumusețea spațiului în care ne-am născut și în care trăim de milenii, cu Carpați semeți, dealuri inverzite, cimpii roditoare, ape limpezi, cu azururi și aurul mării, cu ațitea locuri minunate pe care le iubim, care sînt ale noastre, ale românilor.

Este apoi frumusețea oamenilor, cea a fetelor și băieților noștri, o frumusețe spirituală proprie poporului român caracterizată prin mîndrie națională, dragoste pentru pămînturile natale, bărbăție în apărarea acestora, ospitalitate pentru cei ce vin ca prieteni.

Frumusețea României de azi este frumusețea muncii oamenilor, hărnicia ce a făcut ca într-o perioadă de numai patru decenii să recuperăm pe planul construirii edificiului economic și pe cel al devenirii umane, timp de evoluție care pentru alte țări au însemnat perioade mult mai mari.

Cei născuți în anii de după război trăiesc și cunosc realitățile de azi cu aspirațiile firești și dorința de progres proprie fiecărei generații, motor al evoluției umane. Pentru a înțelege la adevărată valoare efortul țării noastre, progresul impresionant realizat, trebuie să fie cunoscut mai bine momentul începutului.

Clisee paralele realizate în timp la diferență de patruzeci de ani fac de nerecunoscut locurile chiar pentru cei ce-au trăit și muncit mulți ani pe acele meleaguri.

Anul 1944 a găsit o Românie cu economie preponderent agrară, 3/4 din populație trăind în sate, țara avînd urme adînci lăsate de război prin capacități de producție, căi de comunicație și localități distruse, prin rezerve secătuite.

Orașele, puține la număr, reprezentau în cea mai mare parte insule centrale cu construcții ale oclor avuți, înconjurate de mari periferii insolubre, fără echipări, cu străzi desfundate, fără apă și canalizare.

În marea armată a celor ce au edificat platformele industriale, localitățile, cartierele, clădirile de locuit și publice, se află și valorosul corp de arhitecți care prin gîndirea și creația ce sînt specifice meseriei, au contribuit la realizarea monumentelor contemporane ale arhitecturii românești.

Puternica dezvoltare a economiei țării, prin repartitia judicioasă a forțelor și mijloacelor de producție pe întreg teritoriul țării a creat adevărate și impresionante citadele ale industriei, ce constituie temelia edificiului economic românesc.

Dezvoltarea industriei, modernizarea agriculturii, cu transferul de populație spre noi zone în devenire, au dat viață localităților și orașelor prezente, într-un proces de urbanizare de mare amploare.

Semnificativ este faptul că în 1984 mai mult de jumătate din populația țării locuiește în orașe, realizîndu-se în cele patru decenii peste 4,5 milioane apartamente.

Urmarea firească a împlinirii principalelor nevoi ale producției și locuirii a fost constituirea în marea majoritate a orașelor țării a fondului de dotări precum și a noilor centre civice cu caracter reprezentativ și construcții de primă importanță cum sînt sediile consiliilor populare, casele de cultură, teatre, cinematografe, în alcătuirii de o mare varietate ce personalizează localitățile.

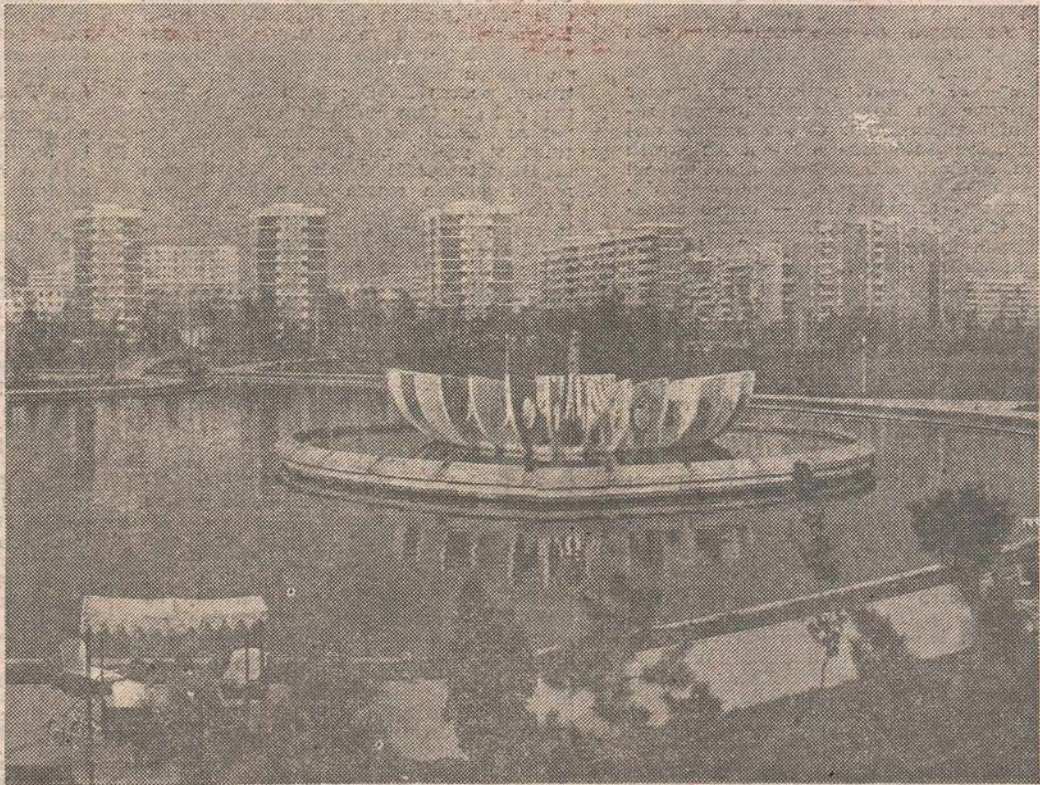
Regăsim cu bucurie, de multe ori, în chipul orașelor noastre omoza tehnologiilor și funcțiilor contemporane cu esența estetică a arhitecturii populare românești, constînd în sensul amplasării în natură spațialitate, proporție, sensibilitatea decorativei, cromatică. Vocația creatoare proprie arhitecților din țara noastră, capacitatea de a realiza construcții frumoase cu mijloace materiale moderate, cu tehnologii autohtone, au produs valori arhitecturale de referință.

Srăbătînd astăzi teritoriul țării, te impresionează prezența dominantă a edificării în silueta orașelor, a noilor cartiere de locuințe, a centrelor ce pulsează de viață, te impresionează cadenta maiestuoasă a gigantilor industriei, geometria determinată a agriculturii, rețeaua legăturilor în teritoriu, toate inserate logic în peisajul de neegalat al României pitorești.

În anul aniversar 1934 au fost inaugurate două mari obiective ale edificării în țara noastră, Canalul Dunăre — Marea Neagră și noul centru politico-administrativ al Capitalei, construcții de mare anvergură și semnificație ce stau mărturie vîngorii economiei țării noastre, a forței și capacității creatoare a poporului.

Acesta este chipul frumos al patriei noastre!
Frumusețea locurilor și oamenilor, frumusețea muncii și dăruirii noastre, frumusețea înfăptuirilor poporului, frumusețea sentimentelor ce purtăm conducătorului inteligent, arhitect al devenirii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Prof. dr. arh. CORNELIU DUMITRESCU
rector al Institutului de arhitectură „Ion Mincu”

Flacăra Redacția : București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scriso i—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Gora, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — George Arion, Victor Niță — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacci, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „RÖMPRESFILATELIA” — sectorul export—import P.O. Box 12-201, telex 10376, prșfir București, Calea Grivitei nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU